

ENTRA= LISTA

CENTRALISTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodlmi Iskolája.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 7.

Megjelenik minden tanévben kétszer: decemberben és júniusban.

Évi előfizetési díj: 2 pengő, külföldre: 2.50 pengő.

A m. kir. póstatakarékpénztári csekkszámola száma: 25,219.

Külföldiek nemzetközi póstaútvány útján fizethetnek elő.

*

Tisztelettel kérjük az elmaradt előfizetések mielőbbi megküldését.

A címváltozást tisztelettel kérjük bejelenteni.

TARTALOMJEGYZÉK

A „Centralisták Ima-Szövetsége”. Irta: <i>Dr. Tóth Tihamér</i>	45
Legújabb imakönyvem. (Gondolatok a sacellum ablakairól.) Irta: <i>Scheuling József V. é. hitt. h.</i>	47
Voltunk Rómában! . . . Irta: <i>Kacziba József VI. é. hitt. h.</i>	52
Hitélet az Egyetemi-templomban	56
A „Centralista-feszület” előtt. Irta: <i>Dr. Városi István</i>	58
Centralista emlékek (1896—1900). Irta: <i>Kertész Kálmán</i>	59
Visszhangok a „Centralista”-ra	63
Hírek a Papnöveldeből	71
A „Magyar Iskola” élete	80
Hírek az Egyetemről	85
Centralisták új könyvei	89
Hírek a régiékről	91
Örömünk	93
Gyászunk: <i>Ferch Mátyás, Valkony Ferenc dr., Uhlár Béla, Takács Béla</i>	93
A Központi Papnövelde élő, volt növendékei. (Névsorkiegészítés)	95

CENTRALISTA

A „CENTRALISTÁK IMA-SZÖVETSÉGE”

Írta:

TÓTH TIHAMÉR DR.

a Központi Papnövelde kormányzója

Alig vitte szét a mult év decemberében a pósta a „Centralista” első számát, pár nap mulva már kedvesnél kedvesebb és meghatóbbnál meghatóbb válaszok jöttek a régi testvérektől. A magyar püspöki kar tagjai, régen végzett, idős testvéreink, alig pár éve eltávozott fiataljaink... mind-mind egyhangú elismeréssel és örömmel írtak az új kis közlöny időszerűségéről és hivatásáról. A beérkezett visszhangokból alább külön cikkben közlünk bő szemelvényeket.

Többen azonban nem állottak meg örömük kifejezésénél, hanem új eszmékkel is jöttek és új gondolatokat is adtak. Nemcsak szívesen vettük és fogjuk venni a jövőben is régi testvéreink ily irányú megnyilatkozásait, hanem amit csak lehet, igyekszünk is azokból megvalósítani.

Ilyen magasztos eszmét vetett fel Elsner József, román területen működő volt centralistának alább következő levele.

Laudetur J. Chr.

A „Centralista” Szerkesztőségének,

Budapest.

Örömmel fogadtam a „Centralistát”.

Rektor-Atyánk köszöntéséből örömmel értesültem arról, hogy mindennap imádkoznak értünk: Oremus pro fratribus; de most üzenetet is kapunk Alma Materünkől.

Ezt a lelki kapcsolatot szeretném még bensőbbé tenni... Mi is imádkozunk kölcsönösen egymásért és ezt az imádságot valósítsuk meg a volt pesti kispapok és most már felszentelt papok miseszövetségében, melynek mindnyájan tagjai lennénk. Mindegyikünk vállalna évenként egy szentmisét, melyet e szövetség élő és elhunyt tagjaiért bemutatna.

Ezeket a szentmiséket úgy kellene megszervezni, hogy az év minden napjára jusson egy vagy több szentmise is, hogy elevenen lehessen bennünk az a tudat, hogy valahol imádkozik egy társam értem.

Ezt a Horologium Eucharisticumot a Centralista valósíthatná meg legjobban.

A lap jelentkező előfizetőihez köriratot kellene intézni: mely napon vállalnák ezt a szentmisét — a többi aztán magától megy.

Ez a Horologium Eucharisticum volna a budapesti Eucharisztikus Világkongresszusnak egy igen értékes gyümölcse. Imádkozzunk egymásért és az egész világon fáradozó és üldözött oltártestvéreinkért!

Szeretettel:

Johannistfeld, 1937 Szent Tamás napján.

Banat. (Románia)

JOSEPHUS ELSNER
parochus

Nem is kell mondanunk, mennyire örülünk a fölvetett nemes gondolatnak. Igyekszünk a legteljesebb mértékben valóra is váltani. Ezúton közöljük tehát valamennyi centralistával, hogy megalakítjuk a „Centralisták Ima-Szövetségét” (röviden: CISZ). Nem új egyesületet, nem új terhet jelentő társulatot akarunk, csak egy eszmei csoportosulást az alábbi irányelvek alapján:

1. A CISZ-nek tagja lehet minden centralista fölszentelt pap, vagy jelenlegi centralista kispap. Jelentkezni a „Centralista” szerkesztőségénél írásban kell.

2. A fölszentelt paptagok kötelessége minden évben egy szentmisét bemutatni, a kispaptagok kötelessége minden évben egy szentáldozást felajánlani a CISZ élő és meghalt tagjaiért.

Mindössze ennyi lenne az „alapszabályunk”.

A gyakorlati kivitel pedig úgy történik, hogy akik a CISZ eszméjét helyeslik, belépési nyilatkozatukat minél előbb elküldik a „Centralista” szerkesztőségébe, megjelölvén mindjárt azt a napot is, amelyre a szentmisét vállalják. Ajánlatos több dátumot megadni, hogy ha mások is ugyanazt a napot óhajtanák, lehessen válogatni. A választott naphoz aztán lehetőleg ragaszkodjunk, hogy ennek alapján valóban hosszabb periódusra össze tudjuk majd állítani a „Horologium Eucharisticum Seminarii Centralis”-t.

Ezt a „Horologium”-ot a „Centralista” II. évfolyamának 1. sz.-ban, tehát 1938 decemberében közöljük, úgyhogy 1939 január 1-én fog megindulni a szakadatlan misézés a CISZ tagjaiért. Már előre is közöljük, hogy január 1-én a szentmisét a Központi Papnövelde mindenkori rektora, január 2-án a spirituális, 3-án a gondnok, 4-én az I. praefectus és 5-én a II. praefectus fogják bemutatni.

Főlemelő öröm tölti el lelkünket, mikor útjára bocsátjuk ezt az új elgondolást. Ki nem érezte volna még a lelkipásztori feladatok nyomasztó terhei között, hogy lelkünk mennyire rászorulna bőségesebb kegyelmi ajándéokra? Kit nem fenyegetne elfáradás és csüggedés az elénk tornyosuló, sokszor emberfeletti nehézségek közepette? Kit nem környékezett még meg a reménytelen lemondás kísértése? Milyen jó lesz ezután tudnunk, hogy nincs egyetlen nap sem, amelynek hajnalán hol itt, hol ott, valamelyik testvérünk szentmiséjének illata, vagy tüzes lelkű kispapok szentáldozásának értéke ne esderé le számunkra az erősség, állhatatosság, a tanács és bölcseség isteni kegyelmét. „Orate pro invicem, ut salvemini: multum enim valet deprecatio justii assidua”. (Jac. 5, 16.)

LEGÚJABB IMAKÖNYVEM

(Gondolatok a sacellum ablakairól)

Midőn 1936-ban, Rektor Urunk ezüstmiséje alkalmából, negyedszázados írói munkásságának gyümölcsként a húsz kötetből álló, s ma már az egész országban ismert kétkötésű könyvsorozat a könyvesboltok kirakataiban megjelent, mi, kispapok, kissé mostoháknak éreztük magunkat. Mintha rólunk egészen elfeledkezett volna a szeminárium atyja. Hiába keresgéltünk a könyvek között, kispapokhoz nem szólt. Mindenki számára volt mondanivalója: Szólt a tiszta férfiúsághoz, a hívek hatalmas seregéhez, egyetemistákhoz, cserkészekhez, ifjú jegyesekhez... de kispapokhoz szóló intelmet nem találtunk benne. Pedig úgy vártuk, úgy szerettük volna. Mintha nekünk semmit sem akarna mondani, mintha rólunk megfeledkezett volna...

Ezt az érzésünket egyszer csak darabokra törte a kalapácsütés, mely az elmúlt májusban (1937) megzavarta a ház silentiumát, s fellármázta a legelrejtettebb zugot is. Mi lehet ez? Honnan a kalapács zaja? Kíváncsi kispap-arcok sietnek a hang irányába. Hát lehetséges volna az, hogy ott, ahol az adoráló kispapszívek megnyugvást találnak s az öröklámpa fényénél megpihentetik lelküket, — a sacellum csendjét zavarná meg ez a fülsiketítő lárma? Pedig nem csalódtunk. A hang onnan jött. Mire beértem, már az első ablaknak a fele ki volt véve a régi vaskeretből... Egymásután szedegették ki a régi, ismerős zöld-fehér üvegtáblákat.

Estére azután megtudtunk mindent. Megérkezett az első ablak. Az új sacellum-ablak, melyet követni fog még nyolc másik, s melyért érdemes lesz eltérni a pár napos kalapácsostást, zajt, hogy azután hosszú évtizedeken keresztül az utánunk következő kispapgenerációk is gyönyörködhesenek az új gondolatokat nyújtó, csodaszép ablakokban.

A dolog úgy történt: hamarabb ítéltünk, mint kellett volna. A jubiláló Rektor nem könyvben akart szólani hozzánk, sem hosszú beszédekben, hanem a sacellum ablakaira

akarta odaállítani a papi életnek egy-egy állomását, úgy, ahogyan azt ő egy negyedszázados működése alatt lelkében kigondolta.

Benne született meg az a kilenc gondolat, melyet mesteri kézzel örökített meg Márton Lajos, aki a Rektor Úr könyveihez mindig olyan kifejező, s a gondolatokat híven tükröző képeket tudott a könyvek hasábjaira varázsolni. Ugyanaz a hosszú, fehér ruhába öltözött Krisztus arca tekint le reánk, ugyanaz a vidám tekintetű, de most már kispapnak ábrázolt ifjú mosolyog felénk, akit a „Tiszta férfiúság” lapjairól már olyan jól ismerünk. S most, midőn a Kongresszus alatt 10,000 ajándékpéldányban jut szomjas diáklelkekhez e könyv, megkezdí nevelő munkáját a sacellumi ablaksorozat is és megmutatja sokaknak, utánunk következőknek, száz és száz centralistának, hogy milyenek szeretné látni a Krisztussal való szent viszonyt az a Rektor, aki nem könyvben, hanem a néma ablakok beszédes megjelenítésében szeretné gondolatait belénk oltani, ... mint a Centrale egykori növendéke, hálából a Legfőbb Pap iránt, amint ez kitűnik az első ablak dedikációjából:

*Quinque lustris in sacerdotio die
27. Junii 1936. feliciter peractis
grato erga Summum Sacerdotem
animo donavit*

DR. TIHAMERUS TÓTH,

*olim Alumnus, dein Praefectus,
nunc Rector Seminarii Centralis.*

A. D. MCMXXXVII.

Röviden ez a kerete, története, helye annak a meglepetésnek, amit főntebb jeleztem. Az alábbiakban tüstént kitűnik, hogy a képek gondolatban teljesen újszerűek. Eredetiségüket fokozza az, hogy a mindennapi kispapi és papi élet apróságait emeli fel eszményi magaslatra, s tölti meg olyan erővel, mely a szemléelőbe soha el nem múltó impressziókat vés. Ez a varázsa a kispapok számára tartogatott jubileumi ajándéknak...

*

Az I. ablak. Lehet, hogy elemista voltál, vagy gimnazista, — talán már felnőtt férfiú. Mindegy! A te lelkedben is felcsendült egyszer a varázsszó, az a hang, mely elől kitérni nem lehetett többé, s mely mindig ott re-

A sacellum negyedik ablaka

zonált a lélek mélyén: „Jöjj, kövess engem!” Talán a fehérre meszelt kis házacsok között, vagy talán a nagyváros zajos forgatagában szólalt meg először a hang, — nem tudom. De annyi bizonyos, hogy elhangzott, és te is, én is éreztük, hogy Valaki hív, s ezt a meghívást nem lehet visszautasítani.

Az első ablak azt a jelenetet örökíti meg, amint az ifjú rátalál Mestérére. Hárman vannak a képen: az Elhívó, az elhívott és a Segítő. Krisztus fenn áll a lépcsőfokon, s éppen egy újabb hivatás csíráját ülteti el... Tekintete beszédes, ajkát mintha csak most hagyta volna el a „Veni, sequere me” (Mt. 19, 21.) — ez az ablak felirata — s kezével, ezzel az átszegezett, sebes kezével hívóan int.

És az ifjú? Örömmel hallgat a hívásra: a felette megjelenő Szentlélek sugallatára nem késlekedik eleget tenni az Úr szavának. Távolságtól piros tetejű, apró házacsok képe bontakozik ki, s a templomtorony mintha búcsút intene. Az ifjú megtalálta célját és otthagyt mindent: a szülőháza, otthon, családot, diákkori emlékeket... s most itt van az ő hívó Mestere előtt.

Az ifjú széttárt karja, mosolygó arca mintha kiáltaná, mennyire boldoggá teszi őt ez a krisztusi kitüntetés. A megérkezés pillanatában hátralebbenő palást a legjobb apológiája a hívás teljesítésének: mert ez a fiú nem késlekedett, nem sokat fontolgatott, hanem — rohant a hívó szóra! Krisztus pedig, mintha lovagjává ütné a megérkezettet, jobbát a vállára teszi és egy boldog élet zálogaképpen belemosolyog az ifjú örömtől sugárzó arcába.

A II. ablak. A második ablak témáját egy szóba foglalva jellemezhetjük: „A beöltözés.” Amikor az ifjú régi vágya teljesül, s végre megkapja a szent ruhát... az első reverendát. Most öltötte magára, e percben. A művész keze azt a jelenetet örökítette meg számunkra, amint éppen a szíve táján gombolja be, hogy elzárja azt a világ számára. Távolságtól az Egyetemi-templom két tornya tör fel a magasba, a szerteröppenő galambok pedig világgá viszik az örömhírt, hogy egy ifjú ma beállt a Krisztusért

harcolók győzelmes seregébe. Lába alatt ott hever civilruhája, az az első ablakon látható lobogó palást, melyre most rátapos a győztesek diadalittas tekintetével, örökre búcsút mondvá a világnak. Az Úr a lemondások e magasztos percét használja fel arra, hogy átnyujtsa neki egy életre a tisztaság jelvényét, a cingulumot. Praecinge me, Domine, cingulo puritatis... Most már értjük, miért tör fel olyan magasra az ifjú mellett a hófehér, éppen most nyíló liliom...

Igy volt ez akkor is, a te korodban, s az én időmben is, amikor a reverendát először magunkra öltöttük. A mi tekintetünkből is boldogság sugárzott, mi is ketten voltunk a Mesterrel! Mi is megkaptuk az intelmet Tőle, mely a kép alatt figyelemzet minden kispapot: „*Induite novum hominem.*” (Eph. 4, 24.)

A III. ablak. „*Disciplinam et scientiam doce me.*” (Ps. 118, 66.) Ez a harmadik ablak felirata, melynek témáját a sok-sok könyv és a háttérben látható egyetem épülete tüstént elárulja: „A tanuló kispap.” Az újonnan beöltözött, most már teológussá lett ifjú az íróasztal előtt ül. Mellette kódexek, tankönyvek sorakoznak s kezében is könyvet szorongat, amelyből éppen olvasott. De... de valaki van még a képen! A fehér ruhás, szelíden reá tekintő Krisztus. Mert így egészen más értelme van a munkának! Krisztussal dolgozni örömet jelent! Az íróasztal fölé hajló és a kispap tanulmányát figyelemmel kísérő Üdvözítő tekintete sok-sok gondot simít el az ifjú teológus homlokáról és segíti abban, hogy a munka valóban imádság legyen... Ezért olyan megelégedett a kispap ott a képen, ezért nem látszik fáradtnak a könyvhalmoz között, mert mosolyogva néz reá Krisztus, s így kettesben sokkal szívesebben, nagyobb örömmel megy a munka.

Krisztus néz engem, Krisztus lát engem, ha dolgozom! Krisztussal dolgozni boldogságot jelent, mert: Érte dolgozom!

A IV. ablak. A negyedik ablak az imádkozó kispap alakját örökítette meg, amint cellájában egy hatalmas feszület előtt térdel. Előtte piroszegélyű imakönyve nyugszik. Az

elmélkedés örömtüzeiben, mintha extatikus víziója lenne, fölfelé tekint és átölelni készült széttárt karjaival a kereszten függő, szenvedő Krisztust. De a Mester megelőzte őt. Lehajlik hozzá a keresztről, jobb-

A sacellum hatodik ablaka

jával átkarolja az adoráló kispapot, aki most boldognak, nagyon boldognak látszik. Ilyen helyzetben találkozik a két tekintet: az adoráció boldogságától tüzes kispapi és a szenvedések miatt megtört krisztusi szempár. Az előző képek fehér ruhás, méltóságteljes Krisztus-alakja után olyan részvétteljesnek tűnik fel a kereszten függő Üdvözítő, aki még e percekben is le tud hajolni — s aki mindíg le tud hajolni — ahhoz, ki bizalommal tekint reá.

Eleinte ellentétnek látszik a mosolygó kispap-arc s a szemébe néző, csapzott hajú, töviskoszorús, fájdalmas fej; de minél tovább nézzük a képet, annál jobban megérezzük a művészi zsenialitást a gondolatban s végül már a szenvedő Krisztus is mosolyogni látszik. Páratlanul hatásos kép! A kereszttől mögöl egy rózsa-ág kíváncsian bújik elő, hogy részese legyen e gyönyörű jelenetnek. Így önkénytelenül is művészi dekorációt teremt, míg lenn, a térdeplő mellett kivirágzik a kereszttövében fakadt lilium. A második ablak beöltözéskor szerteröppenő galambjai mintha üzenettel tértek volna vissza, — ismét megjelennek. Odarepülnek megpihenni az adoráló kispaphoz, az imázsámoly mellé.

Felfelé tekintő, örömteli arc, s a széttárt, Krisztust átölelni készülő imádságos kéz az adoráló kispap ismertetőjele, akinek ajkáról éppen most rebben el a lélekből fakadt vallomás; amint a kép alatt olvashatjuk: „*Domine, tu scis, quia amo Te!*” (Jo. 21, 17.)

Az V. ablak. A meghívott beöltözött és az imádság szárnyain fel-emelkedő teológusnak most már nagy ajándék jut osztályrészül: elnyeri a klérusba való felvételét. Eddig csak készült a szent pillanatra, de most már részesévé is lesz a nagy boldogságnak. A Krisztussal való intím reláció mellett megjelenik az Egyházat szimbolizáló püspök alakja is, kinek palástja szolgál majd oltalmul az élet viharában. Az egész képet mélységes áhítat önti el. A kispap összekulcsolt kézzel térdel a püspök előtt lehajtott fővel, átszellemlülve a perc fenségének tudatától. Az előző képen látható liliumot, mely

a kereszttövében az imádság nyomán fakadt, — elhozta magával, s a püspök lábai előtt zálogul helyezte.

A desponsatio legfenségesebb pillanata ez. A püspök főpapi díszben jelent meg, aranyos palástjával a kispapot magához ölelni látszik, miközben ollójával éppen belevágni készül az előtte leboruló ifjú hajába. „*Dominus pars hereditatis meae.*” (Ps. 15, 5.) — Ez is a kép felirata. Az ifjú teológus birtokosává lesz a hajkronának, amivel már méltóságot visel a krisztusi választottak között. Mennyi öröm! ... mily kegyelemcsordulás! ...

A kép háttérében, a virágokkal díszített oltáron, gyertyák pislogó fénye... a tabernákulum mögöl angyalarcok gyönyörködnek e boldog pillanatban... De hol az Úr? Hova tűnt Krisztus, aki az ifjút az első ablak örömperceitől idáig elkísérte? — Eljött most is, e szent aktusnál is jelen van a háttérben és amíg a kispap a püspök előtt térdelve ezen ünnepi percben talán a jövő élet sok-sok gyümölcsére, sikereire gondol, Krisztus Urunk a fejről levett töviskoszorút az ifjú homlokára helyezi...

A VI. ablak. A kispapi élet koronája. A presbiteriátus első szent percei! Mennyire érdemes volt eltölteni annyi órát az Úr előtt csendes adorációban, milyen érdemes volt dolgozni oly sok éven át! Ime, a legszenőbb vágy, a vágyak vágya teljesült: „*Tu es sacerdos in aeternum!*” (Ps. 109, 4.) — olvassuk a kép alatt.

A kép, amilyen egyszerű, olyan fenséges. Krisztus a fehér ruhában ismét megjelent és magához öleli a pappászentelt ifjút, akinek arcáról lemosolyog a célhozérés boldog tudata. Még rajta van a szenteléskor kapott zöld kazala, s így a remény színében előlépő ifjú presbiter valóban egy beteljesedett álom birtokosaként tűnik fel előttünk. Fejét nyugodtan ráhajtja az őt magához vonó Krisztus keblére, mintha valamit megköszönne... Így hallgatja áhítattal, mint ver a Szív, az Úr Szíve, amelynek lángja felcsap a hófehér ruha redői alól.

Két egymás felé közeledő, s a hosszú út végén egymásra talált ba-

rát egybeölelkezése ez. Az eszményi barátság, mely csak Krisztus és a papjai között lehetséges, melynek szimbolumaként az előtérben aranydalmatikás angyalfjú térdenállva illatos tömjénfüsttel hódol a szent testvériség előtt. Az oltáron égnek a gyertyák... A lilium eltűnt az ifjú mellől, helyette most két szál rózsa hever a földön, mely szintén illatos ugyan, de tövise is van! Mintha az előző ablakon kapott töviskoszorú kivirágzott volna arra a tudatra, hogy: „Tu es sacerdos in aeternum.”

*

Ez volt a kispap élete meghívásától, egészen az oltár lépcsőjéig. A hatodik ablak után megszakad a sorozat, s következik a szentély, az oltár, az élő Krisztussal: megérkeztünk az Eucharisztia elé. Amilyen diadalmas volt az út idáig, olyan győzedelmes lesz ezután is, mert a leckeoldalon fennmaradt három ablakot figyelemmel kísérve, megsejtjük, hogy milyen feladat vár az oltár lépcsőjéről elindult újmisérsre.

*

A VII. ablak. A lélekmentés művészete a papi élet legszebb, de egyben legnehezebb feladatai közé tartozik... Krisztus azért hívta meg az ifjút, hogy segítsen neki e fáradtságos munkában, melynek megvalósítására Ő sugallta a mottót, amidőn magát a nyáj őrzőjének nevezte: „Ego sum pastor bonus.” (Jo. 10, 11.)

Az elveszett báránycsordát kereső, s azt a szakadék szélén meg is találó jó Pásztor alakja jelenik meg, amint előbújik a tövises és bozótos közül a sziklás hegyoldal. Balkezevel egy sziklába kapaszkodik, jobbával pedig a kis báránycsorda felé nyúl, amelyik olyan kétségbeesetten tekint rá. Az utolsó pillanatban érkezik. Mi történt volna, ha nem jelenik meg ez a krisztusi kéz? Már ott kúszik a kígyó a báránycsorda lábához közel! Hát nincs, aki kiszabadítsa a tövisbozótól? Fönn a magasban széttárt szárnyú sas vijjog és készül lecsapni a védtelenre. De megmentette, íme Az, aki otthagya a kilencvenkilencet, hogy eljőjön ezért az egyért a szakadék szélére...

Mennyire ismerős e kép, s mégis a sorozatban egész újszerűnek tűnik

fel! A rálatálás boldog pillanatában gyönyörködhetünk, amikor nem számít a fáradság és nem számít a veszély, a munka meghozta gyümölcsét: a báránycsorda meg van mentve! Pedig reménytelen volt a helyzete. Fogvatartotta a tövisbokor, alulról a kígyó, fölülről a sas támadt rá, de egy odaadó, minden veszéllyel leszámoló, segítő kéz ott is menteni tud, ahol már minden elveszni látszik. — És a pap? Vajjon hol az ifjú presbiter? Ez az egyedüli kép, amelyre nem került rá... Nem is kellett: mert itt már a „sacerdos”-ból valóban „alter Christus” lett.

A VIII. ablak. A pap megmutatja Krisztust a világnak! Nemcsak a rejtetekben dolgozik, eltévedt báránycsordát keresve, hanem odaáll az emberek tömege elé is! Melegíti őket az Eucharisztia kegyelemsugaraival és azzal a tüllel, melyet a szenteléskor gyújtott meg benne az Úr, hogy elmondhassa ő is a Mesterrel együtt: „Ignem veni mittere in terram!” (Lc. 12, 49.)

Aranyos pluvialéba öltözött fiatal pap alakja nyomul előtérbe. Az előző képek után nem nehéz felismerni benne az első ablakon meghívott ifjút. Két karját magasba emeli és mintha fáklyával tüzet akarna szórni, s bele akarna világítani a messzeiségbe. A fáklya, a kezében égő Tűz: Krisztus, a monstanciában elrejtőzött hófehér Eucharisztia! Az ifjú pap magasan tartja, hogy mindenki lássa és gyönyörködje benne... Az Eucharisztiaiból erő árad, sok-sok kegyelemsugár, mely végigömlik a képen, s mintha a monstancia sugaraival meghosszabbodtak volna, rávilágítanak a távoli házakra, a csillogó Dunára, az alant elterülő, Krisztust ünneplő egész Budapestre. A pap arcán a fáklyavivők öntudata mosolyog és mialatt magasba emeli a Legszentebbet, a mellette térdelő ministráns meghajlott fővel belesenget a világáros lármájába, magához öelve az Eucharisztikus Világkongresszus címerét. Az egész emberiség szimbolumaként a főváros hódol a győzedelmes Eucharisztia előtt...

A IX. ablak. Egy munkában eltöltött és Krisztus ügyéért buzgólkodó életnek gyümölcsét örökíti meg az

ütolsó ablak. A feladatát elvégző, s a rábízottak lelkét szívében viselő papnak örök jutalmaképpen ott áll a meghíváskor megismert, fehér ruhás Üdvözítő, aki beöltöztette, segítette és nemcsak töviskoszorút helyezett a fejére, hanem a szentelési oltárnál meg is ölelte őt. A munkát a pap befejezte. Most eljön, hogy számot adjon a kapott talentumokról. Krisztus már várja a felhőtrónuson. „Euge, serve bone et fidelis!” (Mt. 25, 23.) — Ez a kép felirata.

Az ismerős krisztusi arc fogadja, de most már a vállára királyi palást kerül és fejét korona díszíti... Egy küzdelmes, áldozatos élet után megérkezik a pap a lefonságesebb audien-ciára. Piros kazulájában úgy tűnik fel, mint aki szűzen megharcolta a vértelen vértanúságot és érdemes arra a pálmára, amit az Úr Krisztus feléje

nyújt... A beöltözéskor szerteröpenő fehér galambok ide is elkísérik, amikor újra, de most már örökre egybeölelekezik a pap a Mesterral. Nyolc ablakról kellett megtanulni azt, hogy miképpen kell elnyerni a kilencediknek örömét, mely után nincsen már más öröm, amelynek elnyerése a legnagyobb jutalom: a Krisztussal való örök egyesülés!

*

Az ablaksorozatnak íme vége... s ezzel vége az én beszámolómnak is a Szeminárium legújabb kincseről. Igaz, könyvet nem írt számunkra a jubiláns Rector, de megtanított valamire: A könyvet minden kispapnak magának kell megírnia... az ablakok fonságos eszméi nyomán... — a maga lelkével, életével...

Scheuling József
V. é. hitt. h.

VOLTUNK RÓMÁBAN! . . .

1938. január 9. Indulás.

„Kettős öröme van ma e háznak” — hangzik a búcsúztató a szeminárium kápolnájában. „Szentcsalád ünnepén indítjuk útnak a mi hatodéves növendékeinket a nagy keresztény család fejéhez, a Szentatyához. Azután meg hidegben indítjuk őket útnak, a mai élet hidegében, hogy Rómában lángragyulladjon a szívük és sugározzák ezt a meleget egész papi életükben.” A Rector úr szavai röviden hangzanak, de nekünk még így is hosszú a beszéd. Az eszünk már valahol Róma felé jár. Rövid búcsút veszünk a testvérektől, s már sietünk is az állomásra. A hideg téli szél arcunkba hordja a havat, de mi nem fázunk. Már ott vagyunk az állomáson. A mozdonny befűtve türelmetlenül liheg a síneken. A kocsi felvirágozva. Elhangzanak a himnuszok, s már bent is vagyunk a kocsiban. Búcsút intünk a két Prefektus úrnak s a pesti szülőknél s már rohan is velünk a vonat Róma felé...

Január 10. Postumia.

Reggel 8 óra van már, mikor a vonat befut velünk a postumiai állomásra. Az éjjel természetesen nem aludtunk. Az egész társaság fáradt és éhes, de azért tartjuk magunkat. Itt nem az utcák, hanem az épületek hidegek. A templomban pl. befagyott a szenteltvíztartó és az ampornában a víz.

Szentmise után megreggélizünk. Ritkán esik ilyen jól a reggeli, mint most. Azután elindulunk tulajdonképeni célunk felé: a cseppkőbarlanghoz. Egy lankás hegyoldalon megyünk fölfelé. Az út csúszós a ráfagyott jégtől. Irígykedve nézzük a jól megpakkolt ösvéreket, melyek fasiszta katonákkal megrakott szánokkal kocognak felfelé a domboldalon.

Végre ott vagyunk a barlang előtt. A hegy külseje semmit sem enged sejtene abból, ami benne van. Alighogy elindul velünk a kis motorvonat, egy varázsütésre minden megváltozik. Egymásután tűnnek elő a szebbnél-szebb cseppkőbarlangok, pillérek, oszlopok, természetalkotta szobrok, stukkós mennyezetek, leheletfínom függönyök stb. A vezetőnk lelkesen magyaráz. Mikor elől elmondotta mondókáját, leugrik a vonatról s mindenkinek elkiabálja, hogy milyen figura következik, azután el-

tűnik szemünk előtt. Csak a legközelebbi fordulónál vesszük észre, hogy már megint a vonat elején magyaráz. A pazar látvány a fáradságot is elfeledtetni velünk. Tündérváros a föld alatt. Egyértelműen megállapítjuk: Már ezért magáért érdemes volt eljönni. Spirituális úr is kész a konklúzióval: „Lám, ilyen sok pap is; kívülről nem sokat mutat, de lelke mélyén mérhetetlen sok kincset rejtget.”

Koszorúk a Piavén.

Két koszorút is hoztunk magunkkal, hogy ledobjuk a magyar és olasz hősök temetőjére. A fasiszták készségesen adnak engedélyt, s néma megilletődéssel nézik, amint a hid közepéről ledobjuk a koszorúkat s közben az egész zarándokcsapat a himnuszot énekli. Már sötét van. A koszorúk átesnek a hid vasszerkezetén és eltűnnek a sötétben, mint azok a hősök, akik értünk haltak itt hősi halált. Még egy búcsúpillantást vetünk a hid sötét körvonalaira, s azután lassan megkezdődik újra a beszélgetés. Legközelebbi célunk kezd foglalkoztatni: Pádua, hol először pihenhetjük ki magunkat olasz földön.

Január 11. Pádua.

Szent Antal sírjánál vagyunk. A magas márványoltárnál misét mond egy becses zarándoktársunk. Nálunk is nagyon tisztelik Szent Antalt, de itt valósággal tobzódik a kegyelet. Rengeteg ezüst-örökmécs függ az oltár körül. Az oltár előtt mindig egy csomó ember térdel. A márványfeljáró mellé vannak lerakva azoknak az emléktárgyai, kiket Szent Antal legutóbb megsegített. Elnézem a fogadalmi ajándékokat, s íme, ott látok egy aranybojtos kardot is, markolatán egy vadonutúj tisztí csáköval. Érdeklődöm az ajándék felől, mire a magyar gyóntató elmondja, hogy egy katonatiszt hozta az abesszín háborúból hálából azért, mert Szent Antal megsegítette.

Bologna.

Ez aztán érdekes város! Ha villamos és autó nem szaladgálna az utcán, az ember egészen a középkorban érezné magát. Az utca két oldala csupa árkád. Minden ház előtt egy folyosó. Azt mondják, esős időben be lehet járni esernyő nélkül az egész várost. A régi kultúra igen humoros formában ölelkezik a modern technikával. Alighogy elhagyjuk az állomást, furcsa látvány tárul a szemünk elé. Egy tipikus olasz ácsorog hatalmas kétkerekű kordéja mellett. Utcai sorsjátékos. Hirdeti, hogy a húzás ideje rohamosan közeledik. Jellegzetes kurta körgallér van rajta. A kordén mindenféle bútordarabok, háztartási cikkek és edények foglalnak helyet, s a közepén ott áll groteszk ellentét gyanánt egy elegáns, négyszemélyes kis Fiat-autó. Ez a főnyeremény. Ha nem volna sietős a dolgunk, még mi is szerencsét próbálnánk.

Megnézzük az ódon egyetemet is. Az udvar és a termék fala köröskörül tele van címerekkel. Dicséretünkre válják, hogy magyar igen sűrűn akad közöttük. Egy igen értelmes egyetemi altiszt kalauzol. Valóságos kultúrtörténész. Töviről-hegyire ismeri az egyetem történetét. Amikor megtudja, hogy magyarok vagyunk, mindjárt elkezd sorolni az egyetemnek Magyarországgal való kapcsolatait. Megmutatja a neves magyar tanulók és az egyetem magyar tanárainak címereit is. S mindezt precíz előadásban és szép stílusban adja elő (németül!).

Január 12. Firenze.

Valósággal elkápráztat művészi kincseivel. Dél előtt megnézzük a monumentális székesegyházat. Amikor bementünk, az egész templom zengett a zsoltározástól. Micsoda hatalmas káptalan lehet itt! Amint közelebb megyünk, látjuk, hogy négy kanonok végzi az officiumot. Nem értjük, hogy tudnak ezek ekkora hangot kiadni. Elhallgatnak. Egy néni leejti az imakönyvét. A felettünk levő hatalmas nyolcszögű kupola felerősíti a hangot és hosszú ideig visszhangozza. Hej! ha a mi énekarunk is ilyen hangerosító alatt énekelne!

Megcsodáljuk a baptisterium világhírű bronzkapuját, majd pedig a firenzei nagyok pantheonját, a S. Croce-templomot. Egy hajlotthátú öreg kalauzol bennünket. Sorba mutatja a nagy emberek síremlékeit. Minden alkotást kitűnően ismer és méltat.

Az Uffizi-képtár és a Pitti-palota kincseit méltatni pár sorban lehetetlen. Azt látni kell.

Délután az ősi dominikánus kolostorban vagyunk, Savonarola celláiban és Fra Angelicónál. Gyönyörködünk lehelletfinom képeiben. Spirituális úr keresi a híres képsorozatot: Szent Domonkos a kereszt alatt. Meg is találjuk csakhamar. Nézzük hosszasan. Közben a kispapi szívekből feltör a sóhaj: „Hej, ha a mi cellánkban is ilyen képek volnának!” Akkor még nem is sejtettük, hogy rövidesen ez az álmunk is valóra válik.

Január 14. Róma.

Már második napja vagyunk Rómában. A római akadémikusok kalauzolnak minket. Alaposan kitesznek magukért. Mindent megmutatnak töviről-hegyire, amit csak e rövid pár nap alatt meg lehet nézni.

Tegnap este Luttor prelátus úrnál voltunk, a római magyarok találkozóján. Öméltósága oly kedves volt, hogy a találkozót kedvünkért áttette a tegnapi napra, hogy mi is jelen lehessünk. Rövid üdvözlések után megindul a társalgás. Igazi magyar vendégszeretet, magyar szív Rómában. Egy órára elfelejtjük, hogy idegenben vagyunk.

Ma ide hívott bennünket a San Stephano Rotondo-templomba, hogy megemlékezzünk Szent Istvánról, kinek tiszteletére a Szentszék ezt a templomot átengedte. Szép, régi, kerek templom. Értékes freskók díszítik, de a tetőzete bizony igen rozoga. Senki se törődik vele. Elhanyagolt, mint a szegény kis Magyarország. De elhanyagoltságában is tanúskodik Róma iránti hűségünkről. Az oltár előtt egy nagyváradi kanonok sírját fedezzük fel. Lázó József a neve, s a 16-ik században ide jött meghalni. A sír fedelén a következő felírás olvasható: „Natum qui gelidum vides ad Istrú Romana tegier viator urna non mirabere si extimabis illud quod Roma est patria omnium fuitque. — IO. LAZO ARCHIDI TRANSSIL-PANNO PENIT AP DUM ANN AGERET LXXV OBIIT XVII AVG MDXXIII.” Igen, ez a mi jelmondatunk is: Róma a mi édesanyánk, s mi hűek maradunk hozzá mindhalálig. A prelátus úr lelkes szavakkal emlékezik meg Szent Istvánról, s azután imára szólít fel bennünket. Letérdelünk. Imádkozunk hazánk sorsának jobbrafordulásáért.

Január 17. Nápoly. Pompei.

Délelőtt Pompeiben vagyunk. Megcsodáljuk a gyönyörű kegytemplomot, melyet a fekete Mária tiszteletére emelt a hálás lakosság. Azután belefelejtkezünk a római kor emlékeibe. Az idő pompás; olyan, mint nálunk májusban. A szél is megállt. Ünnepies csend. Nincs autó és villamos. Itt minden régi. Képzletben egy egész más világ elevenedik meg előttünk. Az emberek tógában járnak, kis római gyerekek játszanak az utcán, az úttesten kétkerekű római kocsik futnak. Emberek a fórumon, a templomok előtt tanácskoznak. Megáll velünk az idő. A Vezuv békésen pipál. El se tudjuk képzelni, hogy haragudni is tud. Füstje mint egy hosszú fátyol úszik el a vidék felett. Mintha kendőt lobogtatna felénk hivatgatva. Nekünk azonban sietnünk kell vissza Nápolyba.

Nápolyban jól esik az ebéd. Fáradtak vagyunk. Ebéd végén fúrca étel kerül az asztalra: egy narancs, mellette hatalmas hagyma. (Ez aztán összeállítás!) Megtudjuk, hogy ez a finocchio, azaz „éti hagyma”, másszóval ávizgyökér. Nem nagyon tudunk vele megbirkózni, de van olyan is, aki haza is visz belőle.

Délutáni célunk a Posilippo. A villamos hatalmas ívben kerüli meg a nápolyi öblöt. Miré fölérünk, már erősen alkonyodik. A nap utolsó sugarait küldi szét, de a kilátás így is felejthetetlen. Az ég alja lilás színekben játszik. A tengeren a nagy hajók és hidroplánok sziluettje tükröződik. A Vezuv már kezdi felülteni ködsubáját. Megragadja lelkünket a gyönyörű táj. Ha télen is ilyen Nápoly, milyen lehet nyáron? Önkénytelenül is elkezdjük a kedves nápolyi dalt: „Santa Lucia”. Az olasz azonban itt is olasz. Egy „olcsó János” a Spirituális úrnak ajánlja értékeit; egy kis kölyök pedig ehető kaktuszaival zaklat minket. Egy páran vesznek tőle. Meg is bánták.

Január 18. Montecassino.

Mai útunk Szent Benedek és Szent Skolasztika sírjához vezet. Nem tudjuk, mit csodáljunk inkább: a templomot-e, melynek fala tiszta berakásos márvány, vagy pedig a kápolnát, mely egyike a beuroni művészet legsikerültebb alkotásainak. Valósággal lehel felénk az igazi pietást és szerzetesi szellemet.

A pompás ebéd után megnövekedett testsúllyal szállunk be a több mint egy kilométer hosszú meredek kötélpálya függőkocsijába. A kellemetlen érzést, melyet az alattunk tátongó mélység kelt bennünk, egyikünk azzal igyekszik növelni, hogy kifejti, miszerint mennyivel lehetünk nehezebbek, mint reggel voltunk, és mi lenne ha...

Január 19. A Szentatyánál.

A lelkünk már zsúfolásig televan római impressziókkal. Voltunk Szent Péter és Szent Pál sírjánál. Végignéztük a múzeumokat a Vatikántól az Augustus-kiállításig. Állandó programunk: egyik templomból a másikba. Utunk valóságos zarándokút. De most mindennél nagyobb élmény vár ránk: a pápai kihallgatás.

A nagy pápai fogadóteremben vagyunk. Köröskörül a Rómában élő magyar papok és kispapok beszélgetnek egymással. A vörös tapéták letompítják a hangot. Az egész teremben a várakozás fojtott izgalma vibrál. Már másfél órája várunk. Azt mondják, hogy egy német püspökkel beszél a pápa. Végre felnyílnak az ajtók és bevonulnak a fiatal házasok. Mindenki elfoglalja a helyét. Belép a pápai főszertartásmester és egész alakján előlép fenséggel bejelenti: „Il Santo Padre!” Mindnyájan térdre hullunk. Szemünk kíváncsian tapad az ajtóra. Négy pirosruhás udvari ember hozza hordszéken a Szentatyát. Szemünk az arcát keresi. Fáradt, megtört arc. Biborkalapja kissé a szeme fölé hajlik. A tömegből kitör az éljenzés. A magyarok háromszoros éljennel köszöntik. A hordszéket leteszik. S ime, a sovány kezek megragadják a szék karját, s a következő pillanatban katonásan felkel helyéről, kihúzza magát és előttünk áll fehér reverendájában XI. Pius pápa. Ami ezután következik, az olyan előttünk, mint egy álom. A beteg pápa erőt vesz megtört hangján és elkezd beszélni. Mindjárt hozzánk fordul Szent István, Szent Imre, Szent László és Szent Erzsébet utódaihoz. Azután elmondja, hogy mennyit vár ő a mostani Eucharisztikus Kongresszustól. Talán volt nagyobb is, mint ez lesz, de ez lesz valamennyi között a legszebb. „Igen, ez lesz a legszebb” — ismétli háromszor is jószágos szemével felénk tekintve. S mi nézzük ezeket a megtört, de hősi lélek energiáitól sugárzó szemeket, s szeretnénk odakiáltani neki: „Igen, mi minden magyar fiad nevében ígérjük, hogy ez lesz a világ legszebb Kongresszusa!” S a Szentatya nem törődve gyenge egészségi állapotával, csak beszél tovább. S az idő hihetetlen gyorsasággal elmúlik. Már vége is az audienciának. A tömeg újra éljenez, mire ismét felcsattan a háromszoros magyar éljen. A Szentatya még egyszer búcsút int felénk, s azután székébe roskadva elvonul, hogy vállára vegye újra az Egyház roppant gondjait. Hosszasan nézünk utána. A torkunkat elszorítja valami. Magunk sem tudjuk miért. Talán sajnáljuk a beteg aggastyánt? Félünk, hogy nem éri meg a Kongresszust? Nem. Inkább az élmény nagyszerűsége nyűgözte le a lelkünket. Most találtuk meg Róma lelkét. Minden, ami Rómát naggyá teszi, innen ered. Itt van a mi erőnk és egységünk biztositéka, „hol Rómának dobog szíve”. Szerettük volna Őt teljes erejében látni, de így talán még mélyebb hatást gyakorolt lelkünkre. Nem a diktátorok dörgő hangján szólt hozzánk, hanem a szeretet mindent legyőző erejével. De nem is kivézényelt tömegek éljenztek neki, hanem a szívük mélyéig vele érző fiai. Éreztük az idők múlását a pápai trón fölött, de éreztük Krisztus igazságát is: „Et portae inferi non praevalent.” A pápák meghalnak, de él a pápaság; s velük együtt meghalunk mi is, de örökké él a mi drága, szent, katolikus Anyaszentegyházunk. Tartsd meg Isten Szentatyánkat, Krisztusnak helytartóját!

Január 20. Búcsú Rómától.

A vonat nagy ívben kanyarodik el az örök várostól. Fájó szívvel hagyjuk itt azt a sok gyönyörűséget, melyben öt napon át részünk volt. Délelőtt már sietnünk kellett. Alig tudtuk a programot végigcsinálni. Szent Péter sírjához azonban még egyszer ellátogattunk. Megköszöntük a jól sikerült utat és a Rómában kapott sok

kegyelmet. Még most is a gyönyörű templomon jár az eszünk. Egyszer csak az egyik domb mögül előtűnik a kupola. Mindnyájan az ablaknál vagyunk. Az egész városból semmi sem látszik, csak a hatalmas kupola, mely mint egy királyi korona uralkodik az egész város felett. Kékesszürke színe lehelletfinoman olvad bele a párás levegőbe. Főnséges látvány. Egy újabb domb hirtelen eltakarja szemünk elől. Isten veled, Róma!

Január 21. Velence.

Utolsó olaszországi napunk, de méltó koronája az egész útnak. Mindenből kóstolót ad, ami szép volt utazásunk alatt. A Szent Márk-templom felbecsülhetetlen értékeivel, a Szépművészeti Múzeum képeivel, maga a város pedig természeti szépségeivel gyönyörködtet minket. Délután az örmény kolostort tekintjük meg a Szent Lázár-szigeten. Nem is hittük, hogy ennyi tudományos és művészi érték lehet ebben az elzárt kolostorban. A napsugár azonban csakhamar kicsal mindenkit a sziget partjára. Elvezük a gyönyörű időt. A nap gyémánthidat ver a tengeren felénk. A levegő friss. A fejünk felett gépmadarak fürödnek tavaszias napsütésben. Itália végkép meg akarja fájditani szívünket.

Mótoros hajó köt ki a szigeten. Indulnunk kell hazafelé. Még egyszer teleszivjuk tudónket friss tengeri levegővel, s elindulunk haza, kis Magyarországra, ahol még most nincs napsütés és fagyos az idő.

Szép út volt. Több volt mint szórakozás. Tanulmányút volt. Sőt ennél is több: zarándoklat, lelkigyakorlat. S mindezt szeretett Spirituálisunknak, dr. **Kerner István**-nak köszönhetjük. Az ő áldozatkészsége és fáradozása teremtette meg számunkra az úthoz szükséges anyagi alapot, s az ő vezetése tette felejthetetlen lelki élményé számunkra az egész utat. Hála és köszönet neki és mindazoknak, akik nekünk ezt az utat lehetővé tették!

Kacziba József VI. é. hitt. h.

HITÉLET AZ EGYETEMI-TEPLOMBAN

Legidősebb centralista-testvéreink, akik négy-öt évtizeddel ezelőtt végeztek, még emlékeznek arra, mily elhagyottan állott a gyönyörű barokkban felépített Egyetemi-templom úgyszólván az egész esztendőben. A hivatalos egyetemi istentiszteleteket benne tartották ugyan, de ezeken kívül bizony vékonyan folydogált a pasztoráció az évszázados porral belepelt falak között. A vasárnap reggel 6 órakor (!) tartott szentbeszédnek nem is hagyhattak mélyebb nyomokat a lelkekben. A fővárosi pasztorációban a templomnak jelentősége nem volt.

A lelki feléledés akkor kezdődött, amikor jó három évtizeddel ezelőtt a jelenlegi váci püspök úr, *Hanauer Á. István* lett a Papnövelde lelki igazgatója és kérés nélkül is gyakran kiült a templom gyóntatószékébe. Ettől kezdve egyre erősödött a templom ható ereje, úgyhogy ma már — az 1925-ben tökéletes művészettel restaurált templomban — oly arányú lelkipásztori munka folyik, ami nem marad mögötte egyetlen fővárosi temploménak sem. Híveink tömege egyenesen a legelső rétegeiből jön a fővárosnak.

A hívek egyre szaporodó száma és egyre növekedő buzgósága természetesen folyton új feladatok elé állítja a pasztorációt ellátó papságot: a Központi Papnövelde előljáróságát. A templom négy gyóntatószéke még tíz évvel ezelőtt is elég volt, ma már nem. Otödiknek szolgál a Doleschall Alfréd (ág. ev. vallású) Rektor Magnificus által páratlan bőkezűséggel, 10,000 P költséggel készítettett, művészi fadaragásokkal díszített sekrestyei zárt gyóntatószék. Sőt most már tárgyalások folynak a 6. és 7. gyóntatószék

felállítására érdekében is. Doleschall rektor különben még egy teljes aranybrokát ornátust is ajándékozott a templomnak 15,000 P értékben.

Pár évvel ezelőtt már így mutatott a templom vasárnapi és ünnepi sorrendje: Csendes szentmisék 6, 7, 8, 9 és 10 órákor. Énekes, assistenciás mise: 11 órákor. Fél tizenegykor: az egyetemi hitszónoklat, amely annak 1909-ben történt visszaállítása óta szakadatlanul folyik. (Hitszónokok voltak: *Glattfelder Gyula, Wolkenberg Alajos, Vass József, Tóth Tihamér.*) Délután 5 órákor valamelyik papnöveldei előljáró által tartott szentbeszéd, utána énekes litánia.

Közismert dolog, hogy a fővárosi közönség előszeretettel keresi a minél későbbi szentmiséket. Hogy ennek is eleget tegyen a Templom gondnoksága, pár év óta a vasárnapi és ünnepi sorrend déli egynegyed egy órákor kezdődő szentmisével is bővült.

Egyre imponálóbb arányokban folyik a szentgyónás és áldozás az első-pénteken. Kora reggeltől állandóan foglaltak a gyóntatószékek. A Papnövelde előjárósága honorálni akarván a hívek példás buzgalmát, folyó évben már az első-péntekre is assistenciás nagymisét vezetett be reggeli fél hét órákor, mikor is az egész növendékpapság együtt éneklie a szebbnél-szebb Jézus Szíve-énekeket a budapesti ájtatos hívekkel.

A templom rendkívül élénk pasztorációjában a Központi Papnövelde előjáróságának fáradhatatlan segítségét nyújt *dr. Várkonyi Fidél* egyetemi lelkész, továbbá *Bartoss Ferenc* és *Ernszt Sándor* nagyváradi kanonok urak. Ernszt önagyméltóságának egyébként is elévülhetetlen érdeme, hogy rektor-sága alatt megszerezte 1925-ben gróf Klebelsberg Kunó akkori kultuszminisztertől a templom teljes restaurálásához szükséges hatalmas összeget. Így a nagyszerűen sikerült templom-megújítás teljesen Ernszt Sándor nevéhez fűződik.

Egyébként igen beszédes tanúság templomunk munkája mellett az alábbi kimutatás is:

Az Egyetemi-templomban és a sacellumban együtt

szentmise volt:		szentáldozás volt:	
1933-ban	5,964	1933-ban	64,200
1934-ben	5,213	1934-ben	67,800
1935-ben	5,066	1935-ben	68,600
1936-ban	5,825	1936-ban	75,700
1937-ben	6,372	1937-ben	81,500

Templomunk ájtatossági rendje tavaly óta egészen páratlan és egyedülállóan bájos ájtatossággal bővült: a májusi ájtatossággal. A „Centralista” 1. sz.-ban közöltük az ú. n. „Béke-kút” fényképét. Ennél a kútnál folyik minden májusi szombaton ez a rendkívül poétikus litánia. A hívek már hét óra tájban gyülekeznek a templomban, ahol fél nyolckor orgonahangverseny kezdődik. Pár perccel az esti nyolc órai harangszó előtt a celebráns, az assistencia és az alumnátus (gyertyával kezükben) végigmegy a hívek közt, és együtt kivonul az egész közönség a „Béke-kúthoz”. A harangszóra közösen elmondják az Űrangyalát, utána szentbeszédet tart az egyik előljáró, ezt litánia követi. A templom valamennyi ablaka nyitva van, és az onnan kihangzó orgona kíséri a litánia éneklését. A tetőterazon helyezkedik el a kispapok énekkara és szebbnél-szebb kórusokkal hódol a Szűzanyának, akinek szobrára színes reflektorfény ömlik, mialatt az udvart környező hetven ablakban gyertyafény lobog köröskörül. Annyi poézis, kedvesség és hangulat van ezekben az ájtatosságokban, hogy mindjárt az első alkalommal meghódították a hívek óriási tömegének lelkét. A virágok erdejébe illatozik egész május havában a Szűzanya szobra előtt, s a hívek egymással vetélkedve hordják a szebbnél-szebb élő virágokat és csokrokat. A vasárnapi misékről kijövő közönségből sokan mennek imára a szobor elé.

A „CENTRALISTA- FESZÜLET” ELŐTT

Irta: Dr. Városi István

Kereszted drága nékem, Istenem,
Olyankor is, ha dómok kincse, márvány;
Olyankor is, ha fábavéssett, s árván
Mered az estbe párás réteken.

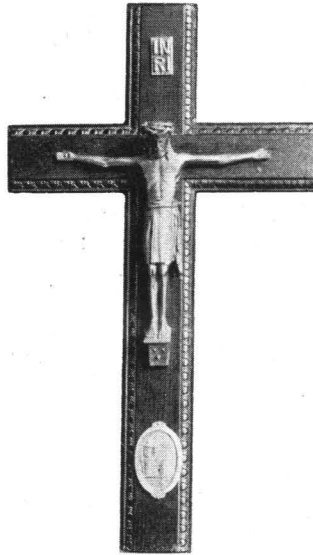
Lehúnyt szemed fölpattn s rámtekint.
Súlyos percekre törnek szét az órák,
S Te szemedből én János passióját
Betűzőm izzó írások szerint.

Szeretem én kereszteted. Tövén
Élő vizek csöppjét kóstolja nyelvem...
Magyar mezőn, vagy germán Alpeseekben
Egyforma titkot permetez fölém.

De mégis, mégis milliók között
Engedd jobban szeretnem ezt az egyet.
Ez is Tiéd. Te megváltó kereszted,
És mint a többi, ez is csak örök.

Ám fája ennek ott nőtt, hol a nap
Hazám szívére sugaraz, s a Város
Köerdejében, ama hús, magános
Házban Te is csak jól érzed Magad.

Mert fája ennek illatos, meleg...
Ama Házban magasztos akarásban
Lelkem földjét Te mosolyoddal ástam
És im, e szent Fát tűzte rá kezed.

A „Centralista” címlapjáról mintázott plakett körirata:
„Imádkoznak érted a Központi Papnöveldeben.”

Azóta hordom. Emlék, égi jel,
Ibolyás alkony, harsonázó hajnal...
És nézek rá keletre néző arccal,
Mindig újjal és mégis régivel.

Levitáid imája is tapad
Jószagú csöppek olaján e Fára...
Erőt is ad, s fajomnak pusztulása
E keresztfán még egyszer főnnakad.

Előtte mondom legszebben: Uram,
Szögletkövem, nagy-nagy Világosságom!
Magyar utak szakadt szalagját járom
Hulló szívekért örök alkuban...

Nem állhatok és nem fáradhatok.
Pihenésem csupán e drága emlék.
S ez is éget: apostolok keresztjét
Hordozza, ki ez emlékből kapott...

Kereszted drága nékem, Istenem,
Akárhon áll, akárki vágya véste.
Én jó Uram, ne neheztelj meg érte,
Ha mégis ezt — legjobban szeretem..

CENTRALISTA EMLÉKEK¹

(1896—1900)

Régen volt, talán igaz sem volt!

Régen: a mult évezredben. Vagy talán csak a mult században? Mind-egy; a mult század vége óta évezredek múltak el. Legalább is mi, öregek így érezzük. Mi még az ú. n. *ferencjózsefi aranykorban* voltunk fiatalok és — centralisták... Akkor, amikor a Központi Papnevelőnek egy ideig egyszerre három —KA NÁNDOR előjárója volt: CselKA NÁNDOR rektor, CzibulKA NÁNDOR spirituális, WolafKA NÁNDOR prefektus. (Én 1896-ban már csak az elsőt találtam ott, de már beteg volt, nem is láttam soha, csak majdnem egy év múlva, koporsójában.)

Hah, mi boldog büszkén szálltam le a villamosról a Kálvin-téren 1896. szeptember vagy október nem tudom hányadikán és ültem be ragyogó szemmel és vidékies tájékozatlansággal egy „konflisba”, mondván a kocsisnak:

— A Központi Szemináriumba!

A pesti kocsisok nagy emberismerők voltak. Az én konflis kocsisom is — elkeringett velem a jó Ég tudja merre, úgyhogy a Kálvin-térről a szeminárium elé körülbelül félóra múlva érkeztünk meg. Én, naiv vidéki s újdonsült centralista, gyanútlanul fizettem meg a követelt viteldíjat, nem lévén akkor még „taxi”; de azért nem nagyon zsarolt meg a ravasz bérkocsis.

Dobogó szívvel léptem be a történelmi épületbe. Elég csacsi voltam, hogy mindjárt beléptem: ráértem volna másnap is (mint később megtudtam), és aznap még kint maradhattam volna a városban és megnézhettem volna az ezredévi kiállítást. De mivel már beléptem, többé egyedül ki nem jöhöttem. Akkor ugyanis még csak „*korpusban*” járhattunk ki sétára, sőt még az egyetemre is! Pedig abban a korszakban ez a korpusban való sétálás furcsa jelenségekkel járt. Az az „aranykor” nem mindenben volt arany. A *liberális*-nak nevezett kor volt az: szabadság, helyesebben szabadosság a politikában (egyházpolitikai harcok!), a sajtóban, az erkölcsben, a nyilvános életben. Ez pedig nekünk azt jelentette, hogy mikor korpusban mentünk az utcán, *kiköptek* előttünk, sőt *le is köptek, porrongyot*, szemetet ráztak a fejünkre, félhangosan *lecsuhásoztak*, le-fekete-falkáztak. A közismert „Nem lesz szerencsém!”-et naponta többször is odamorogták vagy éppen odakiáltották nekünk, láthatólag őszinte hittel és őszinte méreggel.

De humoros eset is esett. A Rókus előtt álló Mária-szobor előtt volt a posztja egy öreg zsidó hordárnak. Mi, arra menet, kalapot emeltünk a *szobor előtt* és a derék hordár bácsi nagy nyájasan (de őszintén ám, nem gúnyból!) *viszonozta* köszöntésünket. Egy akkori vicclap meg is rajzolta a jelenetet és ezt adta a hordár szájába:

— Lám, milyen tisztességtudók ezek a kispapocskák! Megtisztelik az öregembert!

*

A *millennium* éve volt, mikor centralista lettem. A vilákiállításból már csak a közgazdaságát nézhettük meg. Meg kint a Lágymányoson a „Konstantinápolyinak” csúfolt mulató-város papírmásé és vászon-romjait láttuk egy sétánkon. — Lágymányos! Mi volt az akkor! Mocsaras, üres táj. A hídon túl semmi. Itt-ott egy-egy kis ház, konyhakert, üres telkek.

Mi még láttuk a *régi városházát*; a gyászos emlékü *Neugebäudét* a mai Szabadság-tér helyén; az Egyetemi Könyvtárral és a Csalányi-söröző-

¹ Ha netán itt-ott tévedek, szívesen fogadom az olvasók helyreigazításait.

vel szemben a régi kis házakat. Ez a *Csalányi-vendéglő* azért is nevezetes, mert az utolsó vizsga után az egyetemről egyenesen odamentünk sörözni! Azóta sok gazdát cserélt.

Mi még láttuk a vén *Tisza Kálmánt* az *országházban*, mely akkor még a „Főherceg Sándor”-utcában volt. Láttuk a Hatvani- (most Kossuth L.-) utcában közismert kockás ruhájában, mereven gépies csoszogásával sétáló *Podmaniczky Frigyes* bárót, becenevén *Fridmaniczky Pocit*, korának legudvariasabb főurat, aki valóban kedvesen viszonzta köszöntésünket, melylyel pedig csak híres udvariasságát akartuk kipróbálni. Láttuk gyakran *Apponyi Albertet*, akinek felesége alig ért a melléig; őt is őszintén szoktuk köszönteni. Ismertük az akkor létrejött kat. „Néppárt” híres vezető egyéniségeit: *Molnár János* apátot, *Rakovszky Istvánt* stb. Ismertük *Schlauch Lőrincet*, Nagyvárad nagynevű bíboros püspökét; *Majláth Gusztáv Károlyt*, akkor még mint komáromi plébánost; *Vaszary Kolost*, az anyagi lelkületű bíborost stb. Láttuk, mert fogadására sorfalat állni ki voltunk rendelve a várba, *II. Vilmos* német császárt; *Ferdinánd* román királyt feleségével, költői nevén *Carmen Sylvával*; a keresztretjvényekben agyongyötört Ena spanyol exkirályné anyját: az igazán fejedelmi megjelenésű *Amália* spanyol királynét az Egyetemi templomban. Természetesen láttuk *Ferenc Józsefet* is nem egyszer. Vilmos császár látogatásakor a fővárost este fényesen kivilágították. Hiába kértük prefektusainkat, engedjenek ki minket egy órára, hogy megnézhessük az akkor szenzációként ható kivilágítást, nem engedték meg. Erre fölmásztunk a templom tornyába, vacsora után, de bizony nem sokat láttunk a fényárból. Ad vocem: torony: akkoriban a harangozó bizonyos *Matykó* nevű, gnómszerű bácsi volt...

Mi még fizettük a vámot a *Lánchídon*, mikor a Mátyás-templomba mentünk asszisztálni! Egy ilyen alkalommal esett meg velem egy humoros eset. Elfelejtettem magammal vinni a két fillért. Már közeledtünk a hídhöz, mikor ez eszembe jutott. Kértem társaimat, adjanak két fillért. Egynek sem volt fölösleges két fillérje! Erre a következő haditerv szerint jártunk el: A pesti hídfőnél társaim odatették a vámos asztalára pénzeiket, a vámos kiadott annyi ellenőrző lemezt, ahányszor két fillért kapott, tehát nekem nem jutott. A budai hídfőnél be kellett dobni a lemezt az ott ülő vámos előtt egy ládikába. Mindnyájan egyszerre nyúltunk a ládika fölé, a többiek bedobták a lemezeket, lehetőleg zajosan, én pedig bedobtam egy időközben leszakított nadrággombomat. Nem történt semmi baj. (Causus conscientiae?)

Mi még három évig a régi egyetemi épületbe jártunk, a Szerb-utcai kapun. Akkor kezdték aztán a nagy átépítést. Sokszor álldogáltunk óraszünetekben a térre néző romhalmokon.

Mi még „*musaeum*”-okban éltük napjainkat. A kb. 90 főnyi kispapsereg négy ilyen terembe volt elosztva. Gázzal világítottunk. Mi még „*dormitorium*”-okban háltunk; az egyes fekvőhelyeket zöld függöny különítette el. Nyolc személyes mosdóink a hálótermek közepén álltak; a mosdótálatkat használat után lefordítottuk s így ömlött ki a szennyvíz a mosdó aljában elrejtett tartályokba.

Minekünk még voltak horvát és erdélyi román társaink, ez utóbbiak persze, valamint a többi görög szert. kat. egyházmegyéek növendékei gör. kat. létükre is velünk, latin szertartásúakkal teljesen egyformán éltek, járultak a szentségekhez, asszisztáltak, ministráltak és hallgatták a latin szentmisét; saját rítusukat azonban szintén tanulták. A románok mind tudtak magyarul, bár nem mind jól; de a horvátok közt alig akadt, aki bejövetelekor tudott volna magyarul. De aztán megtanultak. Nemzetiségi ellentétek, vagy éppen viták, viszályok azonban sohasem estek közöttünk; legfeljebb tréfák. Pl. egy magyarul nem tudó horvátnak roppant tetszett ez az összeválogatott két magyar szó: *pávává válván*; és tíz vá-t is elpörgetett, ha nekibuzdult kimondásának.

Legenda (de kétségtelen igaz maggal): Egy elsőéves román kispapnak

kellett ministrálnia az egyik prefektus csendes miséjén a templomban. Valami rémlett emlékezetében, hogy mise kezdetén neki valahogy kezébe kerül a birétum. Nos, odaérnek az oltárhoz (állítólag Való Simon prefektussal), kispapunk lekapja a celebráns fejéről a birétumot.

— Tegye föl! — sziszegi a prefektus.

A jámbor román fiú fölteszi a birétumot a *saját fejére*.

— Vegye le! — csikorog Való.

A kispap leveszi.

— Tegye föl! — recsegi Való újból.

A fiú fölteszi ismét a maga fejére.

Nagynehezen tudta a prefektus rendezni az ügyet. De a misét is inkább maga a celebráns ministrálta végig, mint a ministráló kispap. Szegény ifjú szinte félholtan került vissza.

Nagynéha görög szertartású mise vagy más szertartás is volt a templomban vagy a kápolnában. Emlékszem, egyszer boldogult *Firczák* munkácsi püspök végzett görög kat. bérmálást az Egyetemi-templomban; nagyon érdekes volt. (Milyen sajátságos az ember emlékezőtehetsége! Ebből a bérmálásból egy ó-szláv szó örökre megmaradt emlékemben: *pecsacs* vagy *pedzsadz*. Nos, grékusok, jól emlékszem?)

Ha már a vendégszereplésekről van szó, hadd meséljem el többi nevezetes vendégeinket is. Mert sok exotikus pap és főpap szállt meg a Centráléban, nem említve a hazai főpapokat. Így érdekes vendégünk volt első vagy másodéves koromban *Mortara* nevű olasz pap. Története az volt, hogy ő olasznak, de zsidónak született, jobb családból. Kisgyermek korában (ha jól emlékszem) nagy betegségbe esett és akkor katolikus dajkája titokban megkeresztelte. Később kitudódott a dolog, de a szülők nem akarták elismerni a fiú megkereszteltségét és zsidónak akarták nevelni. A fiú nem kívánt zsidó lenni, és nagy huzavonák után XIII. Leó pápa vette oltalmába a fiút, és pappá neveltette. Akkoriban ez az eset nagy port vert föl.

Kedves és érdekes vendégünk volt 1900-ban egy indiai, *tamul* kat. pap; nekem adott névjegye szerint: *L'Abbé L. X. FERNANDES, Missionnaire du Diocese Portugais de Méliapur, Madras, Indes*. Fiatal, csokoládészínű, mindig nevető és jókedvű ember. Én már akkor gyűjtöttem a Miatyánkokat, és megkértem őt, írja le nekem *tamul* nyelven és írással a Miatyánkot.² Nagyon szívesen megtette; meg is van nekem ma is a kézírata és névjegye. Leírta *tamul* írással és latinbetűs átírással is. Ez a szöveg azért érdekes, mert a *tamul* nyelv igen gazdag kilométeres szavakban; így pl. a *tamul* Miatyánk első szava ez: *Paramandalangalilé* (mennyben létező).

Legnevezetesebb és legérdekesebb vendége volt a papnevelőnek az én időmben *Rahmani* aleppói szír-katolikus érsek, később antiochiai pátriárka. 1898 januárjában járt nálunk. Nagyon szép keleti arc volt, fénylő fekete szakállal, igazán a keleti egyházatyák típusa. Négy esemény örökölte meg őt emlékezetemben.

1. Őt is megpumpoltam Miatyánk végett. Bátran bementem hozzá, elmondtam gyűjtő-mániámat, tetszett neki, megkértem, írja le nekem a szír Miatyánkot. A legkedvesebb szívességgel tüstént leült, elővette *nádtollát* és leírta nekem a szöveget a kétféle szír-írással (a rendessel és az estrangeló-szír betűkkel), és aláírta (az első szót tollhibával, Dionysius helyett): *† Dionysius Ephraem Rahmani, Divina miseratione Archiep. Aleppensis*. Drága emlékként őrzöm írását.

2. A kápolnában *szír-szertartású* szentmisét mondott. Gyönyörű, megható volt! Már a miseruha is megkapott bennünket: fekete-arany kazulája tiszta öskeleti forma. Miséjük — szerintük — a szentmise legősibb formája, még Szent Jakab apostoltól maradt meg! Persze más menetű, mint a mienk.

² Erről a gyűjteményről még majd szólok. Egyelőre csak annyit, hogy ma 1728 Miatyánk szövegem van.

Legmegragadóbb volt, amikor az átváltoztatás szavait *halkan énekelte*. Természetesen szír nyelven ment a mise, kódex-szerűen pergamenre írott, kicsiny, szír betűs misekönyvből. Kísérője, egy zómók kis szirus, civil fiatalember, az érsek unokaöccse és titkára ministrált. Élmény volt!

3. Egyik nap az érsek lejött ebédünk alatt az ebédlőbe. Leült az első asztal mellé, tréfásan, kedvesen elbeszélgetett, mi persze ünnepeltük. Hát egyszer csak jön az egyik felszolgáló inas, egy tányér-tornyot hoz be; meglátja az exotikus főpapot és — leejti a tányér-tornyot; egy-két tányér meghalt. Ijedt csönd. Rahmani érsek úr ekkor nevetve így szólt:

— *Nonne, etiam hoc ad meum honorem factum est?*

4. Hát ez volt aztán a cifra eset! Zenekarunk elhatározta, hogy az érsek úrnak *szerenád*ot ad, mégpedig úgy, hogy az kedves meglepetés legyen neki. Főzenésznök, Marnó Gyula (most nagykállói apátplébános), elcsípte a kis szír titkárt és franciául megértvén egymást, kérte őt, énekeljen el egy *szír népdalt*. A barna titkár megtette, Marnó pedig lekottázta, ami nem volt könnyű dolog, mert a szír zenében nemcsak fél, hanem negyed hangközök is vannak. (Ez nem ritka jelenség a keleti zenében.) Aztán Marnó gyorsan átírta a dalt zenekarra, és a kiváló zenekar hamar betanulta. Nos tehát egy este, az előljárók vacsorája alatt odagyülekeztünk az „urak ebédlője” elé a folyosóra. A zenekar rázendített a *szír népdalra*, boldogan, hogy ilyen hazai emlékekkel lephette meg a keleti egyházfejedelmet. Elhangzott a szír-dal, és mi a zenekarral izgatottan vívatoztunk és vártunk.

Ki is jött azonnal az érsek úr és legkedvesebb mosolyával ilyesféle szókra nyitá ki száját, persze latinul:

— Kedves tisztelendő urak! Nagyon köszönöm a szíves ünneplést és zenekaruk kiváló játékát, mellyel nagy élvezetet szereztek nekem. *Nem is sejtettem, hogy ilyen szép a magyar zene!* Még egyszer köszönöm!

Ha azok az orrok, melyek erre képtelenen megnyúltak, fizikailag is tényleg megnyúltak volna: igen furcsa látvány lett volna a zenekar ábrázata. Mi többiek pedig részben meghökkentünk, részben kuncogtunk . . .

Hát ilyen kalandjaink voltak Rahmani Dénes Efrém aleppói szír-katolikus érsek úrral!

Zenekaraink persze minden évben megalakultak és mondhatom, magas színvonalú játékkal emelték házi vagy Magyar Iskolai ünnepélyeink szépségét és sikerét. Azonkívül pedig vasárnap esténként a pipázóban műsoros hangversenyt adtak, és ne gondoljunk valami kis „műkedvelő” játékra! Mert bizony operanyitányok és egyvelegek, meg egyéb klasszikus zene-művek mindig szerepeltek a műsoron, a víg, könnyebb zene mellett.

Énekkaraink szintén kitűnően dolgoztak. Ellátták az Egyetemi-templom istentiszteletét, az ünnepélyeket és a magunk házi szórakoztatását is. Ha jól emlékszem, két éven át *Haller Jenő*, szatmár-egyhm. pap volt a karmesterünk. Mégpedig milyen karmester! Magával tudta ragadni az énekkart, és — be tudta vezetni a *gregorián-cecilián* éneket. Ez pedig akkoriban óriási dolog volt. Mikor elkezdte a nagy újítást, az énekkar fele kilépett a karból! Nem tudták bevenni a gregorián stílust! És mit ért el Haller? Azt, hogy egy félév múlva a kilépettek legnagyobbbrészt visszaléptek a karba.

Némely nagy ünnepen az operaház ének- és zenekara szerepelt az Egyetemi-templom nagymiséin, régi szokás szerint, de már csak az én első évemben. Persze a régi, operettszerű, csinnadrattás zenével és primadonnák szólóival. Hál' Istennek, aztán megszűnt ez, amikor a komoly egyházi zene kezdte elfoglalni az őt megillető helyet a templomokban.

*

Az imént a *pipázót* említettem. A III. emeleten volt ez a nagy terem. De harmadik évemben az „öregurak”, vagyis a III. és IV. évesek, külön kis pipázót kaptak a II. emeleten. Ennek felavatására csekélységem ezt a disztichont követte el (ki is függesztettük ott):

NÉZD, VTAŚ! ÍM E HELYES PÍPÁZÓT: ÉPŰLE HELYBEN!

FŰSTFELLEGBE BORVLT AZ EWREG-ŰRI PHALANX!

Amint a nagyobb betűkből látjuk, ez egyúttal kronosztikon is volt s az 1898. évet mutatta... Mutatta...! Már nem mutatja...

De ugyancsak a felavatásra ünnepi „ódát” is szerkesztettem és szavaltam el:

Még csak egyetlen szót kérnék a szénioroktól:

A latin emlékjelt³ most a magyar követi,
Melly e pipázda dicsőségét híreszteli fennen,
Bár ragyogó nyelvvel nem dicsekedhetik ő.
Mégis bámulandni fogandja a törpe utókor.

S néma csodálattal zengni elődeiről.
Hulljon hát a lepel le, e szép emlék takarója,
És szólaljon meg, zengve imigy mivelünk:

Éljen a pélpá, szivar, cigaretta, csibuk s a bagó is!
Fujjuk a füstkarikát, s mostan a „Farmakutyit”!

A *Farmakutyi* szinte észrevétlenül alakult ki ajkainkon, mint „hottentotta induló”. Bődületes szövege így kezdődött:

Farmakutyi, farmakutyi,

Oá, oá!

Óne meg a vájó,

Csett meg a vájó... stb.

A többit már nem tudom; talán velem egyívású olvasóink közül valaki tudja még. De milyen gyerekes lelkesedéssel tudtuk dalolni ezt a zagyva bolondságot!

(Folytatjuk.)

Kertész (akkor még Kollarik) Kálmán

Visszhangok a „Centralistá”-ra

Mély hálával közlünk alább részleteket azokból a buzdító és lelkesítő levelekből, amiket kedves olvasóink írtak részben a Rektor Úrhoz, részben hozzánk a „Centralista” első számának megjelenése után. Nem is kell külön kiemelnünk, mennyi erőt, lendületet és munkakészséget merítünk belőlük.

A lap megjelenését örömmel üdvözlöm, s hiszem, hogy a kitűzött célt, a testvéri összetartozás erősítését és az intézethez való ragaszkodást a volt növendékek között hathatósan fogja ápolni.

Kalocsa, 1937 december 21.

Zichy Gyula érsek

A Központi Papnövelde életéről és növendékeiről tájékoztató „Centralista” közlöny szíves megküldésével kifejezett figyelemért köszönetemet nyilvánítom Méltóságodnak. A neves intézet iránti megbecsülést és szeretetet állandóan ébrentartó közlöny megindítását a magam részéről is csak helyeselni tudom, és azt mint volt centralista, nemcsak hálás visszaemlékezéssel, hanem mint

papnövendékeinek fejlődésére figyelő főpásztor is támogatni fogom.

Miskolc, 1937 december 18.

Papp Antal c. érsek
apostoli kormányzó

Méltóságod kedves sorait igazi karácsonyi jó hírnek vettem, mert igazi örömet jelent nekem Méltóságod buzgólkodása a Központi Papnevelő Intézet növendékeinek összetartása és az anyaintézet iránti érdeklődésüknek állandó táplálása körül. Üdvözlöm Méltóságodnak ezen törekvését s arra az ádventi, illetve karácsonyi Jézuska első áldását kérem.

Veszprém, 1937 december hó 19-én.

Rott Nándor
veszprémi püspök

³ Az a latin emlékjel valami hasonló volt, de nem emlékszem, hogy mi.

Nagyon köszönöm a Centralista első számát. Nekem az lesz benne különösen kedves, hogy egykori növendékeimről is fogok néha-néha valamit hallani. A mostaniakat pedig talán ráneveli az írásra, amit különben — sokszor a leghivatottabbak — nem mernek elkezdni.

Vác, 1937 december 20.

Hanauer
váci püspök

Hálás köszönet azért a jóleső figyelemért, mellyel a Központi Papnevelő Intézet Centralista című kiadványát nekem megküldeni szíves volt. A nemes célkitűzésekkel megindított munkára Isten áldását kérem.

Pécs, 1937 december 20.

Virág Ferenc
pécsi püspök

Szívből kívánom, hogy dícséretes vállalkozásuk mindenben megfelelhessen a beléhelyezett várakozásnak. Nagy érdeklődéssel és abban a tudatban fogom áttanulmányozni a lapot, hogy ez is egy eszköz lesz papságunk közösségi tudatának kimélyítésére.

Székesfehérvár, 1937 december 22.

Shvoy Lajos
székesfehérvári püspök

A Centralista első számát örömmel és hálás köszönettel vettem; kérem, fogadja Méltóságod a kedves gondolathoz őszinte gratuláciomat! A fél-évenként közreadandó tájékoztató mindannyiszor felkelti majd bennünk azokat az érzelmeket, melyeket örömmest tudtunk magunkénak: a levitalekesedést és mellette egymásnak és az Alma Mater hagyományainak megbecsülését.

Győr, 1937 december 22.

Breyer István
győri püspök

Igen örülök a helyes elgondolásnak, mely Méltóságodat a folyóirat megindítására készítette. A magam részéről szívből kívánom, hogy amint a szintén Méltóságod által megindított centralista találkozók, úgy ez a

folyóirat is eredményesen szolgálhassa a nemes célkitűzést.

Szombathely, 1937 december 20.

Grósz József felsz. püspök,
apostoli kormányzó

Hálásan köszönöm a Centralista lapnak folyó hó 19-én kelt nb. sorai kapcsán küldött első számát.

Csak örömmel üdvözölhetem Méltóságodnak azt a nemes törekvését, hogy az Alma Materből szárnyra bocsátott levitákban a papi lelkiület alapjait formáló intézet iránti ragaszkodást a Centralista lap megjelentetése útján igyekszik biztosítani. Merem remélni, hogy ezt a Méltóságod által intendált célt e kedves folyóirat nagyon hatásosan fogja szolgálni. Bizom benne, hogy kapocs lesz az Alma Materből kiinduló és az abban még visszamaradó papi nemzedékek között. És ha később, hosszú évek multán a világban való forgolódás egyik-másik levita lelkében sokat-sokat lekoptat abból a nemes elhatározásból, amely az Alma Mater minden kedvezőtlen hatástól ment, biztos fedezékében érlelődött, kívánom, legyen a Centralista lap a Memento, mely a szép elgondolások és értékes elhatározások életté való kifejeződését minden ellenkező áramlattal szemben biztosítja.

Esztergom, 1937 december 27.

Meszlényi Zoltán püspök,
ap. korm., ált. helynök

A „Centralistá”-hoz gratulálok!
Prešov, 1937 dec. 27.

Gojdics Péter püspök

A lapot megkaptam és igaz szívvél gratulálok hozzá.

Pannonhalma, 1937 dec. 20.

Kelemen Krizosztom

Örvendek annak, hogy ma, a szövetségek korában a Központi Papnevelő volt növendékei is megkapják az összetartó kapcsolatot azzal az intézettel, melyben ifjúságuk boldog éveit töltötték.

Debrecen, 1937 december 22.

Lindenberger János
apostoli adminisztrátor

Örömmel vettem tudomásul, hogy a bölcs kormányzására bizott Központi Papnevelő Intézet növendékei között az őket felnevelő Alma Mater iránti szeretet és testvéri összetartozás ápolásának és ébrentartásának eredményesebb biztosítása céljából „Centralista” címen évenként kétszer megjelenő közlöny kiadását határozta el Méltóságos Uram.

A nagyon kedves „Centralista” lap első számát nagy élvezettel olvastam. Hálásan köszönöm Méltóságodnak, hogy azt címemre is kegyes volt megküldeni. Kérem is azt a jövőben is. Szeretem a kispapokat. Mindig örülök, ha hallok vagy olvasok róluk és látom becsületes igyekvésüket a krisztusi élet munkájában.

Mérk, 1937 december 20-án.

Székely Gyula
apostoli kormányzó

A „Centralistá”-t igen nagy örömmel, kedves visszaemlékezésekkel és épüléssel fogadtam. Nagyon köszönöm!

Esztergom, 1938 jan. 3.

Drahos János dr.,
esztergomi érseki helynök

Szeretettel gratulálok a M. E. I. vezetőségének a nagyszerűen sikerült első számhoz, melyet mi „idegenek” is nagy élvezettel olvastunk el.

Eger, 1937 dec. 20.

Dr. Petró József
spirituális

A Centralista úgy reám, mint a többi barátaimra, akikkel erről beszélni alkalmam volt, kellemes hatást tett: az öröm és megilletődés hatását! Kívánom Önöknek, hogy a megkezdett úton haladva, megvalósulást nyerjen az eszme: ezen folyóiratban egy összekötő szövet bírni a régi és új centralisták között!

Lugoj, 1938 jan. 26.

Dr. Brinzeu Miklós
nagyprépost

Nagyon szépen köszönöm a küldött folyóiratot. Átolvasván azt, újra át-

éltem egy pár pillanatot a régen elmúlt időkből, melyeket a szeminárium talai közt töltöttem.

Őszinte tisztelettel:

Lupeni, 1938 jan. 26.

Zugrav Miklós
c. kanonok, főesperes

Mint centralista örömmel s a legnagyobb szeretettel fogadtam a *Centralistát* és a legtermészetesebb, hogy állandó előfizetője is leszek. Az a kedves kapocs, mellyel a Centrális minket magához fűzött, megmarad mindig, bárhol is kapálja az ember az ugart az Úr szöllőjében. Azzal, hogy a növendéktársak címeit is adja a lap, nagy szolgálatot tesz és valósággal egybefűzi azokat állandóan, akik valaha ott együtt voltak, dolgozva és imádkozva, készülve jövődő hivatásukra. A jó Jézus és égi jó Anyánk áldja meg a Centrálíst, a Centralistát és segítse munkájában tovább is.

Igaz szeretettel és centralista üdvözléssel

Chust, 1938 április 25.

Popovics Demeter
szentszéki tanácsos,
áll. reálgímn. tanár,
igazgató.

A régóta várt Centralista beköszönő számát örömmel vettem és szívesen olvastam. Nekem, a tiroli havasok közé szakadt magyarnak, különösen jól esik olvasnom egyet-mást az Alma Mater-ről. Ezentúl kettős aranszál fűzi a volt központistákat az édes anyafészekhez: a rádióban megkonduló harangszó, meg a Centralistának szeretettől meleg lapjai. Adja Isten, hogy kis lapunkat mindenki nagy szeretettel és megértéssel fogadja! Kívánom tiszta szívből, hogy a primíciás Centralistában máris megmutatkozó magas szellemi szint egyre csak fejlődjék!

Kreckelmoos b. Reutte, 1938. III. 3.

Medgyess József
kórházi lelkész

¹ „Innsbruckban végeztek.”

A „Centralista” lap nagyon szép, kedves kivitelű, tartalmas. Igen sikerült a címkép. Nagyon üdvös, okos gondolat volt a megteremtése. Azt hiszem, mindenkitől hasonló gratulációt kaptak. Csak előre!

Sái (Szinfalu), 1938 ápr. 5.

Ettinger János plébános

Éppen szent karácsony este érkezett meg a Centralista első száma. Nem hiszem, hogy lenne még valaki a föld hátán, aki annyira megörült volna neki, mint én itt a távolban! Nekem ezt hozta a Jézuska karácsonyra, bizonyára azért, hogy felidézze lelkemben a szeminárium-ban töltött karácsonyok felejthetetlen emlékeit: a karácsonyfa-ünnepélyt a díszteremben az egyik előljáró latin beszédével, a martyrologium ünnepélyes elénekülésével kezdődő vacsorát, a 10 órai teát, a hangulatos officiumot és az éjféli misét, a gyönyörű énekeket... Ezeknek az édes emlékeknek hangulatával mentem ki karácsony éjtszakáján Betlehembe és vettem részt az ottani officiumban, éjféli misén és utána a hagyományos Bambino-körmeneten, amikor pedig hajnal felé rám került a sor, ott miséztem a születési barlang oltárán. Szinte természetes, hogy szentmisém mementójában mindazok ott voltak, akikhez a vérség és barátság kapcsolataim kívül a hivatás kötelekei is fűznek: a Központi Szeminárium volt és mostani előljárói és növendékei is! A második és harmadik szentmisémet már nem a születési barlangban mondtam, hanem az azzal kapcsolatban lévő Szent Jeromos-barlangban, ahol annakidején ez a nagy biblikus Szent az első biblikus szemináriumot tartotta. A helyszín lélekemelő hangulatának varázslatában szinte úgy éreztem, hogy asszisztenciás misét mondok és velem együtt lépnek az oltárhoz mindazok, akikhez éppen szentírástudományi kapcsolataim fűznek... Így kértem a kis Jézus áldását valamennyi centralista testvérre és új vállalkozásukra! Legyen ez a közlés köszönetemnek is megnyilvánulása. — A Centralista életrehívása nagyon életrevaló ötlet volt; célkitűzései pompásak és a szerkesztése is kitűnőnek mutatkozik!

Jeruzsálem, 1937 dec. 30.

Dr. Ijjas József

Mondhatom, reám nézve vörösbetűs ünnep volt a nap, midőn a lapot kézhez vettem s elejétől végig át is olvastam. Ha valaki értékeli a centralista kapcsolatokat, akkor elsősorban én, aki talán valamennyi volt növendék között leg-távolabbra vetődött az Alma Matertől. Maholnap 25 éve, hogy fájó szívvel búcsút mondtam a Központi Papnevelőnek, s ebből 15 évet Nyugat-Kanadában töltöttem, tehát leginkább érzem, hogy így lapra szükség van.

Szívből gratulálok a kezdeményezőnek a nagyszerű gondolathoz és a módhoz is, mellyel az eszme testet öltött. Munkájukhoz sok kitartást és a jó Isten áldását kívánom. Különös melegséggel üdvözlöm a Magyar Iskola tagjait, kik az Iskola multjához méltó működést fejtenek ki.

Stockholm, Sask. Canada, 1938 márc. 16.

Igaz szeretettel:
Sántha Pál

A Centralistát, amint megérkezett és bemutatkozott, már a külső ruhájáról is mindjárt megismertem. És minél jobban megismertem, annál nagyobb volt benne az örömöm. Üdvözlöm az eszmét, üdvözlök mindenkit, aki a kiviteléhez hozzájárult.

Kérem, hogy küldjék el hozzám a Centralistát máskor is.

Az Isten Lelke töltsse el bőven a Nemes Iskolát minden tagjában és működésében! Ez a kívánságom, amelyhez hozzáadva őszinte üdvözlömetem, vagyok, mint egy a régi növendékek közül:

Užhorod-Ungvár, 1938 jan. 12.

Dr. Bujaló Bernát
spirituális

Igen kedves karácsonyi meglepetést szereztek lapjukkal. Az intézeti szép és boldog éveket újra visszaidézni: őszinte öröm volt számomra.

Köszönöm az örömet, melyet szereztek. Ez évfolyam előfizetésére 10 P-t fogok küldeni, csak pár heti türelmet kérek, mert innen nem könnyű oda pénzt juttatni.

Alba Julia, 1937 dec. 22.

Boros József

A Centralista nagy örömet szerzett, hálásan köszönöm. Azzal, amikor megérkezett, csak este jutottam az olvasáshoz, de addig nem aludtam,

míg az utolsó betűt is el nem olvastam.

Botiz, 1938 jan. 27.

Barna József plébános

A „Centralista” beérkezett pontosan, sok szép, nem is olyan régi emléket idézvé.

Oroszlai, 1938. IV. 5.

Brandieu János plébános

Itt küldöm az előfizetést a „Centralista”-ra, és sok sikert kívánok.

Detroit, 1938 márc. 14.

Gojdich Method

Üdvözljük a kitűnő eszméjét annak, aki a lap megindítását tervbe vette. Szeretettel ölelem át az Egyházirod. Iskola minden tagját, akik ily szellemesen s ügyesen állították azt ki, hogy abban semmi felesleges nincs, de mindazt megtaláljuk benne, ami bennünket, öreg centralistákat érdekel. Többször forgatom a kedves mű lapjait, s fájó szívvel veszem tudomásul, hogy az 1895-ös kurzustársaim közül igen sokan már az örökkévalóságba költöztek át.

Testvéri szeretettel maradok öreg barátjuk:

Antalócz, 1938. II. 19.

Muszyánovics János

Hálás köszönetemet és nagy örömet tolmácsolom a nemes Magyar Iskolának Faber lefordítása és a *Centralista* megjelenése alkalmából. Legyen az Úristen bő áldása Faber kiadásán, amellyel klasszikust szólaltattak meg, annyi nemes teológus buzdulásunk ihletőjét. A *Centralista* pedig váljék meghitt, de egyben állandóan ösztökélő szellem- és szeretetkapocs azok közt, akik a kettős Alma Mater oltárának és tűzhelyének melegét nem akarják kihűlni engedni. — Newmann ismert megállapítása az, hogy éltető nagy mozgalmak a szellemélet otthonaiból, az egyetemekről indulnak hódító útjukra. Milyen nagy hivatást töltene be lapunk, ha állandóan vegyitene hívei működésébe a hittudományi és lelkiéleti művelődésnek, a theologia mentis és cordisnak mindig friss, korszerű, kezdeményező kovászt!

Az Úristen kegyelme vezesse diadalra törekvéseiket!

Pusztamonostor, 1938. I. 12.

Szíves szeretettel
Krisztusban testvérük:
Sima János

A „Centralista” első számát lapozgatva, felszított meleg szeretettel gondolok vissza a kedves Alma Materre és az abban eltöltött évekre.

Miskolc, 1937 december 23.

Gulovics Andor

Nemes Iskola!

Igen nagy örömmel üdvözlöm a *Centralistát*. Sok kedves emléket ébreszt; remélem, hogy jó eszköz lesz az összeköttetés fenntartására.

Balatonkiliti, 1937. XII. 28.

Huchthausen Lajos

Mint a Központi Papnevelde volt növendéke, örömmel jelentkezem Intézetünk lapjának előfizetői sorába. Isten áldása kísérje lapunk nemes célját.

Sabinov, 1938 márc. 2.

Centralista üdvözlettel

Schütz Ödön

Örömmel és szeretettel fogadtam a *Centralistát*. Köszönöm!

Nagymaros, 1938 febr. 4.

Dr. Metzker József

Köszönöm, édes kis Őcsém!

Rábpordány, 1937. XII. 20.

Gerebenics Sándor
ny. lelkész

Köszöntöm az új kezdeményezést, mely igazán nagy örömünkre szolgál. Kevés időm ellenére is az utolsó betűig elolvastam a „*Centralistát*”.

Isten áldja meg munkájukat!

Tab, 1937. XII. 22.

Gelencsér János
káplán

Az azóta elhunyt külsőkőbányai h. lelkész (l. „*Gyászunk*”) írta a következő sorokat:

Nagyszerű a lap. Öröm és büszkeség olvasni. Így tovább!

Budapest, 1937 dec. 24.

Dr. Valkony Ferenc

Bár későn jönnek üdvözlő soraim, de szívem egész melegével és minden örömeivel köszöntöm a Nemes Iskola a Centralista útnakindításáért.

Legszébb karácsonyi örömöm volt a kedves megjelenésű és kitűnően összeállított lapnak olvasása, föllelevenedett bennem a felejtethetlen négy esztendő minden munkájával, buzgóságával, kedves élményeivel, elvonultak szemeim előtt a szeretett testvérek, kikkel együtt tanultam, dolgoztam, drukkoltam és szórakoztam; végigjártam lélekben az öreg Alma Mater kápolnáját, múzeumait, minden zegét-zugát, visszavarázsoltam a kb. 30 év előtti időket, életem legszebb, legkedvesebb részét és új fölbuzdulást nyertem. Ezt állandósítsák bennem és növeljék a Centralista jövőndő számai, miket kíváncsian és sóvárgó szeretettel várok.

A Centrale minden lakójára és a Nemes Iskola munkájára Isten áldását esdve maradok testvéri szeretettel, mint hűséges, öreg centralista

Nakovo, 1938 jan. 10.

*Simsik János
plébános*

A Centralista szerkesztőségét nagy tisztelettel értesítem, hogy az első számot megkaptam, s kérem a folytatást is.

Brasov, 1938. III. 11.

*Domby Lajos
ny. fg. tanár*

Hálásan köszönöm a „Centralistá”-t. Milyen jó tudni, hogy a Szeminárium az életben is átölel bennünket jószágos, szerető édesanyai karjával. Testvérek, szeressétek a Szemináriumot, a legdrágább hajlékot Budapest köregetege közepette!

Bpest, 1937. XII. 20.

Peisz Lajos

1937 decemberének alkonyati órájában egyedül üldögéltem öreg plébániai épületünk hivatali szobájában. A szokásos falusi légkör vette körül a fejemet. Apró falusi aktákból számok, nevek, bűnök és erények kiabáltak felém, hogy intézzem el őket. Fáradtan, s bizonyos mértékig fásultan húzótt el a lelkem sok-sok jaj és baj mellett. De végeztem a munkát, mert kezembe adta évekkal ezelőtt az egyházmegyei Főhatóság egy kicsiny falu pástorbotját.

Ebben a hangulatban kopogott az ajtómon a Centralista. Belenéztem az arcába és könnyes szemmel érdeklődtem: Beszélj! Mesélj! Bezártam az ajtót. Ma-

gunkra maradtunk. S bizony együttünkben minden sort megbeszéltünk.

Mikor a Tisztelendő Szerkesztőségnek megköszönöm ezt a csinos és kellemes modorú, modern kinézetű angyalvári küldöncöt, nem tudom eléggé hangoztatni azt, hogy küldjék el újból s mielőbb. A júniusi viszontlátást szeretném közelebb hozni, hiszen nekünk, öregeknek végtelenül jól esik hallani a régi ház új élettémait és a régi, elmúlt küzdelmeknek új fordulatait. Sokan meg fogjuk kísérelni, hogy átszabjuk lelkületünk kötötését az önök új formája szerint. Erre kötelez bennünket a centralista nevelés.

A Centralista igen üdvös hatást gyakorolt bennem. Hiszem, másokban is, akik in vinea Domini fáradoznak. Erről bizonyára nagyon sokan siettek meggyőzni a Szerkesztőséget. Szolgáljon ez buzdításul s adjon ez az elismerés önöknek nagy kedvet ahhoz, hogy húzzák szét a függönyt azok előtt az öregek előtt, akik a Pipatoriumtól kezdve a Sacellumig mindenre kíváncsiak, ami nevelő-anyánk szíve körül történik.

Pusztadobos, 1938 jan. 24.

*Öszinte tisztelettel:
Dr. Schmiedt Béla
esp. pleb.*

Kedves Tisztelendő Urak!

Amikor 1896—1900-ig én a Központi Szemináriumnak a növendéke voltam, egy akkori prefektus, Purth Iván dr., mindig „kedves tisztelendő urak”-nak címezett. Hogy mostan szokásban van-e ez a megszólítás a budapesti Központi Papnevelő Intézetben, nem tudom, de az én megszólításomnak ez a magyarázata.

Ha a tisztelendő urak esetleg találnak valamit ebben a levélben, ami a mostani magyar stílus szerint nem szokásos, magyarázatul szolgáljon az a tény, hogy már valami 20 év óta sem magyarországi, sem amerikai magyar lapot nem olvasok, magyar könyveket nem olvasok, egy évben ha egy félóra, amikor valakivel magyarul kell beszélnem, az is csak mint valami kivétel fordul elő. Mindezeknek a tekintetbe vétele után a tisztelendő urak érthetőnek fogják találni, ha esetleg itt-ott valami olyan trázisra bukkanunk ebben a levélben, amit a mostani intelligens magyar emberek nem használnak.

Most a pittsburgi görög katolikus egyházmegyének vagyok a papja. Én vagyok a parókusa, vagy amint a tisztelendő urak nyomtatják „plébános”-a a pittsburgi Holy Spirit Greek Catholic Churchnek. — Fogadják a tisztelendő urak köszönetemet a folyóiratért. Az előfizetés lejjében ide mellékelek eredetiben egy amerikai dollárt. — Ha vannak fotográ-

fiák a megújított szemináriumról, mutatva úgy kívülről, mint belülről az épületet és a berendezést, a szobákat, termeket, kertet, kápolnát, stb., stb., mindezeket hajlandó vagyok megvenni.

Ennek a hosszú levélnek tulajdonképpen az a magyarázata, hogy a tisztelendő urak nem is gyanítják, hogy mennyi kellemes emléket idézett fel bennem ennek a folyóiratnak az elküldése.

Sohse búsuljanak a miatt, hogy hat vagy hét évet fognak fordítani a hit-tudományokra. Én magam is hat évet töltöttem el teológiai tanulmányokban. Négyet Budapesten, kettőt Bécsben. Biztosítom a tisztelendő urakat a felől, hogy amint kilépnek a szemináriumból és mint felszentelt papok működni fognak, — bármilyen egyházi funkcióban — azt sohasem fogják sajnálni, hogy a teológiai jól megtanulták.

Ezek után még egyszer köszönöm a folyóiratot. És kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett vagyok az urak alázatos szolgálója:

Pittsburg, 1938 márc. 8.

Theodosius M. Vasochik

A legszebb emlékekkel gondolok vissza a nemes M. E. Iskolára... Nagyon melegen üdvözlöm önöket és nagyon kedvesen összeállított lapjukat.

Užhorod-Ungvár, 1938 jan. 13.

Duliskovich Elek
pk-i tan.

Nagy élvezettel olvastam a Centralista minden sorát. Isten áldását kívánom rá, hogy hivatását betölthesse.

Karancskeszi, 1938 jan. 5.

Csomor Ernő káplán

Végre! Csakhogy egyszer hírt hallok, ill. olvasok az Alma Mater fiáról. Mennyi melegség árad a „Centralista” minden sorából! Nagyon okos ötlet volt. Nem hinném, hogy van centralista, aki nem örömmel venné és olvasná. „Az élet a multon épül és az emlékeken!”

A legközelebbi szám talán megmondhatná ama centralista fészületet illetőleg nem állhatna az elv: valet et retro! Milyen boldog volnék!*

Nagydorog, 1937 dec.

Dr. Vesztergombi József

* De igen! Tessék csak elolvasni erre vonatkozó híradásunkat lapunk jelen számában. (Szerk.)

Méltóságos és Főtisztelendő Rector Úr!

A „Centralista” I. sz. sok megkapó közlése közül egyet akarok kiemelni. A cellákban elhelyezett „centralista-fészületet”. S azt, mit oly kedvesen méltóztatott erről írni: „lassan telve lesz az ország ilyen centralista-fészülettel”.

Mély tisztelettel bátorkodom ezzel a kedvességgel kapcsolatban azt javasolni, hogy hamarabb teljék meg az ország ilyen fészületekkel, juttasson a Szeminárium ellenszolgáltatás fejében minden volt, élő növendékének egy-egy ilyen „centralista-fészületet”. Mert úgy gondolom, nem a cellákhoz van kötve e fészületnek papi szobában való kifüggesztése, hanem a centralista multhoz. Ne legyünk mi, régebben végzett növendékek sem kizárva abból az ismertető jelből, hanem ha mi hozzánk tér be valaki, hát a mi szobánk faláról feléjük intő fészületből is vegye észre, hogy „egy régi centralista-testvér áll előttük”.

Szeretném, ha a kis Jézus karácsonyi ajándékul ezen eszme megalósulását hozná minden volt centralista számára.

Nagyon boldog karácsonyi ünnepeket kívánok szeretett volt nevelő-tanár Úramnak s jelenlegi neveltjeinek!

Öcsény, 1937 december 24.

Centralista ragaszkodással:
Pulay János
lelkész

A Magyar Iskola útján hozzám juttatott újabb kiadványotokhoz és a Centralista folyóirathoz csak gratulálni szabad. Az első nemes és szorgalmas munkavágyatoknak, a második annak a baráti kapcsolat szülte őszinte érzésnek, melylyel mindenegyes volt centralistát egy közös családban megtartani igyekeztek. Nagyon helyes gondolat. Így van ez jól. Úgy hiszem, nemcsak az én, de minden in vinea Domini laborans testvérnek csak öröme szolgálhat, ha időnkint némi hírt hall arról az intézetről, melynek hosszú éveken át növendéke volt. Nagyon sokszor eszembe jut az Iskola nemeslelkű tanár-elnökének, a jó Spirituális úrnak mondása: Majd ha az életben lesznek, akkor tudják csak igazán értékelni, hogy mit is jelent centralistának lenni. — Örüljetek, hogy annak az intézetnek növendékei lehettek, és bár közbe-közbe elő is adja magát valami, nem csüggedni, hanem föl a fejfel és mindig csak előre!

A Centralistát mindenkor szívesen látjuk asztalunkon; mindenkor mint a legjobb barátunkat fogadjuk. Régi álmunk valósult meg kiadásával. A szeretet után a legerősebb kapocs, mely összetart bennünket. Nagy örömmel forgatjuk minden

lapját. Új lendületet, biztatást kaptunk általa.

Baráti szeretettel köszönt benneteket:
Sopron, 1938. II. 3.

Kárpáthy Károly
hittanár

Méltóságos Rektor Úr!

Nem zavarnám meg soraimmal, ha a Jézuska nem az Egyetemi Templom hangjának zúgása kíséretében tette volna le ajándékát asztalomra. Kedvesebbet és sugárzóbbat nem is hozhatott volna, mint a „Centralista”. A sorokból kiáradó szív és a rádiónkból kiömlő hazai harangszó úgy földhöz vágott, hogy olyan sirósnévetős hangulatba kerültem, mint kisfiú koromban, amikor a csillogó fa alatt a játékokat nézegetve úgy éreztem, hogy a mozdonyon keresztül minden az enyém, ami a világon szép és jó. És ebben a szent pillanatban, amikor dobogó szívvel forgattam a drága kis füzetet, valami megnevezhetetlen elkezdett tágulni bennem és nyúlt a Központi felé, ahol öt évig voltam otthon: az én kis tengerszem-világom örömmel vette az Óceán új áramlásának ritmusát.

Valóban? Nekünk közünk van még a Szemináriumhoz? És ha mi odamegyünk, szabad oly mély lélekzetet vennünk, mint a hazai levegőből szoktunk? És minket számontartanak otthon, hogy merre járunk és mik a küzdelmek? Hogy vágyódtam sokszor erre a megbizonyosodásra! De nem merem kérdezni; féltem a felelettől; féltem attól, hogy a felelet letör bennem valamit, amit dédelgetve ápolgattam eddig. Lábujjhegyen jártam a folyosók, ha alkalmam volt Pesten megfordulni s mindig félttem, hogy meglát valaki és megkérdezi, hogy kit keresek. Mert nem volt nekem ott semmi keresnivalóm, amit ürügyül felhozhattam volna és azt olyan nehéz megmagyarázni, hogy az ember azt az önmagát keresi, aki erős és boldog volt: az öregező modellt szokott úgy álldogálni fiatalkori portréja előtt. Nem találkozóra vágyódtam, hanem arra, hogy egyedül legyek azokon a helyeken, ahol sokszor sirtam és nevettem; éreztem, hogy ha csak egy percre is, be kell térdelnem a kápolnában a helyemre, vagy meg kell simogatnom a régi zongorát a zeneteremben és el kell mennem a spirituális úr ajtaja előtt.

Kérem, ne nevéssen ki Rektor Úr. Mig

~~~~~

„A pap az Oltáriszentségnél éli a három kedvenc apostol táborhegyi óráit. Hányattatásában, kísértéseiben itt talál erőt. S áll-e valaki olyan egyedül, mint a világi pap? Nem is kell senkinek sem annyira az Oltáriszentség, mint a világi papnak.”

Dr. Tiefenthaler József, a K. P. volt növendéke (Krisztus papja).

ott voltam, jöttek régi — csak a tablók-ról ismert — centralisták s mi összehúzott szemmel figyeltük őket, amint félszeg tétovázással jártak-keltek a házban s mikor elkezdtek beszélni, nem akartuk elhinni, hogy valóban vágyódnak vissza. Pedig micsoda őszinteség és eleven erő van ebben a vágyban! Rátör az emberre s nem lehet menekülni előle. Szomjas lesz az ember és ilyenkor legjobb lenne vonatra ülni és engedélyt kérni a Rektor Úrtól, hogy elfoglalja régi helyét a házban. Csak egy napra. Amíg rácsorog az emberre az a nyugalom és célbamarkoló biztonság, ami rabul ejti az embert, ha gondolatban hazatér. Mi lenne, ha valaki megoldaná a papi élet két nagy problémáját: a szeminárium kapcsolata az élettel és a papi élet kapcsolata a szemináriummal. Talán ez vajúdik a Központiban és bennem?

Bocsásson meg Rektor Úr, ha idejét lekötöttem: csak egy kortyot akartam inni abból a forrásból, amelyre vigyáz. Köszönöm. Karácsonyfám alá teszem a kis füzetet és úgy fogok ránézni, mint a kis Jézus ajándékára. És melegszenek mellette.
Mezőtúr, 1937 dec. 21.

Dr. Czvikovszky János
hittanár

Soha el nem múltó hálával tartozom a Központi Szemináriumnak azokért a napokért, amelyeket falai között négy év leforgása alatt töltöttem. Ezt a négy évet semmi bántó incidens nem zavarta meg. Kollégáimmal oly meleg szeretettel és bensőséges megértéssel éltem együtt, mint igaz testvérekkel. Ezt a szép lelki harmóniát sohasem fogom elfelejteni.

Nagyon érthető tehát, hogy a „Centralista” lapot a legnagyobb örömmel vettem kézhez és nagy érdeklődéssel olvastam el. Nagyon fogok örülni, ha a lapot megküldik címemre.

Mellékelten itt küldöm az egyházmegyémmhez tartozó volt centralisták-ról a felvilágosításaimat.

Az Isten áldását kérve munkájukra, testvéri imáikba ajánlom magamat.

Oradea, 1938 május 5.

Dr. Miculas György
répost-vicarius

HÍREK A PARNÖVELDÉBŐL

Christus natus est nobis. Sötét, decemberi éj van. Titokzatos dolgok éje, melyeken tágul a szív, meleg leskelődik a szemekben, öröm sugárzik az arcokon s a harangzúgás zajában szinte hallani lehet az angyalok Glóriáját. A nagy aulában díszekben áll már a mennyezetig érő karácsonyfa; éppen most gyújtogatják gyertyáit. Milyen szép fehér a karácsonyi gyertya, akárcsak a papi lélek. Ilyen a tüze is. Maga elég, hogy mások melegedhessenek mellette, elhamvad, hogy egy kis melegséget és fényt adhasson a mások szemébe.

Már égnek a gyertyák s megkezdődik a Központi Szeminárium karácsonyaünnepsége. *Angelo Rotta* pápai nuncius úr érkezéssel felhangzik Novello meleg ritmusú feldolgozásában az „Adeste fideles”. Utána *Tóth Tibor* VI. é. hitt. h. mond latin nyelven hangulatos karácsonyi beszédet és megköszöni a nuncius úrnak, hogy minden évben megtisztelti ünnepünket megjelenésével.

Harmadik számként *Triebel*: Santa Notte c. szerzeményét adja elő hegedűn *Mészáros Lajos* V. é., zongorán kíséri *Szalay Miklós* II. é. Az ünnepi beszédet *Dr. Brückner József* szemináriumunk oconomusa tartotta, mely után az énekkar *dr. Teller Frigyes* vezényletével Engesser: Alma Redemptorisát adta elő. Utoljára *Angelo Rotta* pápai nuncius úr szöveget hozánk az ő közvetlen és meggyerő modorában, majd pedig áldást adott.

Utolsó s egyben legnépszerűbb szám a főtiszt. előjáró urak ajándékainak szétosztása volt. Kiki átvette, amit a sorshúzás és a fűrge kezű szétosztók juttattak neki s az ünnepség a „Mennyből az angyal” éneklésével végetért.

Szilveszter-éjjel 12 óra felé járhat az idő. Alom-e vagy valóság: karcsú alakokat látunk suhanni a folyosón. A sötétben meg sem lehet az egyiket a másiktól különböztetni. Egyet sem tudunk felismerni. Nem is csoda, hiszen ilyenkor, vizsgálk idején már nagyon kevés a kispapokon a „principium in-

dividuationis”, mármint hogy a „materia quantitate signata”. Az óra ütni kezdi a tizenkettőt. Pista bácsi és ségégei üstökön kapják a toronyban a harangokat és köszöntik az Újévet. Távolról, a folyosó végéről felhangzik az „Ó szép Jézus ez új esztendőben” s a bánatos és bizakodó melódia végigkigyózza az emeletet. Közben egy jólmegtermett tenor hang minden cellába bekialtja a „boldog újévet”! Ősi szokás szerint az utolsó évesek járják végig énekelve a házat, hogy elsőnek kívánjanak mindenkinek boldog újévet. Van még romantika!

Farsang a Központiban. Március elsején este a kis aula ünnepi díszbe öltözött, jelezve, hogy nagy események vannak készülöben. A színpad ugyan komolytalankodott, de gyorsan egy nagy piros függőnyt rántottak a szája elé. Nemes III. és II. év rendezi a farsangi mókát, nem félénk I. évesek, akikre csak az akolitusságot lehet bízni. Még akkor is, fényes nappal is, gyertyákkal járkálnak s ha le is teszik, minduntalan utána kapnak, főleg mikor nem is kellene. III. és II. év tarol itt ma le minden sikert. Nézzük hát ennek a jólsikerült estnek a történetét: megpróbálom elmondani, hallgassák meg!

I. rész: „Angyalvár”, mesejáték. Vezérfonál öt kápolnai ablak. Függyöny fellibben, egy festő belibben. Hajaj, kápolna ablakokat kellene festeni, de cserbenhagyta a véna. Nem jön segíteni senki, Pegazusa a földön totyog. Nagy fohászkodásra valahonnan a szellemvilágból előjön lámpásával Pista bácsi, a harangozó. Hajlandó lámpásával Diogeneszként végigkálauzolni a festőt az Angyalvárban és bemutatni a kispapokat éppen a legfestőibb helyzetekben. Induljunk hát megkeresni „a hősöket — a képeket, az ablakravalót; a kispapot, az édeset, a festenivalót.” Nosza meg is találják az első kép modelljét a földük-tor személyében. Mindenki derül, csak a jó Diogeneszt nyomta el a túlbuzgóság; idáig hallatszik egyetlen-

sen gyorsuló horkolása; ám a vice-rektor neve hallatára egyenlőtlenül, de annál gyorsabban talpraugrik.

II. kép: Ének hallatszik, kispapok tartanak rekeszizom gyakorlatot. A festőnek tetszik a jelenet. Persze éppen a legszebb résznél toppan be a prefektus elmondandó: Tiltott időben éneket ne tarts. De már kész is a kép a cingulustalan ének mesterről.

Ki is alkotná a harmadik képet? A kispap, ki nem hajlandó enni tojás-étket. Azaz, hogy megeszti legfelsőbb példára s oboedientiaként kerül a piktor vásznára.

A IV. kép télen ábrázolja a Szemináriumot. Hideg van, fűtés nincs: kész a tömegszerencsétlenség. Sorra belépdel őt szép dalia, s mielőtt végleg megfagynának, búcsúznak a világtól: „Jaj nem bírom tovább, meghalok én menten, Vicerektor, kérem, a saját számlámra temessen el engem.” Leroskad a második is, mint egy halom accidens az őket hordozó substantia nélkül. „Isten veled töpörtyűs pogácsa” — búcsúzik a harmadik s megadással követi a gravitáció törvényeit. A negyediknek nagyon nyomja a szívet valami: „Eljön még a tavasz — S muskátlis ablakok fognak engem várni. Hej, de nagyon nehéz egy görög léleknek másvilágra szállni.” Az ötödik meg sem tud halni, mert befagyott a lélek. A piktor rí, Pista bácsi is rí, még a kanóc is pislog a lámpásban, de megvan a IV. kép, a töviskoszorús kispap.

Utoljára egy aggastyán klerikus kerül elénk. Hőtől-fagytól még csak menekedett, de az „ötven éves tervbe” belekeveredett. Sebaj! Hiába emelték egyre a tanulmányi éveket, ősz szakállal mégis csak eljutott a doktorátusig. A piktor rajzol, ez lesz műve koronája s odaírja majd alája, miszerint: Te kispap vagy mindörökre Melchisedech rendje szerint.

Nagy siker és zúgó taps jutalmazza a III. évesek pompás előadását. Ezen felvidulva nosza beront a II. év is és bemutatkozik zeneszó mellett. Még Johnny, az amerikai kispapunk is éneklí a magyar nótát, miközben hallátmegvető bátorsággal tépázza a nagybögő húrjait. Mindjárt párbe-

szédbe is kezd, jelezve, hogy milyen jól tud már magyarul.

— Tudsz magyarul, Johnny?

— Azt — hogy hívják — tudom.

— Hát ragozni tudsz-e?

— Tudok, öregem, még névmásokkal is; s harsogó derűlttség közben ragoz is mindjárt: Én-ekelek, Te-keregsz, Ő-rül, Mi-ákolunk, Ti-vor-nyáztok, Ők-lelnek.

A következő jelenetben nagy könyvtárrendezés folyik. Képzeljék el, milyen lehetett, ha — hogy csak egyet említsek — „Szűz Mária virágokertjét” a botanikus könyvek közé sorozták.

A Sherlock Holmes c. bohózatban a prefektusok tartós szabadságolásáról álmodozik egy anonymus. A jó hangutánzás és reprodukció sok tap-sot kap.

Nagy sakkparti dúl a következőkben. Folytatódik még a stúdiumra hívogató csengőszó után is; végül is a prefektus ad mattot és a kárvallottak szörén-szálán igyekeznek a musaeum biztonságos falai közé.

„Sybilla vagy a XX. század csodája” a címe a következő jelenetnek. A termetes közléplény réműletes hangon válaszol a hozzá intézett kérdésekre. Megjósolja a duktori hatalmak nullára redukálódását, megjósolja a jövő évi tisztségeket és — no nézd csak — megjósolja saját jövőendő sacellánusi kinevezését.

Befejezésül látjuk még a szeminárium portást, mint Cerberust, amint sikeresen kapun kívül applikálja úgy az Ernszt kegyelmes úr, mint a kispapok vendégeit.

Nagyon jólsikerült előadás volt, olyikunk még Morfeusz karjaiban is nevetett a látottak és hallottak felett.

Szentelések a Központiban. Március 20-án nagy napja volt a Szemináriumnak. Tizenegy áldozópapot, egy diaconust és tizenöt subdiaconust szentelt *Glattfelder Gyula* csanádi püspök úr az Egyetemi-templomban. A Mindenszentek litániájára 27 fehérbe öltözött központista borult le az oltár előtt s a segítségül hívott szentek csapata bizonyára nagy örvendezéssel ölelte magához az Úr kertjének legfrissebb virágait. Szinte megdobban a föld a lázasan dobogó kispapi

Papszentelés a Központban. 1938 márc. 20.

<i>Petrák</i>	<i>Molnár</i>	<i>Léránt</i>	<i>Nagy</i>	<i>Kacziba</i>	<i>Gyetvai</i>	<i>Bittenbinder</i>	<i>Boroska</i>	<i>Villányi</i>
<i>Mihály</i>	<i>Vince</i>	<i>István</i>	<i>Ferenc</i>	<i>József</i>	<i>Péter</i>	<i>Miklós</i>	<i>István</i>	<i>Győző</i>
<i>Tóth</i>	<i>Dr. Tóth</i>	<i>Dr. Tihamér</i>	<i>Dr. Glattfelder</i>	<i>Dr. Gyula</i>	<i>Dr. Kerner</i>	<i>István</i>		<i>Zipser</i>
<i>Tibor</i>								<i>Sándor</i>

szívektől; az ajak néma, csak a szív énekel: „Suscipe me Domine, secundum eloquium tuum et non confundas me ab expectatione mea.” Aztán jön a könyvátadás, kehelyátadás, kézrátétel, olajjal való fölkenés, a megható örök engedelmesség fogadása stb. s 27 szív végleg össze van hangolva az Úr Jézus Szívével. Nem hallja már a világ szavát, csak Jézus üzenetére rezonál, azt felfogja és továbbjuttatja az emberek lelkébe.

Primíciák. Tizenegy felszentelt áldozópapunk mondott március hóban újmiséjét.

Bittenbinder Miklós (esztergomi) március 27-én az Angolkisasszonyok pesti templomában mondotta el első szentmiséjét. Kézvezetője *dr. Tóth Tihamér* szemináriumi rektor, szónoka *dr. Brückner József* szemináriumi oeconomus volt.

Boroska István (esztergomi) márc. hó 25-én az Egyetemi-templomban

mutatta be az első szentmiseáldozatát. Kézvezetője *dr. Aistleitner József* egyetemi ny. r. tanár, szónoka *Olbrich Béla* lelkész volt.

Gyetvai Péter (kalocsai) március 25-én Kalocsán az Iskolanővérek templomában mondotta újmiséjét. Kézvezetője *dr. Wiederkehr József* prelátnok, apátkanonok, szónoka *dr. Kerner István*, szemináriumi spirituális volt.

Kacziba József (váci) kápolnánkban mondotta első szentmiséjét március 21-én. Kézvezetője és szónoka *dr. Kerner István* szemináriumi spirituális volt.

Léránt István (szombathelyi) márc. hó 25-én a szombathelyi Domonkosnővérek templomában tartotta primíciáját. Kézvezetője *Varga János* kanonok, szónoka *P. Bokor F. Engelbert O. F. M.* volt.

Molnár Vince (szombathelyi) március 25-én a zalamegyei Tótszent-

Prohászka-emléktábla a rektori dolgozószobában.

márton községben mondotta újmiséjét. Kézvezetője *Osskó Emil* plébános, szónoka *dr. Meszlényi Antal* volt.

Nagy Ferenc (pécsi) a somogy megyei Andocs községben mutatta be először a legszentebb áldozatot. Kézvezetője *P. Pusztay Gábor* O. F. M. házfőnök-plébános, szónoka *dr. Pili-ván Mihály* szemináriumi vicerektor volt.

Petrák Mihály (veszprémi) március 25-én a komárom megyei Kocs községben mondotta újmiséjét. Kézvezetője *dr. Kis György* kaposvári prépost-plébános, szónoka *dr. Waigand József* szemináriumi prefektus volt.

Tóth Tibor (váci) a budapesti Redemptorissza-nővérek Szent Margit intézetében mondotta el március 25-én első szentmiséjét. Kézvezetője *dr. Tóth Tihamér* szemináriumi rektor, szónoka *Dr. Gebauer Miklós* apátkanonok volt.

Villányi Győző (győri) március 25-én a győrmegyei Abda községben mutatta be az első szentmiseáldozatot. Kézvezetője *Takács János* plébános, szónoka *Dr. Somogyi Antal* győri teol. tanár volt.

Zipser Sándor (esztergomi) márc.

hó 24-én az Egyetemi-templomban mondotta első szentmiséjét. Kézvezetője *dr. Tóth Tihamér* szemináriumi rektor, szónoka *dr. Kerner István* szemináriumi spirituális volt.

Rektor Urunk adományai a Központi Papnöveldének. Mostani számunkban külön cikk keretében ismertetjük azt a kilenc, egyenként 5 négyzetméternyi nagyságú művészi üvegablakot, amiket *dr. Tóth Tihamér*, jelenlegi Rektor Urunk készíttetett a házi kápolnának 6,915 P költséggel. Ezenkívül ugyancsak Rektor Urunk adományából még az alábbi művészi értékekkel gyarapodott a Központi Papnövelde épülete:

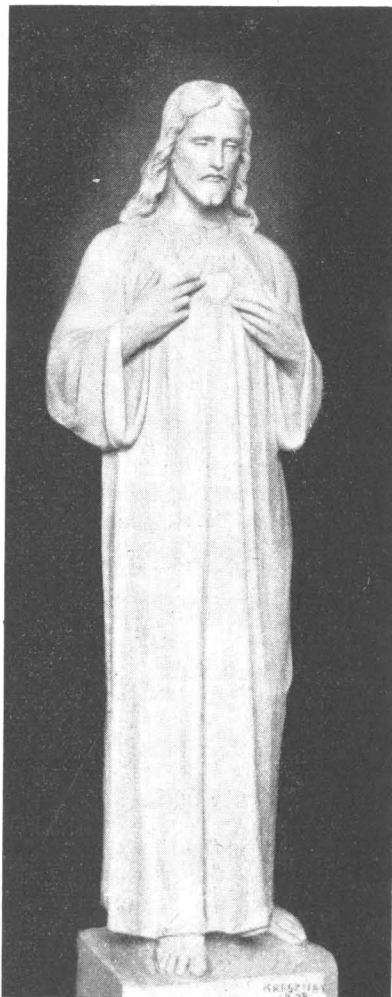
1. Lourdesi kápolna a házikertben. A házikertben állott egy régi, használaton kívüli, boltíves kis épület, amelyet Megyer-Meyer Antalnak, a Képzőművészeti Főiskola e. i. rektorának tervei szerint igen hangulatos lourdesi kápolnává alakítottak át. Ugyancsak az ő kártyája alapján nyert kifestést a kis kápolna a loretói litániából vett szimbolikus rajzokkal. A Mária-szobrot hozzá Kerényi szobrászművész készítette. A szobor lábánál víz folyik és a rávetődő színes villanyfény meleggé, hangulatos-

sá teszi az egész kápolnát s nagyban fogja előmozdítani a kispapok Máriatiszteletét. A kápolna költségei 2,800 P-t tesznek ki.

Prohászka-emléktábla. Tudvalevő, hogy a lánglelkű apostol, Prohászka Ottokár, utolsó óráit Intézetünkben élte és itt halt meg. 1927 április 1-én, este háromnegyed hétkor agyvérzés érte az Egyetemi-templom szőszékén, ahol éppen a fővárosi férfiaknak tartott nagybőjti konferencia-beszédeket. A szőszékről a Papnövelde első emeleti vendégszobájába vitték, ahol csakhamar elveszítette eszméletét és másnap, április 2-án, d. u. 2 óraker meg halt. Ez a vendégszoba az 1935-i nagy átalakítás óta a rektori lakás dolgozószobája. Most művészi értékű, ruszkicai márványba faragott emléktábla készült e szobának falára. Az emléktáblán két keresztbetett palmaág között, az alábbi szöveg olvasható: „1858—1927. OTTOCARUS PROHÁSZKA EPISCOPUS MAGNUS ALBAREGALENSIS HINC IN PATRIAM COELESTEM MIGRAVIT 2. Apr. 1927.” Az emléket Krasznai Lajos szobrászművész készítette. Jelen számban közöljük az emléktábla fényképét is. A Prohászka-tábla 208 P-be került.

3. **Fugel-képek a cellákban.** Nemrégiben jelent meg a legnagyobb biblia-illusztrátornak, Gebhardt Fugelnek száz gyönyörű biblikus képe az *Ars Sacra* kiadásában. Rektor Úrnk a sorozatból a hetven legszebbet keretbe foglaltatta és a hetven kispapi cellát ajándékozta meg vele. A képek kronologikus sorrendben kerültek a cellákba azok számozása szerint. Így, aki végigjárja a cellákat, egyben végigmege az egész Szentírason is. A képek 780 P-be kerültek.

4. **A fölépcsőház üvegablakai.** A sacellumon kívül művészi üvegfestményt nyert a fölépcsőház félemeleti két ablaka is. Az egyik Jézus Szíve képét ábrázolja, előtte térdel egy kispap; felirata: „FAC COR NOSTRUM SECUNDUM COR TUUM”. A másik a Boldogságos Szűzet ábrázolja, amint tágra terjeszti védő palástját és ráborítja a Papnövelde és az Egyetemi-templom képére. Felirata: „SUB TUUM PRAESIDIUM CONFUGI-

A kápolna új Jézus Szíve-szobra karrari márványból.

MUS”. Mindkét ablak a Központi Papnövelde lelkületének szimbolizálása. Zsellér Imre művész alkotása. A két ablak 1190 P-be került.

5. **Jézus Szíve-szobor.** A legutóbbi napokban készült el a sacellum számára 3,135 P költséggel egy rózsaszínbe játszó carrari márványból faragott, 165 cm magas Jézus Szíve-szobor, Krasznai Lajos szobrászművész sikerült alkotása. (Fényképét fent közöljük.) Az eddigi faszobor helyére művészi márványtalpzat került, és arra az új szobor. Már a talpzat is

értékes alkotás: sokszínű márványa teljesen követi a kápolna oltárának kiképzését. A talapzaton az alábbi végső olvasható:

*Cor Jesu Sacrum!
Sint, juves,
Corda nostra
Arae juges,
Ut constanter
Simus omnes
Sancti, casti
Sacerdotes.*

Az Úr Jézuson nemes vonalakban omló hosszú ruha látható, némileg a beuroni stílusban tartva. Két kezével a Szívére mutat és végtelenül bájos, hívogató tekintettel néz az előtte imádkozó kispapokra.

Valóban az egész alumnátus lelkéből fakadt az egyik növendék megállapítása, mikor ezt mondotta: „A szemináriumunkban már vannak szentképek, szent szobrok, most már — a szent kispapok kelleneek!” Hisszük, hogy azok is meglesznek.

Ha összeadjuk Rektor Urunk ajándékait, azok költsége meghaladja a tizenötezer P-t.

A sacellum új ajtaja. Húsvét napjára újabb nagyszerű ajándékban részesült a házikápolnánk. Az 1,800 P-s ajándékot már hónapokkal ezelőtt megrendelte az Oberbauer-cégnél az adományozó, de hosszú és aprólékos munkára volt szükség, míg el is készült a rendelés: az új intarziás ajtó a sacellum számára. A tervét Megyer-Meyer Antal rajzolta. Belső oldalán tizenkét mezőben a tizenkét apostol feje látható, a külsőn pedig az öskereszténység legkedvesebb szimbolusmai: hal, galamb, katakombalámpa, rézkígyó, pelikán stb. A remekbe készült ajtó hathatósan emeli kápolnánk szépségét, melyről most már túlzás nélkül mondhatjuk, hogy hasonló szép, megleghangulatú és művészi kincsekkel ékes házikápolnája aligha van még egy szemináriumnak. Bizonyára ez is oka annak, hogy alig van a napnak oly szaka, amelyben adoráló kispapot ne találnánk a sacellumban.

Hozzánk szálló régi centralisták.

Több oldalról hallottuk megemlíteni, mennyivel élénkebb és melegebb lenne a viszony régi testvéreink és a Központi Papnövelde között, ha le-

hetséges volna, hogy a fővárost ügyesbajos dolgaikkal fölkereső régi centralisták a szemináriumban szállhatnának meg. Mint mondják, szívesen fizetnének annyit az Intézetnek, amennyibe nekik a szálloda kerül, csak a mi meghitt környezetünkben érezhetnék magukat. A Papnöveldének természetesen az volna legnagyobb öröme, ha minden térítés nélkül fogadhatná vendégeül régi növendégeit. Erre azonban szűkös anyagi helyzete — sajnos — nem nyújt módot. Annak azonban semmi akadálya nincs, sőt nekünk is őszinte örömünkre fog szolgálni, ha a régi centralisták — elszállásolásuk költségeinek megtérítése fejében — Intézetünkben szállnak meg és érzik azt a szeretetet, amellyel mi, fiatalok, viseltetünk irányukban. Az érkezést azonban mindig pár nappal előbb írásban kell bejelenteni a Papnövelde gondnokának.

A nagyváradi káptalan nálunk. A Szentszék 1930-ban úgy rendelkezett, hogy a magyar részen maradt nagyváradi kanonokok a fővárosban közös kórust mondjanak. Ez idő óta a Papnövelde első emeletén levő, az Egyetemi-templomra nyíló kis oratórium szolgál a nagyváradi káptalan magyar részen élő felének istentiszteleti helyéül, ahol minden délelőtt felhangzik a közös breviárium.

Folyóirat-szoba. Mióta cellánkban lakunk, az 1935. évi nagy átalakítás óta, az addigi „Társalgó” és „Dohányzó” mellé újabb helyiséget is kaptunk. Ez a „Folyóirat-szoba”, ahol Rektor Urunk adományából az alábbi folyóiratok állanak rendelkezésünkre: *Linzer Theol. Quartalschrift, Kirche und Kanzel, Chrysologus, Schönerer Zukunft, Die Neue Saat, Juventus, La Croix du Dimanche, Salzburger Kirchenzeitung, Katolikus Szemle, Katolikus Nevelés, Vigilia, Credo, Magyar Kultúra, Manréza, Katolikus Missziók, Eucharisztikus Ertesítő, Jóbarát, Zászlónk, The Catholic Times.* Ezekon kívül természetesen állandóan olvassuk a hittudományi kar hivatalos folyóiratát, a „Theologia”-t. A Folyóirat-szobában állandóan kötelező a silentium.

Itt említjük meg, hogy a Magyar Iskola is számos folyóiraatra fizet

elő, melyek a M. E. I. termében állandóan olvashatók. Ezek a folyóiratok: Theologie und Glaube, Schönerer Zukunft, Der Seelsorger, Katolikus Szemle, Élet, Egyházi Lapok, Magyar Szemle, Világposta, A Sziv, Századok, Theológia, Ferences Közlöny, Új Élet, Vigília, Keleti Egyház, Történetírás, Pannonhalmi Szemle.

Klemm Kálmán prefektusunk megbízatása. Klemm prefektus úr könyve, „Kereszténység vagy faji vallás”, szerte az országban a legmelegebb fogadtatásban részesült. Az általános érdeklődésnek és méltánylásnak egyik legszebb jele az, hogy a „Magyar Szemle” szerkesztősége felkérte, hogy évenként kétszer összefoglaló cikkben számoljon be a lap hasábjain a németországi vallásellenes harc újabb eseményeiről. Az első ilyen tanulmánya még is jelent a „Magyar Szemle” 1938. évi februári számában.

Énekeltünk a Studióban. Ha a mikrofón nemcsak fül, hanem szem is lett volna, április 7-én ugyancsak elrémülhetett volna, látván, hogy 40 elszánt kispap készül ellene: „Contra me os aperierunt”. Hanem hiszen hamar ámulni is kezdett, hogy ezeknek a bőjti aszkéta arcoknak közepéből milyen ájtatos hangok jönnek elő. Gregorián choralist és többszólamú kórusokat adott elő az énekkar. Különösen a chorális ének keltett osztatlan elismerést a hallgatóságban. Az énekkart dr. Teller Frigyes vezényelte nagy átérzéssel és lendülettel.

Az örök titok című A. C.-filmlet márc. 9-én testületileg nézte meg a Központi Papnevelő communitása.

Betlehem a Szeminárium udvarán. Az Americana rendelkezése a Képzőművészeti Főiskola tagjai által készített magyaros motívumú Betlehem, amely a karácsonyi idő alatt a Szent Gellért-szobor alatt állott, az ünnepek után a Szeminárium udvarán nyert elhelyezést.

A szemináriumi képeslapokból kaphatók: A Központi Papnevelde és az Egyetemi-templom; az Egyetemi-templom belseje; az Egyetemi-templom sekrestyéje; a Központi Papnevelde házikápolnája; a kápolna oltára; a Központi Papnevelde oratóriuma; a nagykönyvtár; ebédlő; folyosó-

részlet a könyvtárbejárattal; a Központi Papnevelde díszterme és a Központi Papnevelde kertje. Rendeléseket elfogad a „Centralista” kiadóhivatala.

Meginterjúvoltam Pista bácsit. *Ki ne ismerné Dohnán Pista bácsit, aki minden délben pontosan 12 órakor harangozni szokott a rádióban? Ő az, aki reggeli 5-kor, — mikor a jámbor kispap a legédesebben álmodja, hogy hermeneutikából jelesre colloquált — beleharangozza az ébresztőt a hajnali csendbe, és imára, munkára serkenti az embereket.*

De éppen itt jön lámpással a kezében, mivelhogy besötétedett.

— Nagyon szépen szolt ma a harang, Pista bácsi — kezdtem a beszédet.

— Hát, tisztelendő úr, ahhoz is érteni kell, mert a haragnak is lelke van, megérzi, hogy ki húzza — válaszolja és megáll egy pillanatra.

— Aztán igaz-e, Pista bácsi, hogy a multkor nem maga harangozott? Többen is mondták, hogy a Pista bácsi nem így szokta húzni.

Fény villan a szemében.

— Bizony nem úgy megy az csak, hogy húzd meg, ereszd meg; a harang is zeneszerszám, ahhoz is érteni kell. Elhiszem, hogy Dohnán Pista bácsi ért is hozzá. Június 15-én lesz éppen 10 éve annak, hogy először harangozott az Egyetemi-templom tornyában.

— Aztán kap-e sok levelet a rádióhallgatóktól? — kérdezem tovább.

— Ajaj, de mennyit, de a legtöbbit a studióba küldik, onnan szokták továbbítani.

— Aztán nehéz dolog-e a harangozás? Úgy-e, én is tudnék harangozni? Nevet, megcsóválja a fejét, aztán kiböki:

— Nem hinném, hivatás kell ahho'. De már megyek is — teszi hozzá.

— Sok dolga van? — érdeklődöm utoljára.

— Aj, tisztelendő úr, — sóhajt nagyot, hogy még a lámpás is nagyot lobban — gondoskodik arról a Vice-rektor úr. Az infirmária, a nagy aula, a kis aula, a kápolna; szóval minden olyan kritikus hely, ahol sokan megfordulnak, az én gondjaimra van bízva. De most már igazán megyek.

Köszön, felkapja lámpását és ke-
rek ez ország harangozója eltűnik a
folyosó homályában. Talán nem is
gondol arra, hogy délben az ő ha-
rangja szavára hány kéz lendül ke-
resztvetésre és hány ajak mondja aj-
tatosabban az imát, mert az, aki ha-
rangozik, szívét-lelkét önti a harang
szavába. Aldja meg az Isten érte!

KAPHATÓ A „CENTRALISTA-FESZÜ-
LET”. Alább közöljük egyik k. olvasónk-
nak a Rektor Úrhoz írt levelét:

Főtisztelendő Tanár Úr!
Rector Úr Óméltósága!

Görög katolikus papnak vagyok a fia.
Az olműzti hittud. fakultásnak harmad-
éves hallgatója.

E napokban kaptuk meg a „Centralista”
lapot, amelyben Apukám neve is szere-
pel. Apukám azóta mindig csak a pesti
„Központi Szeminárium”-ról mesél.

Egy egyszerű keresztől ír a lap. Egy
keresztől, amelyet minden ott végzett
kispap magával vihet ki az életbe. Igen,
ha az élet csalóka örömei, az élet kísér-
tései, az a sok tonnyadt, közömbös arc
elhalványítani akarná azt a képet, ame-
lyet hosszú-hosszú szemináriumi eszten-
dők és küzdelmek alatt vésett be a kis-
pap szívébe: akkor a falon, irodájának
falán függő kereszt figyelmeztesse őt arra,
amit fogadott, mint hamvasarcú, lelkes,
fiatal levita.

Es ha egy „központista” egyik isme-
retlen oltártestvéréhez téved be és meg-
pillantja azt a keresztet, akkor tudja és
látja: egy és ugyanazon helyen készültek
az élet küzdelmeire.

Ezt az egyszerű kis keresztet, ezt az
oly sok szépet mesélő és regélő kereszt-
tet szeretném megkapni. Ezzel az egy-
szerű keresttel szeretném Édesatyám-
nak megköszönni azt, hogy erre az útra
vezetett.

Január hatodikán tartjuk Szentesténket.
Ezt a keresztet szeretném Apukámnak
adni. Ki tudja, az életben adhatok-e ily
kedves ajándékot?

Kérem, szíveskedjék a keresztet cimemre
elküldeni.

Maradok Tanár Úr Óméltóságának nagy
tisztelője és mindig hű fia, secundum cor
J. Christi.

Beregszász, 1937 december 28-án.

Ortutay Elemér
hittud. hallg.

Mínthogy hasonló óhajt már sok hely-
ről hallottunk, ezennel közöljük, hogy a
„Centralista-feszület”-et kész örömmel
bocsátjuk régebben végzett centralisták

rendelkezésére is, sőt valóban nagy öröm
lenne, ha minél több papi szobában talál-
hatnók meg az itt végzett emlékeztető
jelét. Aki egyenesen a „Centralista” szer-
kesztőségéből viszi el a feszületet, 10 pen-
gőért kapja, vidékieknek pedig 11 pengő
beküldése fejében postán szállítjuk. Kér-
jük a rendeléseket!

Házunk vendégei, Március 2—6-a közt
vendégünk volt gróf Neipperg Adalbert,
a neuburgi bencéskolostor egykori apátja,
aki jelenleg állandóan Seckauban tartóz-
kodik; a magyar arisztokráciának tartott
triduumot az eucharisztikus évvel kap-
csolatban. — Az Actio Catholica meg-
hívására Beaussart Roger, a párizsi bíbor-
nok-érsek segédpüspöke, január 22-én
előadást tartott a fővárosban „Lisieux,
sa Sainte et son Rayonnement mondial”
címmel. Itt tartózkodása ideje alatt a püs-
pök úr Papnöveldeinkben lakott, sacellu-
munkban misézett és megáldoztatta az
alumnátust. — Április 8—13-a közt ven-
dégünk volt Detabays abbé, francia tör-
ténéltíró, aki Szent Istvánról írandó mono-
graphiájához keresett a fővárosban törté-
neti dokumentumokat.

MIT TETTÜNK A KONGRESSZUSÉRT?

A magyarországi katolicizmusnak soha
többé vissza nem térő világeseményéből,
a Budapesten pár nap mulva tartandó
XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kö-
ngresszusból természetesen mi, központista
kispapok is, igyekeztünk minden jó aka-
ratunkkal és szerény tehetségünkkel ki-
venni a magunk részét.

Legelső részvételünk volt buzgó imád-
kozásunk, mellyel nem szüntünk meg
kérni a Szent Szív áldását a Kongresszus-
ra és annak minden munkására és részt-
vevőjére.

Az Eucharisztikus Kongresszusra elő-
készítő triduumokból sacellumunk ismé-
telten kivette a részét. Itt tartotta
Neipperg Adalbert bencésapát a
magyar arisztokraták triduumának záró-
miséjét és áldoztatását. Ugyancsak itt
tartotta Glattfelder Gyula csa-
nádi püspök úr március 31., április 1. és
2-án a Magyar Tudományos Akadémia
és a Szent István Akadémia eucharis-
tikus triduumát.

A Központi Papnövelde 73 külföldi
vendéget fogad szeretettel falai közé.

Rektor Urunk már január havában kijelölt egy-egy kispapot minden külföldi vendég állandó kísérőjéül, akik azután már január folyamán az alábbi levelet írták — mindenkinek a saját nyelvén — az illető vendégnek:

Főtisztelendő Urunk!

A Központi Papnövelde rektora nagy örömmel vette tudomásul, hogy a f. évi május végén tartandó Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmával Főtisztelendő urat Intézetünk falai között vendég gyanánt üdvözölhetjük.

Hogy Főtisztelendőség minél jobban érezze magát országunkban és hogy eligazodása nálunk minél könnyebb legyen, a Rektor Úr Oméltósága engem, a Központi Papnövelde VI. éves növendékét azzal a megtisztelő feladattal tüntetett ki, hogy Főtisztelendőségnek egész budapesti itt tartózkodása alatt állandóan rendelkezésére álljak és már most is mindenben felvilágosítással szolgáljak.

Ebből kifolyólag bátorkodom közölni, hogy lakása és élelmezése Intézetünkben biztosítva van, de a kedvezményes utazási jegynek, a kongresszusi jelvénynek és a különféle részvételi jegyeknek megszerzése céljából kegyeskedjék minél előbb a kongresszusi irodánál (Budapest, Ferenciek-tere 7.) bejelenteni részvételét azzal a megjegyzéssel, hogy lakása és teljes ellátása már van a Központi Papnöveldeben.

Egyben azt is legyen szabad kérnem, hogy Budapestre érkezésének pontos dátumát annakidején majd velem közölni méltóztassék, hogy a vasúti állomáson fogadására meg tudja jelenni. Egyébként is mondanom sem kell, hogy bármiféle kérdésben készséggel állok rendelkezésére.

Fogadja Főtisztelendő Uram kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását, mellyel vagyok

Budapesten, 1938 január 20-án

alázatos szolgája

N. N.

a Közp. Papnövelde VI. é. növ.

A Kongresszus idején a következő külföldi vendégek fognak nálunk lakni:

Dr. Theophil Stasek kanonok, képviselő,
Praha

Alfred Merkl marianhilli missziós kispap
Eduard Schöningh, a Schöningh-cég feje,
Paderborn

Dr. Scheffler János teol. tan., Oradea
(Románia)

Dr. Ugo Camozzo kanonok, Venezia
H. W. J. Hosemans plébános, Amsterdam
Gojdič Péter gör. kat. püspök, Prešov
(Csehszlovákia)

Gojdič püspök úr két titkára

Hopkó Basilius spirituális, Prešov

Alois Hudal püspök, az Anima rektora,
Róma

Léon Merklen, a „La Croix“ főszerkesztője, Párizs

Dr. Graber Oszkár, egyet. tanár, Graz

A Casa del Clero rektora, Nápoly

Michel Károly, a burgenlandi szeminarium rektora, Wien

Hubertus Roden, Brazília

Soares de Acevedo, Brazília

Cserniczky István plébános, Bridgeport,
U. S. A.

Giuseppe Rampo, Linthal (Svájc)

Vondra Ferenc káplán, Belgrád

Dr. Pedlic Sándor plébános, Belgrád

Dicig Béla plébános, Muftilui Mare
(Románia)

Dr. Kmetykó Károly püspök, Nyitra

Kmetykó püspök úr titkára

Krisztinicz Gyula plébános, Nagykömlős
(Románia)

Walter Mutke plébános, Wansen (Németország)

Kunze esperes, Waldenburg-Altwasser
(Németország)

Jungnitsch plébános, Hermsdorf (Németország)

Bieler Viktor sioni püspök (Svájc)

Bieler püspök úr titkára

Jelmini Ange József termei püspök
(Svájc)

Jelmini püspök úr titkára

Castellani Giovanni Maria addis-abebai
püspök (Abesszínia)

Castellani püspök úr titkára

Munkani Pietro zarai érsek (Jugoszlávia)

Munkani érsek úr titkára

Yüpin Pál nankingi apostoli vikárius
(Kína)

Yüpin ap. vik. úr titkára

Buczko János leMBERGI rutén püspök
(Lengyelország)

Buczko püspök úr titkára

Leskó Vilmos, Firczak Vladimir, Szimodéka Mihály és Fecsák Ernő hometadi (U. S. A.) gör. kat. teológusok
Székely Gyula ap. adminisztrátor, **Mérk Simeth György** kanonok, **Leitmeriz** (Csehszlovákia)
Fr. Pustet, a Pustet-cég feje, **Regensburg**
Három mercedarius atya Rómából
Alter Charles toledói püspök (U. S. A.)
Lukowski Szaniszló lomzai püspök (Lengyelország)

Wadolowski Ferenc lomzai vic. gener.
Vadrusa Theodor plébános, **Zlin** (Csehszlovákia)
Dr. Mayer József spirituális, **Traunstein**
Barda Ferenc przemysli püspök (Lengyelország)
Tomaka Adalbert przemysli segédpüspök
Azonkívül 8 sarajevói és 11 kassai teológus.

A „Magyar Iskola” élete

Karácsonyi szegényakció. Karácsony vigiliájának délelőttjén szokatlanul mozgalmas a kiserdei szükségkópolna környéke. Feketereverendás kispapok érkeznek a kanyargós utakon. A szegénység ösvényei ezek. Vadbokrok s hulladék környezik. De virágok is nyílnak ezeken az utakon, még ilyenkor is, amikor dér és fagy borít mindent. Ezek a virágok a kiserdei gyermekek. Arcuk sápadt, ruhácskájuk elnyűtt, de szemük élénk s a gyermek örök jókedvével futkároznak a jégen. A kispapok szóbaállnak velük. Kedvesek, bátrak. Megmondják a nevüket, hová járnak iskolába, elmondják szüleik helyzetét.

A kápolna, amely egyúttal melegedő is — ha ugyan ezek mögött a jégvirágos ablakok mögött s ezek között a nedves falak között lehet melegekről beszélni — lassanként megtelik kispapokkal. Elbeszélgetünk a nyomorgó emberekkel.

Nemsokára megérkezik az autó s a kispapok megkapják csomagjaikat, hogy széthordják az egyes családoknak. De nemcsak ajándékot vittek, vittek szeretetet is, érző, megérett, meleg szívet is, s ezt iparkodtak megéreztetni a telep lakóival.

Kiserdön kívül a Ceglédi-úton és a Bihari-úton voltunk.

Összesen 765 P értékű adományt osztottunk ki 112 családnak. Ebbe nincs beszámítva a sok meséskönyv és ruha.

Mindenki legalább két, de sokan három, sőt több helyen is voltak.

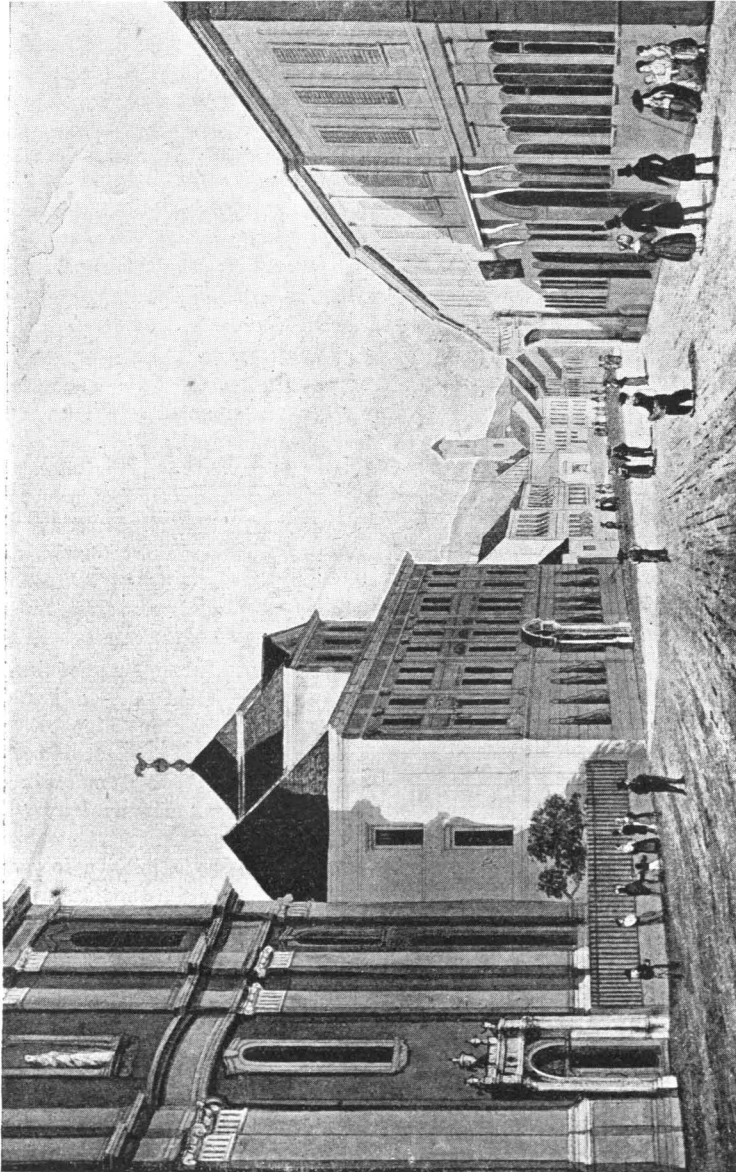
A 100 év előtti pesti árvízről éppen a Duna kiadásának napján, március 13-án emlékeztünk meg. Érdekes, amit a „Nemes Magyar Gyakorló Iskola” évkönyvében *Danielik János*, akkori jegyző feljegyezte erről a nagy csapásról (az 1838 március 11-i gyűlés jegyzőkönyve után):

„Ezek voltak az Iskola munkásságának eddigi szerencsés lépései. Fájdalom! ezen szép buzgó igyekezeteinket egy borzasztólag sújtó csapás véletlenül félbeszakítja. Az Arvív, melly Martius 13. estvéjén Pestet elönté s azon hó következő három napjain, azaz: 14., 15. és 16-án annak Külvárosait falromokká változtatá, Szemináriumunk épületét is annyira megrongálta, hogy az összeomolhatás félelme miatt azt az egész Növendék-Papság — kettőt kivéve — Martius 15. reggelén el-

hagyni kénytelenítették. Elszóráttunk akkor a' Hon minden részeibe elválva, elszakadva egymástól a' nélkül, hogy tagtársának, barát barátjának búcsút mondott volna, a' nélkül, hogy a' bizonytalanság, vész, halál ezen rémitő pillanatjában tudhatnók, össze fogunk-e még valaha jöni, vagy soha sem! úgy tetszett, hogy Intézetünk s ennek kedves csillagzatja, a Magyar Iskola felett utolszór derült föl a' nap. Híjjába vonult fellegekbe a látkör, híjjába könnyezett az ég! — a' fene fátumok dühös angyalai elhatározva lenni látszottak Pest városával együtt épületünket is eltemetni, . . . s az örök alkonyodás sötét medrébe taszítani . . .

. . . azonban az Isteni gondviselésnek egészen mást tetszett határozni felölünk. A' Nevendék Papság keveseket kivéve

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A Kőszegi Papnövelde a XIX. század elején.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

másfél holnapig tartott elszéledés után Április 20. körül újjra szerencsésen összegyűlt..."

Keleti nap. Február 28. Három éve rendelte el a szemináriumok kongregációja, hogy minden szemináriumban legyen évente egy „keleti nap”. — Idei programunk igen változatos volt:

Dél előtt 9 órakor *Krajnyák Gábor* pesti g. kat. plébános énekes szentmisét mondott a kápolnában. A változó részeket a grékusok, az állandó részeket pedig a szeminárium énekkara énekelte.

Délután 4 órakor *Krajnyák plébános* úr vezetésével supplicatiót tartottunk a kápolnában.

5 órakor kezdődött az ünnepély, amelyet számos előkelőségen kívül a Nuncius Úr Ónagyméltósága is megtisztelt megjelenésével. Az ünnepély fénypontja *dr. Szántay-Szémán István* pápai prelátus úr előadása volt az orosz egyház sorsáról.

Huber prelátus úr adománya. A kiváló biblikus tudóstól kaptuk a következő levelet:

Tisztelendő Elnök Úr!

Van szerencsém a mai postával a M. Egyházirodalmi Iskolának több év előtt csekélységemet megtisztelő figyelméért, hogy tiszteletbeli tagnak megválasztott, hálás köszönetem kifejezéséül 100 pengőt felajánlani, ami annakidején az akkori zavaros és gyászos viszonyok miatt elmaradt.

A nagyértékű és kedves Faber-könyv szíves megküldéséért még 4.50 pengőt csatoltam.

A M. Egyházirodalmi Iskola üdvös működésére Isten bőséges áldását kívánva, szívélyesen köszönti

Kalocsa, 1937. december 10.

*Huber Lipót
prelátus, c. apát, kanonok.*

A bőkezű adományért ezúton is hálás köszönetünket tolmácsoljuk.

A M. E. I. új tb. tagjai. Március 13-i gyűlésünkön tb. tagokul választottak s a választás elfogadásával Iskolánkat kitüntették:

dr. Halász Pál püspöki tanácsos, plébános, Szeged-Móraváros;

dr. Hamvas Endre prelátus, kanonok, irodaigazgató, Esztergom;

dr. Hévey Gyula p. kamarás, plébános, Budapest;

dr. Koszterszitz József p. kamarás, kollegiumi igazgató, Budapest;

dr. Kühár Flóris O. S. B., egyetemi c. rk. tanár, házfőnök, Budapest;

dr. Meszlényi Zoltán segédpüspök, Esztergom;

Nagy Miklós plébános, Girincs;

dr. Petró József p. kamarás, spirituális, Eger;

dr. Schmiedt Béla esperesplébános, Pusztadobos;

dr. Tiefenthaler József p. kamarás, kollegiumi igazgató, Budapest;

dr. Witz Béla prépostplébános, Bpest;

dr. Zaymus Gyula plébános, Budapest.

Nagy izgalommal vártuk december 18-án, szombaton este a *Centralistá-t*. A vacsorának már vége, de mindenki vár, vár, míg nem a nyomdából megérkezik az első száz példány. Mindenki nyomban átlapozza, s mindenkinek tetszik, mindenki örül.

S ez az általános meglegedés volt a lap legnagyobb dícsérete.

Faber: II. kiadás! Az első kiadás december 9-én jelent meg s karácsonyra, két hét alatt teljesen elfogyott.

Január 14-én napvilágot látott az „*Ez nagy Szentség valóban!*” második kiadása. A könyvön csak néhány lényegtelen javítás történt.

Iskolánk volt tagjai s a folyóiratok is általános elismerés hangján nyilatkoztak kiadványunkról. Tudomásunk szerint eddig a következő lapokban jelent meg róla ismertetés: *Nemzeti Ujság, Ferences Közöny, Egeri Katolikus Tudósító, Örökimádás, Élet, A Szív, Utunk, Eucharisztikus Értesítő, Veszprémi Hírlap, Pannonhalmi Szemle, Új Élet, Theológia, Katolikus Szemle, Keleti Egyház, Magyar Kultúra.*

Varga László S. J., a kiváló szociológus, a korszerű szociális kérdésekről tartott előadást január 23-án, a M. E. I. rendkívüli gyűlésén.

Szentelési gyűlés. Április 10-én az Iskola újonnan szentelt tagjainak szenteltük gyűlésünket. Az Iskolának 27 tagja

lett március 20-án áldozópap, diakonus, illetve szubdiakonus. A meleg hangulatban lefolyt gyűlésben kicsendült a szenteltek öröme s a még nem szenteltek szent vágya.

A M. E. I. Jubileumi Emlékkönyve. 1831—1931. Hét évvel ezelőtt ünnepelte Iskolánk centenáriumát. A 100 éves, de mégis mindig fiatal és lendületes Magyar Iskola hatalmas Emlékkönyvet (432 oldal) adott ki munkásságáról. Mivel annakidején főleg a külföldön élő, de a magyarországi centralisták sem kapták meg mind a kiadványt, utólag készséggel elküldjük nekik, ha igényüket bejelentik és a szállítási költséget beküldik.

A mai osztrák helyzetről tartott előadást április 28-án, III. rk. gyűlésünkön *Rokonai József*, aki a nagy történelmi napokat Innsbruckban élte át.

A M. E. I. élő tagjaiért a szokásos szentmisét április 19-én mondta el a kápolnában *Gyetvai Péter* e. i. elnök.

Cserepéldányként kapjuk a „Centralista”-ért Bécsből a „Parmanita Tudósító”-t, Rómából a „Collegium Germanicum et Hungaricum”-ot s Innsbruckból a „Korrespondenzblatt”-ot. Sokat tanulunk belőlük.

O. K. D. Sz. Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetségnek kezdettől fogva tagégyesülete a M. E. I. — Az O. K. D. Sz. munkájának küszöbön álló átszervezésével kapcsolatban a Diákszövetség ifjúsági elnöke: *dr. Szathmáry Kiss Gyula* és tb. elnöke: *dr. Jencs Árpád* látogatták meg Iskolánkat április 29-én. Az ekkor tartott bizottsági gyűlésen elnökünk ismertette előttük a M. E. I. célkitűzéseit és főképp ideai működését, ők pedig a Diákszövetség átszervezésének programjáról és ezzel kapcsolatban a M. E. I. feladatairól tájékoztatták a bizottságot.

Pályatételeket tüztek ki az Iskola tagjai számára:

1. *Tóth Tihamér dr.* rektor: „Papnöveldénk pesti multjából.” I. díj: 10 kötetes modern német lexikon, II. díj: 10 drb. Pázmány 2 pengős.

2. *Rejtő Sándor dr.* egy. tanár: „Pénc és vagyon az újszövetségi Szentírásban.” Jutalma: 100 P.

3. *Marczell Mihály dr.* egy. ny. r. t.: „A kraniotómia kérdése.” Jutalma: „Bontakozó élet.” I—VIII. kötet.

4. *Klemm Kálmán dr.* (a Szent László Társulat megbízásából): „A Szent László Társulat Története (1861—1937).” Jutalma 50 P.

A M. E. I. ezúton is hálás köszönetet mond a pályatételek kifizetőinek!

A 2. sz. tétel kivételével a többi tétel pályázati határideje ősszel jár le.

A M. E. I. pályatételei és nyertesei a következők:

Rejtő professzor úr tétele: „Pénc és vagyon az újszövetségi Szentírásban.” Nyertesek: *Tóth József* V. é. (I. díj, 70 P), *Csoba János* III. é. (II. díj, 30 P).

Biblikus sz. o.: „Az Eucharisztia alapító szavainak változatai és az eltérések magyarázata.” Nyertes: *Miklós István* III. é. (I. díj.)

Szónoklat-szépirodalmi sz. o.: „A középkori eucharisztikus himnuszok.” Nyertesek: *Koncz Lajos* I. é. (I. díj) és *Hegyi László* III. é. (II. díj és könyvjutalom).

Dogmatikus sz. o.: „Az Eucharisztia-tan Prohászka műveiben.” Nyertes: *Csoba János* III. é. (II. díj.)

Szociális sz. o.: „Szociális viszonyok Szent István korában.” Nyertes: *Mester István* III. é. (I. díj.)

Missziós sz. o.: „Az abesszin kopt egyház.” Nyertesek: *Kovács Erasmus* III. é. (I. díj), *Csabay András* II. é. (II. díj és könyvjutalom).

Gyakorló sz. o.: „Mi az eucharisztikus kongresszus?” Nyertes: *Várkonyi Imre* II. é. (I. díj: 10 P.)

(Ahol külön nincs feltüntetve, ott I. díj = 25 P, II. díj = 10 P.)

Rövid statisztika. Az idei évben tartottunk: 27 gyűlést. Ezek között volt 1 átmeneti, 1 megnyitó, 15 rendes, 3 rendkívüli, 6 bizottsági gyűlés és 1 ünnepély.

A gyűléseken elhangzott 2 megnyitóbeszéd, 2 emlékbeszéd, 2 szabadelőadás, 5 szavalt, 1 zeneszám, 22 felolvasás és 14 bírálat.

Osztályok szerint következőképen osz-

lanak meg a szereplések: VI. é.: 5, V. é.: 15, IV. é.: 13, III. é.: 3, II. é.: 1, I. é.: 2.

Összesen 24 pályázat érkezett be (össz-
lapszám: 1252 + 1167 = 2419), amelyek
osztályok szerint így oszlanak meg: V. é.:
2, IV. é.: 4, III. é.: 15, II. é.: 2, I. é.: 1.

Az új elnök-főszerkesztő május 1-i
választógyűlésünkön *Senkár Lajos* V. é.
esztergomi, idei titkár lett. Az átmeneti
gyűlést előreláthatólag a Kongresszushoz
közeli időben fogjuk megtartani; akkor
adja át az idei elnök, *Gyetvai Péter* az
új elnöknek az Iskola vezetését.

Felülfizetések Faber: Ez nagy Szentség valóban! című kiadványunkra.

Ezúton is köszönetet mondunk Iskolánk
volt tagjainak, védőinek és tb. tagjai-
nak, akik megértéssel fogadták nagy vál-
lalkozásunkat és bőkezű adománnyal já-
rultak hozzá kiadványunk költségeinek
fedezéséhez. Hálásan nyugtázzuk a követ-
kező felülfizetéseket (az összegben —
egy-két kivétellel — mindenütt benne
van a 3.60 P-s kedvezményes ár):

300 P: Glattfelder Gyula dr. püspök.

50 P: Tóth Tihamér dr. rektor.

40 P: Horváth Győző dr. püspök.

35 P: Szmrecsányi Lajos érsek.

20 P: Bartmann Miklós dr. érseki titkár,
Ernszt Sándor dr. ny. miniszter, *Hanauer*
A. István dr. püspök, *Lindenberger János*
dr. ap. kormányzó, *Mikes János* gróf
püspök, *Rott Nándor* dr. püspök.

10 P: Angeli Ottó dr. teol. tanár, *Boér*
Geza káplán, *Breyer István* dr. püspök,
Drahos János dr. érseki helynök, *Dutkay*
Pál érseki helynök, *Ervin Gábor* dr. hit-
tanár, *Gojdics Péter* püspök (50 Ké),
Grösz József püspök, *Huszár Mihály* apát,
Ivánovich Emil dr. apát, *Kallós István* dr.
hittanár, *László Gábor* hittanár, *Lepold*
Antal dr. prelátus, *Mentes Mihály* dr.
teol. tanár (tisztán felülfizetés!), *Mészá-
ros János* dr. érseki ált. helytartó, *Osz-
wald József* képzőigazgató, *Papp Antal*
c. érsek, *Pataky Arnold* dr. prorektor,
Payer Ferenc pronotárius, *Pungor György*
plébános, *Ragats Rezső* dr. püspöki hely-
nök, *Rauch Ferenc* püspöki titkár, *Rogács*
Ferenc dr. kanonok, *Sárközy Lajos* dr.
esperes-plébános, *Shuoy Lajos* püspök,
Sima János ny. hittanár, *Simon György*
dr. kanonok, *Száva János* dr. érseki tit-

kár, *Szentiványi János* kanonok, *Székely*
Gyula apost. kormányzó, *Vanyek Béla*
pápai kamarás.

9.20 P: Brückner József dr. vicerektor.

9 P: Huchthausen Lajos esperes.

8 P: Hörcsöki István plébános, *Németh*
Imre képzőigazgató, *Pokorny Miklós* kano-
nok, *Potyondy Imre* dr. rektor, *Szent-
irmay Imre* hitoktató.

6.40 P: Mojzes Ferenc káplán.

6 P: Bedy Vince dr. nagyprépost,
Holeksy Agoston tb. kanonok, *König Si-
mon* káplán, *Prochnow Andre* hittanár,
Schäffer Péter dr. plébános, *Trikal József*
dr. egy. tanár, *Tarnóczi János* dr. káplán.

5 P: Bacza Dezső dr. plébános, *Belkó*
Agoston hittanár, *Benke Lajos* hitoktató,
Bécsy Márton kanonok, *Bilkey Ferenc*
esperes, *Bóthy Lajos* dr. esperes, *Bliesz-
ner Agoston* prépost, *Brandt Miklós* lel-
kész, *Császár József* dr. prelátus, *Csigi*
Imre dr. káplán, *Cziky Vilmos* szentszéki
ülnök, *Csomor Ernő* káplán, *Erdely*
Ferenc dr. egyet. c. rk. tanár, *Farkas*
József dr. püspöki titkár, *Félegyházy*
József dr. káplán, *Földesdy Antal* dr.
esperes, *Gabriel Antal* c. kanonok, *Galam-
bos Miklós* dr. püspöki titkár, *Gere Gábor*
dr. plébános, *Greszl Ferenc* plébános,
Gutheil Jenő dr. kanonok, *Halász Pál* dr.
plébános, *Hohmann Antal* káplán, *Hor-
váth József* hitoktató, *Hóka Imre* dr.
lelkész, *Hudyma Emil* kollég. igazgató,
Illés István káplán, *Illés Pál* káplán, *Jan-
kovics József* irodaigazgató, *Kárpáthy*
Károly hittanár, *Kele István* dr. prelátus,
Kelemen Krizosztom főapát, *Kerner*
István dr. spirituális, *Keszei Gábor* dr. pre-
fektus, *Kiss Lajos* dr. kanonok, *Knébel*
Miklós dr. plébános, *Kovágó Péter* dr.
prépost, *Kriegs-Au Emil* plébános, *Kris-
ton* *Endre* segédpüspök, *Madarász István*
dr. apát, *Major István* dr. káplán, *Már-
kus Lajos* plébános, *Meszlényi Zoltán* dr.
segédpüspök, *Nemes László* dr. prefektus,
Óra Gyula esperes, *Peisz Lajos* lelkész,
Reiring Vendel káplán, *Ridárcsik Imre*
prelátus, *Schernhardt Kornél* plébános,
Schmiedt Béla dr. esperes, *Schmotzer*
Pál karkáplán, *Simon Andre* káplán,
Sugár Mihály káplán, *Szabó Pál* admi-
nisztrátor, *Szörényi Andor* dr. teol. tanár,
Tormann János hitoktató, *Városi István* dr.
teol. tanár (tisztán felülfizetés!), *br. Vé-
csey Aurél* dr. prelátus, *Virág Ferenc*
püspök, *Wagner Mihály* kanonok, *Zámolyi*
László káplán, *gr. Zichy Gyula* érsek.

„A pap sugara a napnak: Krisztusnak, és megmutatja a bolygó léleknek magát a napot. A pap prizmája a mi Urunk szépségének, apróra, színeire bontja isteni tulajdonságait. A pap a betlehemi csillag, az angyali ének a betlehemi éjtszakában: Krisztust hirdeti, Krisztushoz vezet. Igen, a pap a lélek és Isten közé áll, de azért, hogy őket egybekösse, a lelket Istenéhez juttassa.”

Dr. Tiefenthaler József, a K. P. volt növendéke (Krisztus papja.)

HÍREK AZ EGYETEMRŐL

A LAUREA SZIGORLAT RENDJE.

A laurea a következő öt főtárgy valamelyikéből szerezhető meg: a) szentírás-tudomány, b) apologetika és dogmatika, c) morális és pasztorális, d) egyházi jog, e) egyháztörténelem és patrologia.

A laurea kellékei: I. „a tudományt előbbrevivő, önálló értékű”, legalább három ív terjedelmű kinyomtatott doktori értekezés, II. szóbeli vizsgálat.

A szóbeli vizsgálat anyaga: 1. a már említett doktori értekezés tárgyköréből kijelölt tételek előadása és megvédése, 2. a választott szigorlati tárgycsoport kútforrásai, azok egyrészének elemzése, a tárgycsoport irodalma és tudományos módszere a következő szakonkénti közelebbi körülírásban.

a) Szentírástudomány.

1. *Kütfők.* Eredeti szövegek, régi jelentős fordítások kritikai kiadásai; újabb magyar, német fordítások, polyglották; régi kéziratok, papiruszok. Osémi és görög-latin paleográfia szerepe a Szentírás magyarázataiban. Konkordanciák, szótárak, reállexikonok, patrisztikus irodalom kritikai kiadásai, E tudományt érintő hivatalos egyházi döntések.

Asszír-babiloni, egyiptomi, kánaáni és óarámi szövegek, Tell-El-Amarna levelek, elephantinai és Rasz-Samra szövegek gyűjteményes kiadásai. Apokrif könyvek. Philo, Josephus Flavius művei. A talmud részletes ismertetése és a midras irodalom.

E tudományt érdeklő fontosabb ásatások és azok eredményei.

2. *Elemzendő szövegek.* Héber-arám, illetőleg görög szövegből a szaktanár által előre kijelölt 100 vers fordítása, nyelvészeti magyarázása; szövegeltéréseknél a régi fordítások ismerete. Nyelvtani elemzés, sémi szóképzés és hangtani törvények ismerete.

3. *Irodalom.* A héber nyelv és nyelvtudomány: története. Újabb neves héber, arám, szír, görög, latin nyelvtanok és nyelvészeti munkák. Újabb alapvető sémi összehasonlító nyelvészeti művek. Jelesebb bevezető és szövegtörténeti munkák, kommentárok. Kortörténeti, biblikus, vallástörténeti, földrajzi, régészeti, néprajzi munkák. Biblikus folyóiratok, intézetek.

4. *Módszer.* Nyelvészeti, történeti és összehasonlító módszerek.

b) Fundamentális és dogmatika.

1. *Kütfők.* A Szentírás eredeti szövegének és jelesebb régi fordításainak kiadásai. Az ókeresztény irodalom, a zsinati határozatok, hitbéli döntések, egyházdoktorok és neves teológusok műveinek főbb kiadásai.

2. *Elemzendő részek.* a) Fundamentálisból: az ókeresztény hitvédelmi irodalomból kijelölendő legalább 10 nyomtatott lapnyi rész. b) Dogmatikából ugyanily terjedelmű rész az Apostoli Atyáktól, Tertullianból, Irenaeusból, Alex. Cyrillből, Nys. Gergelyből, Augustinusból, Byzanci Leóból, Dam. Jánosból, Aqu. Tamás Summájából, Duns Scotusból, Suarezből, Salmanticensesből, Scheebenből és Denzinger-féle Enchiridionból.

3. *Irodalom.* Az újabb apologetikai és dogmatikai irodalom Tanquerey I. és Schütz magyar Dogmatika 21—23. §§-ai nyomán. Dogmatörténeti művek. Szentírás-tudományi munkák. Folyóiratok. Intézetek.

4. *Módszer.* A teológia fogalma, tudományos jellege. E tudomány módszere, története, segédeszközei. (V. ö. Schütz A.: A hittudomány jelen fázisa és főfeladatai.)

5. *Vallástudomány, -bölcselet, -történet* fogalma és módszere. A vallás fenomenológiája, lélektana, szociológiája; irodalom. Praehistorica és etnológia. A nem-keresztény könyv-vallások szent könyvei; a keresztény felekezetek szimbolikáját tárgyaló irodalom.

c) Morális, Liturgika, Katechétika.

1. *Kütfők.* a) A Scriptura eredeti szövegű és jelesebb régi fordításos kiadásai. Szentatyák és ókeresztény írók kritikai kiadásai; zsinati határozatok s más egyházi döntvények gyűjteményei. A morális terén kiváló egyházi doktorok, középkor- és újkori katolikus teológusok művei. Codex J. C. — b) Didaché liturgikus részei; Peregrinatio Silviae; Dionysios Aeropagita: De Hierarchia Ecclesiastica; Amalarius: De ecclesiasticis officiis és De ordine antiphonarii; Sacramentarium Leonianum, Gregorianum, Gelasianum. Legrégibb

liturgikus kéziratok. Fontosabb liturgiai kiadványok és a liturgikus rendelkezéseket tartalmazó hivatalos kiadványok. S. Congregatio Rituum. Szokásjog. — c) A Didaché katechétikus részei; Catechismus Romanus; Gasparri-katé; magyar katekizmusok részletesen; német és osztrák katekizmusok; az ifjúság megismerésének forrásai.

2. *Elemzendő rész.* a) A „Hegyi beszéd”-ből, Didachéból, Római Kelemen leveléből, Aqu. Szent Tamás Secundájából kijelölendő 10 lapnyi rész. Egyházilag elítélt morális tételek. — b) A hivatalos liturgikus könyvek rubrikáiból legalább 10 lapnyi rész. — c) A magyarországi elemi, közép- és szakiskolai hittanítás tervének és utasításának értelmezése; a Káté, illetőleg a Biblia kijelölt részéhez didaktikai és pedagógiai magyarázat.

3. *Irodalom.* a) Erkölcsbölcselet és keresztény erkölcstudomány fontosabb kézikönyvei. A morális történetet, illetőleg annak részleteit (pl. lelkiismeret, erény, bűn, beteges erkölcsi elváltozások, nem, faj, alkat erkölcstudományi vonatkozásai) tárgyaló fontosabb munkák. Aszketikai és misztikai irodalom morális vonatkozásai. A nem-keresztény vallások morálisát tárgyaló munkák. Folyóiratok. — b) Liturgiát s annak történetét ismertető fontosabb művek. Vallásos kultuszról szóló vallástudományi munkák. Egyházi képzőművészet és zene történetét tárgyaló művek. Folyóiratok. — c) Katekétika és segédtudományainak, a pedagógiának újabb irodalma. Folyóiratok.

4. *Módszer.* a) A morális lélektani pozitív, skolasztikus, misztikus és kazuista módszere. Egyéni, társadalmi és nemzetgazdasági erkölcs. — b) A liturgika történelmi és összehasonlító módszere. — c) A katechétika didaktikai és nevelő eljárása. Szemléltetés, müncheni módszer, munkaiskola.

d) *Egyházi jog.*

1. és 3. *Kütfők és irodalom.* Az általános kánoni jognak és a magyar egyházjognak forrásai és irodalma. Az általános kánonjogé kb. abban a terjedelemben, ahogy a Commentarium Lovaniense in C. J. C. Vol. I. Tomus. I. tárgyalja. Folyóiratok. A segédtudományok irodalmának legfontosabb munkái. A római, germán és magyar világi jog forrásai és irodalma, amennyiben a kánonjogot érintik.

2. *Elemzendő részek.* A Corpus J. C. ban foglalt öt pápai törvénykönyv kijelölendő egy vagy két titulusának kánonisztikus elemzése és a Codex J. C. vonatkozó részeivel való egybevetése.

4. *Módszer.* A kánonjog módszertana. A szellemtudományi módszer általában; jogtudományi módszer; történelmi, bölcséleti és kazuisztikus módszer.

e) *Egyháztörténelem.*

1. *Kütfők.* Az egyetemes és magyar egyháztörténelem fontosabb monumentái. Bulláriumok, regeszták, zsinati határozatok, konkordátumok, acta martyrum, vitae sanctorum, szimbolikus művek, liturgiák, rituálék, rendi konstitúciók, feliratok gyűjteményei. A kereszténység eredetét érintő szentírási könyvek, régi keresztény, zsidó és pogány írók hasonló tárgyú művei. Patrológia forrásai.

2. *Elemzendő szövegek.* Kijelölendő egy-egy fontosabb ókori vagy középkori egyháztörténelmi dokumentum (bulla, konkordátum, zsinati határozat), illetőleg egy-egy ókori vagy középkori történetirótól legalább 10 oldalnyi szöveg.

3. *Irodalom.* Egyetemes és magyar egyháztörténetet összefoglaló és részletező művek (v. ö. Kirsch, egyháztörténete I. k., illetve Karácsonyi és Hóman—Szekfű jegyzeteiben levő irodalom). Segédtudományok: kronológia, palaeográfia, diplomatika, epigraphia, egyházi geographia és művészettörténet irodalma. Folyóiratok. Intézetek. A kereszténység eredetét és ókorát tárgyaló irodalom. Patrológia és az ókeresztény archeológia irodalma.

4. *Módszer.* Anyaggyűjtés, történelmi kritika, oknyomozás, összehasonlítás, eszmétörténet, történetbölcselet. Az egyháztörténelem története.

Új magántanár az egyetemen. Folyó évi március hó 22-én tartotta meg dr. Somogyi Antal győri teológiai tanár „*Modern magyar templomépitészet*” címen magántanári próbaelőadását.

Szigorlatok. *Bakkalaureusi* szigorlatot tettek: Demel I., Németh F., Scheuling J., Somogyi T., Varga P. P.

Licentiátusi szigorlatot tettek: Boroska I., Deák A., Molnár V., Petrák M., Vilányi Gy., Zipszer S.

A régi rendszer szerint szigorlatoztak: Géczy János bp.-terézvárosi káplán (moralis-pastoralis), — Patacsi József szek-

szárdi hittanár (fundamentalis-dogma), — *Kaiser Ferenc* bp.-vizivárosi káplán (historia-ius), — *Kricsfalussy Ferenc* budapesti hitoktató (moralis-pastoralis), — *Kosztik György* budapesti hitoktató (fundamentalis-dogma), — *Tóth Alajos* budapesti hittanár (historia-ius), — *Bán Imre* kisterenyi káplán (fundamentalis-dogma), — *Merva László* esztergom-belvárosi káplán (historia-ius), — *Vadovics Aladár* bp.-krisztinavárosi káplán (historia-ius).

Doktorrá avatták a II. félévben *Sempet* (Starker) *László* esztergomi szeminárium prefektus, teológiai tanárt és *Reining Vendel* cikói káplánt.

Ösztöndíjak. A M. Kir. V. K. Minisztérium a *Horthy Miklós Ösztöndíjalap* ből a folyó tanévtől kezdődőleg tanulmányuk idejére a következő centralistáknak adományozott ösztöndíjat: *Szele József* V. é. győri, *Földing Elemér* veszprémi, *Kopcsányi Miklós* pécsi és *Solymos László* csanádi IV. évesek, *Miklós István* kalocsai, *Nyitrai Ferenc* váci, *Sárecz József* veszprémi és *Zakar András* esztergomi III. évesek. (Évi 360—360 P-t!)

Egyetemi óráink s tanulási időnk keresztmetszete. A hatéves rendszer nemcsak a növekvő tudásvágyat igyekszik kielégíteni, hanem időnként is meglehetősen lefoglalja. Az alsóbb évfolyamok minden nap nemcsak a délelőtti órákban tartózkodnak az egyetemen, hanem még délután is nem ritkán heti öt kötelező egyetemi órájuk van; jóllehet az egyes szakszemináriumokat még ők természetesen nem is vették fel. Természetesen ide nem számítjuk be a szemináriumunkban levő aszkétika, „becsület”, a heti 3 vagy még több ének, 2 torna, sőt még az asszisztencia órát sem. A régi csütörtöki szünet- (kirándulási) nap már csak szép emlék, amit az ifjabbak csak írásos dokumentumok felmutatása vagy tekintélyrvek alapján hisznek el... Különösen az alsóbb évesek itt-ott találnak csak egyegy órányi tanulási időt. A leleményesebbek ugyan felfedezték már a Házi szabályzatnak a 18. §-ában levő kiegészítő pótló jogszabályt: hajnal előtt kelnek. (A komunitás ugyanis csak hajnalhasadtával kel fel.)

Leközöljük itt a heti órák számát évfolyamonként mindenütt jelezvén mellette — a nagy tudásvágy előtt is

meghajolván — az illető kurzusban levő maximális egyetemi óraszámot is. I. év: 23 (25); II. év: 29 (32); III. év: 29 (32); IV. év: 26 (32); V. év: 22 (29); VI. év: 13 (16).

Kollokviumok. Egyetemi óráink nagy számát ismervén senki sem csodálkozhatik, ha látja izzadni a kispapot a kollokviumok idején. A régi nyilvános vizsganapot már szintén csak mint a mult kedves emlékeit ismerjük. Kollokviumainkat rendszerint csak az évfolyamtársak hallgatják. Hogy ezekről is némi képet adhassunk, leközöljük itt évfolyamonként a kötelező kollokvium-tárgyakat *abban a sorrendben*, amint letettük azokat az első félév végén:

I. év: Héber, Introductio V. T., Historia, Ontologia, Historia Philosophiae, Patrologia. (A II. félévben még ezenkívül Sociologia.)

II. év: Ontologia, Introd. N. T., Introd. V. T., Fundamentalis, Historia, Arám, Historia Philosophiae. (A II. félévben még Sociologia többlet.)

III. év: Exegesis hebr. V. T., Introd. N. T., Exeg. graeca N. T., Hermeneutica, Fundamentalis, Dogmatica, Moralis, Arám.

IV. év: Exeg. hebr. V. T., Exeg. gr. N. T., Hermeneutica, Dogmatica, Moralis, Ius C.

V. év: Archeologia christiana, Ius C., Catechetica, Pastoralis, Dogmatica.

VI. év: Katechetica, Pastoralis.

ÉPITKEZIK AZ EGYETEM.

A jogi oktatás küszöbön álló reformjával kapcsolatban okvetlenül szükségessé vált a Pázmány Péter-egyetem központi épületének nagyszabású átépítése. A központi épületben van a teológiai és a jogi kar, továbbá a központi egyetemi hivatalok. A jogi kari tantermek azonban eddig korántsem voltak képesek befogadni a jogászoknak teljes létszámát. Viszont a reform után ismeretlen lesz a „mezei jogász” fogalma, mert valamennyi hallgatónak jelen kell lennie minden előadáson.

Ehhez azonban több, egyenként kb. ötszáz hallgatóra épült tanteremre lesz szükség. Minthogy ilyen hatalmas termekhez helyet másképp nem tudtak találni, az egyetem 116 négyzetméternyi területet kért a Központi Papnövelde házikertjéből és azt is be fogják építeni. Az esztergomi főkapitán, mint a Központi Papnövelde vagyonkezelője, teljes

anyagi ellenszolgáltatás fejében hozzájárult a kertrész átengedéséhez és az építkezés június folyamán meg is kezdődik. Azt a részt, ahol eddig a teológia volt, teljesen lebontják és helyén épül fel az új jogi kari szárny, mely három méter mélységben fog az eddiginél mélyebbre nyúlni a Papnövelde kertjébe. A jogi tantermek tehát a kertünkre néznek, de ablakaik nem nyithatók, csak felső szellőzést nyernek úgynevezett buktatókkal. A hittudományi kar a Szerb-utcai front egész III. emeleti részét kapja, továbbá a II. emelet felét. Így az eddiginél sokkal előnyösebb elhelyezést fog nyerni.

Az építkezés kb. 1939 februárjában fejeződik be. Addig a hittudományi kar előadásai a Központi Papnöveldeben lesznek.

A hittudományi kar új bekebelezett doktorai. A Szent István-év és a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmával a Pázmány-egyetem hittudományi kara az ország jeles teológusai közül a következőket választotta meg bekebelezett doktorai közé:

dr. Bedy Vince nagyprépost, pápai prelátus, hittudományi főiskolai igazgatót,

dr. Vidákovich Aladár premontrai Procurator Generalist,

dr. Szamek József piarista főiskolai tanárt,

dr. vitéz Haynal András domonkosrendi hittudományi főiskolai tanárt,

dr. Zoltán Veremund bencés hittudományi főiskolai tanárt és

dr. Takács Ince Szent Ferenc-rendi hittudományi főiskolai tanárt.

Egyetemi pályadíjat nyertek a jelen tanévben: *Kacziba József* VI. é. „A szentáldozás liturgiájának történeti fejlődése a legrégebb kortól napjainkig” című liturgikai dolgozatával; — *Barabás Ferenc* V. é. „Az élmények erkölcsi értékelése” című morális dolgozatával; — *Kovács Jenő* IV. é. „Hozzáférhető-e a misztikai élet minden keresztény ember számára?”

című dogmatikai dolgozatával; — *Lipics József* V. é. „A szokásjog mibenléte és megjelenési formái” című jogbölcseleti dolgozatával a jogi karon; — *Somogyi Tibor* V. é. „Az élmény fogalma az újabb pedagógiában” című pedagógiai dolgozatával a bölcsészeti karon.

Szeminaristák az elemi iskolában. A katechetika hallgatói (V. és VI. év) 34 harmadikos elemista kisleányt készítettek elő az első szentgyónásra. 14 óra állott rendelkezésükre. A minden után érdeklődő, örök-kazuista tört ki a fiúkból, mihelyt az első órák feszült hangulata feloldódott. Az utolsó órákon az izgalom igen nagy volt... Fehérvasárnap előtti szombat délután végezték példás áhitattal szentgyónásukat.

Első áldozás. Öröm volt látnunk azt a kívánczozó szeretetet, mely e napon — fehérvasárnap — igazi lelki vágyódással fokozódott. A kisleányok fehér ruhában, kezükben gyertya, szívükben boldogság... köztük egy-egy subdiaconus karingben... így hármassával vonultunk be az Egyetemi templom szentélyébe. Szülők, rokonok is eljöttek, együtt ünnepelnek fehérlelkű gyermekeikkel. Szentáldozás előtt az oltár elé vonulva, égő gyertyával a kezükben megújítják keresztségi fogadalmukat. Tóth Tihamér rektor úrnak a kisleányokhoz s a szülőkhöz intézett megleghangú beszéde után példás áhitattal s összeszedettséggel áldoznak meg.

Elemisták a szemináriumban. Szentáldozás után az ebédlőnkbe vonulnak a fiúk közös reggelire. A kedveskedő szeretet újabb megnyilatkozása. A szülők is bevonulnak. Öröm sugárik arcukról... A reggeli után az egyik fiú hosszú, bátor beszédben mond köszönetet fáradozásunkért. Majd a „kis hadat” kiszabadítottuk a kertbe. Van öröm — hajrá, futkározás, egyik játék a másik után, de leginkább a kugli kell nekik. Azóta minden vasárnap d. u. 4—5-ig hangos a kertünk: elsőáldozóink játékos jókedve hangzik... S mi velük örülünk.

„Mikor reggelenkint lejövök a titokzatos Kálváriáról, mirhacsokrot hozok a kezemben (Ének. 1, 12.), áldozatos szívet, hogy a hivatásom keretébe foglalt, önmegtartózkodásból táplálkozó kisebb-nagyobb áldozatokat valóban meghozzam és bekapcsoljam a reggeli áldozatba.”

Rogács Ferenc, a K. P. volt növendéke. (Euch. Ért. 1937.)

CENTRALISTÁK ÚJ KÖNYVEI¹

Dr. Bedy Vince: A győregyházmegyei papnevelés története. (Győr egyházmegye multjából. II. szám.) (446 l.) Győr, 1937. Győregyházmegyei Alap Nyomdája.

Hosszú ideig tartó és gyarapodó levéltári kutatások alapján adja a szerző az Árpádok korától, a káptalani iskolától a győri papnevelés és teológiai oktatás történetét. A hatalmas munka három részre oszlik: az I.-ben az egyházmegyei papnevelés általános történetét; a II.-ban a győri szeminárium, és a III.-ban a küsszeminárium viszontagságos életét vázolja. A győri szeminárium az idén ünnepli fennállásának 250 éves jubileumát, s a könyv erre a nagyjelentőségű eseményre készült.

Dr. Félegyházy József: Pázmány bölcselete. Budapest, 1937.

A magyar kultúrtörténet nagy vezéralakját mutatja be a szerző, amikor ismerteti Pázmány bölcseleti működését. Felsorolja Pázmány tanítását a bölcselet egyes ágainak (logika, kritika, ontológia, kozmológia) alapvető kérdéseiről. Könyve második részében pedig mindezt beállítja a megfelelő történelmi keretek közé, kiemelve a Pázmány fejlődését előmozdító tényezőket (arisztotelizmus, jezsuita ratio studiorum, dialektikus módszer stb.). Végül levonja az értékelő következtetést és a magyar főpapot kora legnagyobbjai közé, sőt részben ezek elé sorozza. (Molina, Lessius, Vasquez, Suarez.)

Dr. Gálos László: Isten magányában. (96 l.) Korda kiadása. Budapest, 1938.

Finom, nemes stílussal, bensőséges gondolatokban gazdag anyagot ad azok számára, akik nem zárt lelki gyakorlatokat tartanak. Szent Ignác módszere szerint halad, de nem ragaszkodik hozzá egész szorosan, amit ezt különleges célja meg is követeli. A modern élet lüktetését megérező szívvel, röviden, élvezetesen adja elő fejtegeteit és mindegyiknél bőséges gyakorlati alkalmazást hoz.

Dr. Gálos László: Az Egyház és a barbárok. (320 l.) (Bangha—Ijjas: A keresztény egyház története. III. kötet.) Pázmány Péter Irodalmi Társaság kiadása. Budapest, 1937.

A keresztény Európa keletkezésének és a hit diadalmas előretörésének a története a római birodalom bukásától a nyugati és keleti egyház teljes kettészakadásáig. Drámai jelenetekben elevenedik meg az a kor, melyben az Egyház és barbárság összetalálkozásából megszületnek a keresztény nemzetek. Népszerű és mégis tudományos szintézise azoknak a századoknak, melyekben az Egyház a politikai törekvések alól hősiességgel vonja ki magát és érvényre juttatja a hit történelmet formáló erejét és kulturális jelentőségét.

Dr. Glattfelder Gyula: Szentek és hősök. (313 l.) Szeged, 1938.

Az elmélkedést és lelki elmélyülést szolgálja a püspök-szónok könyve a magyar szentév alkalmával; de egyúttal nagy gyakorlati lehetőségeket is foglal magában minden pap és népnevelő számára, aki a szentistváni gondolatokat másokhoz is közelebb akarja vinni. Szent István király ország- és egyházépítő munkája, élet-szentsége, századokat nevelő egyénisége domborodik ki elsősorban előttünk. Mellette azonban felvonulnak a vele sorsközösségben élők (B. Gizella, Szent Imre, Szent Gellért), akik a nagy király gondolatának kiküzdői, megértői, elősegítői voltak és hozzájárultak az új, keresztény magyar társadalom alapjainak a lerakásához.

Dr. Mészáros János (érs. h.): Magyarok tündöklő csillaga. (144 l.) Szent István Társulat kiadása. Budapest, 1938.

A Szent Jobb öre végigvezet a drága ereklye történetén és vándorútján „a magyarok tündöklő csillagá”-nak megdicsőülésétől kezdve egész a jelen napokig,

¹ Nagy hálaára köteleznek bennünket mindazok a centralisták, kik újonnan megjelent könyveiket beküldik szerkesztőségünkbe a „Centralisták új könyvei” rovatunk számára. Ezeket a könyveket a M. E. I. könyvtára kapja meg. — Ezúton is köszönet az itt ismertetett könyvek nagy részének megküldéséért.

az erekleje mai végleges helyéig, ahonnan áldását szórja az egész országra. De megismerjük a munkából azt is, hogy a szent kéz több mint erekleje, mert csodálatos élet és erő árad belőle. Ma is mozgat, irányít, tanít: magasra tartja Krisztus keresztjét, felmutat a magyarok Nagyszónyára, megtanít imádkozni, Egyházat szervezni, országot építeni és kormányozni.

Dr. Mészáros János: A lép madara Sionra szállt. (110 l.) Satu-Mare, 1936. Versek.

Egy mélyen érző ember élményeinek visszhangjai a természet rejtett szépségeiről; egy odaadó papi szív szeretetének megnyilatkozása hívei sorsáról; egy elmélkedő, elmélyülő lélek emlékeinek versbeszedett felújításai!

Pakocs Károly: A Júdás-misztérium. (85 l.) Cluj, 1938. Bonaventura-nyomda.

Papok számára tartott konferenciabeszédeket foglal magában ez a kis könyv, melyben az élet legnagyobb tragédiáinak egyikét: az aposztáziát tárgyalja a szerző. A Júdás-misztérium nagy problémáinak és örvényeinek a megvilágítására — amelyek ma is kísértének és amelyekből oly ritka a visszatérés — az életből hozza a szomorú példákat. Ezeken elemzi végig a végzetes lépés okait — különösen a méltatlan áldozást — és mutatja be a készülő árulás jeleit, hogy idejében meg lehessen akadályozni a bukás szerencsétlenségét.

Dr. Béla Schmiedt: Seele ins Leben. (240 l.) Ferd. Schöningh, Paderborn, 1937.

A szerzőnek az „Isten atlétái” után (Die Kämpfer Gottes) a „Lelket az életbe” című munkája is megjelent németül. A mindig érdekes, színes, fordulatós példák, melyek a modern életből vannak merítve, vonzóan illusztrálják és megkapóan világítják meg Szent Ignác lelkigyakorlatos gondolatfűzéseit.

Dr. Schmiedt Béla: A megváltás szolgálói. (367 l.) Szent István Társulat kiadása. Budapest, 1938.

Szentséges Atyánknak „Ad catholici sacerdotii fastigium” kezdetű körlevelét hozza közel a papság szívéhez és egyúttal a világiak előtt is feltárja annak tartalmi gazdagságát. Közvetlen hangú fejezetekben mutat rá a szerző az egyszerű, fekete-reverendás ember királyi méltóságára. Leméri a „második Krisztus” időket meghaladó és örökkévalóságokat átfogó hatalmának mélységeit. Bemutatja a szószekeken mint az igazság fényszóróját, a sebektől vérző világban pedig mint a szeretet szolgáját, a szívvel dolgozó orvost. Meleg sorai között feltárulnak a papi élet, a papi lélek fájdalmai, de szent örömei is, a hivatással járó áldozat és a nyomában fakadó áldás is. (Itt említjük meg, hogy szerzőnek a papságról írt első kiváló munkája, az „Isten atlétái” a közeljövőben már harmadik kiadásban fog megjelenni.)

Dr. Tarnóczy János: Az Eucharisztia ténykörében. (198 l.) Budapest, 1938.

Elmélkedő hangon, emelkedett stílusban megírt fejezetek az Oltáriszentségről. Bemutatja az Eucharisziát a szerző, mint a természetfeletti világ fényét a mai sötétségben, hogy ne legyünk a bizonytalanság, magárahagyatottság hajótöröttjei. Ez a nagy Szentség a nyilvános istentisztelet központja, az egyéni lelkiéletnek pedig forrása; a megállás és ráeszmélés nélkül rohanó életben az emberi lélek egyedüli pihenője és boldogsága. Végül felvázolja az eucharisztikus lelkek útját: benső összeköttetésben járni a szentségi Jézussal, hogy életünk, egyéniségünk, gondolkodásunk őt tükrözze vissza.

Dr. Tarnóczy János: Ránk vár az élet... (262 l.) Szent István Társulat kiadása. Budapest, 1937.

Lendülettel, szinte költői magaslatoakra szárnyalva mutatja be ebben a művében a szerző a cserkészmunka mögött a lelket. A törvényeket, a fogadalmat, a cserkész-költészetet, a szép, ideális „élet-könyvvé” olvasztja egybe. Tartalmat, életet, lelket akar vinni a külső keretek közé, amikor a dal, a vidámság, a természet és romantikától kezdve a vallásos, becsületos, dolgozó ifjú ideáljáig mindent megtárgyal. Hangja ünnepi, komoly, elmélkedő.

Dr. Tarnóczi János: A Szent István Bazilika éneklő kövei. (124 l.) Szent István Bazilika kiadása. Budapest, 1937.

Szent István halálának kilencszázadik évfordulója alkalmával ismét egy hódoló emlék az országalapító szent király iránt: a Bazilika építésének, sorsának története, a művészi emlék ihletett interpretálása. Beszélnek a képek, a szobrok, a szentek (különösen Szent István), elmondják a maguk eszméit, feltárják a multat, tanítanak. De a szerző megszólaltatja a köveket is és elmondja azokat a gondolatokat, szárnyalásokat, amiket zengenek; a monumentális mű klasszikus fenségű összenyomását éppúgy, mint a színek, vonalak és apró részletek bájos finomságát.

Dr. Tóth Tihamér: Üdvözlégy, Oltáriszentség! (200 l.) A Szent István Társulat kiadása. Budapest, 1938.

Ez a kötet az Eucharisztikus Kongresszus első napján jelenik meg. Tartalmazza az Eucharisztiairól az 1937/38. tanév második felében az Egyetemi-templomban mondott szentbeszédet, — számszerint tizenhatot — a Függelékben pedig azt a beszédet, amit a szerző a Kongresszus első nyilvános ülésén mond a városligeti Iparcsarnokban. Ez a kötet, mint Tóth Tihamér „Összegyűjtött Művei”-nek XXII. kötete jelenik meg, de külön is kapható.

Dr. Trikál József: Az új szellemiség. (212 l.) Szent István Társulat kiadása. Budapest, 1937.

A tudós alaposságával és átélt bölcséleti meggyőződéssel veszi vizsgálat alá a mai kor eszméit, az élet legégetőbb problémáit. Megállapítja lényegüket, amidőn a dolgok egyéni és napi vonatkozásain felülemelkedve beállítja őket az örökkévalóság távlatába. Hozza a tegnapi és mai élet nagyszabású keresztmetszetét: az előzőben a szellemtörténeti nyugtalanyságot, az utóbbiban a szellemi értékeket romboló egyoldalú anyagi kultúrát. Reámutat a szárnyait bontogató új szellemiségre, amely a lélek erejével magasra emeli az embert, új értékeket fakaszt, új erőt fejleszt és megújulást hoz a mai világra.

Dr. Trikál József: Krisztus közöttünk él. (160 l.) Szalézi Művek kiadása. Rákospalota, 1938.

Mindannyian egy országot és egy testet alkotunk az élő Krisztusban, aki emberré lett, hogy az új teremtmény az élet színpadára léphessen. Erről a nagy igazságról, a köztünk misztikusan, de mégis valóságban jelenlevő Krisztus működéséről és szentségi hatásairól ír a tudós szerző. Kijelöli életfeladatunkat: élni az élő Krisztussal, hogy minden lélek istenivé szépüljön, hogy okosak, tökéletesek, szentek legyünk. Így lesz Krisztus a lélek ereje a nagy harcok tombolása között és így viszi győzelemre a küzdő Egyházat az antikrisztus mai és folytonos erőfeszítései ellen. Így dicsőül meg bennünk Krisztus.

HÍREK A RÉGIEKRŐL

A nagyváradi g. k. püspök jubileuma. Január 14—16-án ünnepelte *Frentiu Traján Valér*, Intézetünknek 40 évvel ezelőtt végzett növendéke, 25 éves püspöki jubileumát. A jubileum alkalmával egyházmegyei zsinatot is tartottak, s ezen alkalommal a jubiléum megyéspüspök 5 millió leies alapítványt tett egyházmegyéje javára. Egyben mindenegyes plébánián misét is alapított, melyet évenként a főpásztor szándékára kell bemutatni. Az egyházmegyei zsinatot a román g. k. püspöki kar konferenciája követte, s az ünnepsé-

geket január 16-án a püspökök társas szent liturgiája fejezte be. A jubiléum Öszentsége meglehangú brevében, Goga v. miniszterelnök és a kultuszminiszter pedig táviratilag üdvözölte. *Dominus conservet eum et vivificet eum et beatum faciat eum!*

Kertész Kálmán cikke. Lapunk mostani számában bizonyára különös érdeklődésre fog találni *Kertész Kálmán*, régi centralista-testvérünk cikke, amelyben a maga közismerten érdekes és élvezetes stílusával régi emlékeket elevenít föl a

Központi Papnövelde multjából. Legyen szabad ezt az alkalmat felhasználnunk tiszteletteljes kérdésünknek közlésére, hogy hasonló kedves reminiscenciákat bárcsak minél többen írnának a régiek közül. Így fogjuk elérni célunkat, hogy lapunk valóban ápolója legyen a centralista multnak, hagyományoknak és testvériségnek. A „Centralista Emlékek” című rovatot állandóvá tesszük. *Kérünk tehát minél több hasonló megemlékezést a régiektől!*

Hallól 1933-ban végeztek! Ötéves találkozója lesz az idén az 1933. évben végzett kurzusnak május 31-én, kedden a Központi Papnöveldeben. Gyülekezés délután 5 órakor, s ekkor dr. Tóth Tihamér rektor úr kalauzolásával megtekintik az újonnan átalakított szemináriumot. Majd a remekszép kápolnában dr. Kerner István spirituális úr vezetésével puncta és litánia következik. Végül séta Budára az Erzsébet-hídon át a „Gellérthegyi kioszk”-ba, a vacsora színhelyére. A közös vacsora 1/2 8 órakor kezdődik; ára 3.50 P. — A kurzus tagjai el ne felejtsek, hogy a megjelenés mindegyiknek külön-külön becsületbeli kötelessége! A megjelenésre 5 évvel ezelőtt (1933 június 8-án) aláírt „Memorandum”-ban a kurzus minden tagja ígéretét adta. A választ legkésőbb május 20-ig a találkozó rendezőjéhez, Kaiser Ferenc káplánhoz küldjük (Budapest, II., Batthyány-tér 7., Szent Anna-plébánia).

Athelyezések és címváltozások:

Balla László káplán, Bácsalmás.
Bán Imre káplán, Kisterenye.
Bea Antal káplán, Kiskunfélegyháza.
Budai Dezső hitoktató, Bp., X., Százados-út 6.

Fábry Gyula káplán, Bp., X., Szt. László-tér 31.

Hörcsöki István plébános, Kutas.
Kocsis Péter admin., Szabolcsveresmart.
Kostyál Gáspár plébános, Nováky, Csehszlovákia.
Kosztik György hitoktató, Bp., IX., Gát-utca 6.

Láng József plébános, Nadap.
Lisznyay Ferenc plébános, Üröm.
Meisl István hitoktató, Nagykanizsa.
Prochnow Endre hittanár, Bp., Döbrentei-utca 18.

Remes Ernő helyi lelkész, Alsókéked.
Simon Endre káplán, Esztergom, Szent Anna-plébánia.

Simon Lajos káplán, Szigetvár.
Simsik János plébános, Nakovo, via V. Kikinda, Jugoszlávia.

Szikla Sándor lelkész, Miskolc, Martin-telep.

Sziklai Szilárd dr. plébános, Vizny-Medzev.

Tótin Pál hitoktató, Bp., II., Csalogány-utca 13. I. 11.

„Cím elégtelen — Insuffisance d'adresse” jelzéssel visszajött a „Centralista” 1. száma a következőktől: dr. Kajaba László székesegyházi káplán, Oradea.
Tieran Auxentius főgimn. tanár, Oradea.

Nem voltak centralisták: dr. Bárány József nagyváradai spirituális, teol. tanár (pazmanita) és Hadarics Kálmán fertőszentmiklósi esperesplébános. Csak tévedésből kerültek 1. számunk névsorába. (Bárány Béla és Hadarits Vendel helyett.)

Centralista találkozó. Február 16-án találkozót tartottak Bácsalmáson a kalocsai főegyházmegyei centralisták. A megjelenteket a nem-centralista Barth Benedek plébános látta vendégül.

Keressük a következő centralisták közelebbi címét:

Bussay Tivadar (esz) plébános Csehszlovákiában.
Bajczura János (ep 1889—93) ny. plébános.
Kerekes Tibor (ep 1913—15) pléb. Amerikában.
Biszaha Mihály (ep 1884—86) ny. plébános.
Neviczky Emil (1898—1901) pléb. Amerikában.
Kemán Oreszt pléb. Amerikában.

Nagy örömünkre szolgált, hogy olvasóink milyen készségesen siettek segítségünkre, s közölték velünk az ismeretlen centralisták címét. Most, amikor e nagy szívességért köszönetet mondunk, egyben tisztelettel kérjük, hogy aki tud még ezeken kívül élő, pap-centralistáról, közölje a szerkesztőséggel, hogy a „Centralista” mindkét számát azoknak is elküldhessük. Első számunk óta beérkezett címeket lapunk végén hozzuk. (Névsorkiegészítés.)

ÖRÖMÜNK

Jankovics József pápai kamarássá,
Keszei Gábor dr. szentszéki ügyésszé,
Kovács Vince exam. prosyn.-szá,
Márnó Gyula apáttá,
Németh János ppi tanácsossá és a Dunántúli Hírlap szerkesztőjévé,
Ora Gyula tb. kanonokká,
Szabó József dr. szentszéki bíróvá,
Vaszary Mihály tb. kanonokká nevezettek ki.

Káuzli Dezső nagyprépost, püspöki helynököt, a centralisták nesztorát a magyar érdemrend középkeresztjével és a csillaggal tüntették ki.

A „Centralista” meleg szerencsekívánatait küldi a kitüntetetteknek!

GYÁSZUNK

FERCH MÁTYÁS
1869—1938

Elszakított területről érkezett hozzánk a hír, mely egy testvérünknek halálát hirdette. A temesvári belvárosi egyházközség volt plébánosa, a székesegyház prelátus-kanonokja 1938 februárjában meghalt.

1869 augusztus 12-én született Bogáronson, első szentmiséjét 1893-ban mutatta be. Az egyházmegyei szeminárium prefektusa, majd a szentírástudomány, a történelem s az egyházjog tanára lett.

Kiváló jogásznak ismerték. Az egyházmegye ügyeit mindenütt ő képviselte, s tette ezt olyan lelkiismeretességgel és sikerrel, hogy főpásztora ezeket mondotta róla, mikor haláláról értesült: „Jobbkezemet vesztettem el benne, azt a jobbkezet, mely mindig megtalálta a helyes cselekvési módot.”

Bizalommal reméljük, hogy az égi Főpásztor is megelégedetten és nagy jutalmat adó szeretettel ölelte magához azt, ki itt a földön oly önzetlenül csak érte dolgozott.

VALKONY FERENC dr.
1898—1938

A minap készült el kápolnánk utolsó üvegablaka: a munkában felörlődött, szeretettől sugárzó arcú lelkipásztort karjai közé zárja a koronás Krisztus-király. A felírás: *Euge serve bone et fidelis...*

Ezt a képet látjuk magunk előtt, mikor a centralista-testvéreket Valkony Ferenc dr. emlékezetére hívjuk.

Életének legszebb férfikorában szólította el közülünk a kifürkészhetetlen utakon járó isteni akarat. Pedig izig-vérig modern lelkipásztor volt: Budapest egyik legkülsőbb proletártelepén — ugyancsak sivár területen — végezte a legnehezebb munkát, ezeknek a lélekben is proletár embereknek az evangélium felé való szelídítését. Tehetségét és szorgalmát, melyekkel átlagon felül áldotta meg az Úr, teljes lélekkel állította a lélekszántás munkájába. Ez, valamint krisztusi szeretettel égő szociális lelkülete és hallatlanul buzgó önfeláldozása segítette oda, hogy e nehéz és fárasztó munkában az emberileg elérhető legnagyobb eredményekig jutott el.

Az apostoli lelkek legbiztosabb ismertetője, a szenvedés sem hiányzott életéből. „Nagyon sok akadállyal és meg nem értéssel kellett küzdenie sokszor még

azok részéről is, kiket pedig társainak remélt nehéz és szenvedésekkel teli munkájában" — írja egy volt osztálytársa. De mindez nem csökkentette buzgóságát: még halálos ágyán sem a maga betegsége, hanem a reábizott lelkétségnek és proletárhíveinek sorsa aggasztotta. Életének úgyszólván utolsó percéig jövőendő lelkipásztori tervei és elgondolásai foglalkoztatták.

Mi hisszük, hogy a Király, kinek szolgálata életének egyetlen vezérgondolata volt, a sír sötét rögeiből is az igazi életnek és a jutalomnak pálmáját fakasztotta számára.

Regem, cui omnia vivunt, venite, adoremus!

UHLÁR BÉLA 1886—1938

Nem volt centralista, de a M. E. I. tb. tagja.

Aranyosmaróton született 1886-ban s az Úr hívását követve 1904-ben került szemináriumba az esztergomi főegyházmege kötelékében. 1908-ban lépett először az Úr oltárához s főpásztora Angyalföldre küldte lelkészhelyettesnek. Innen Zuglóba került, majd végleg Angyalföldre helyezték plébánosnak. 1932-ben állították a pesti külső esperesi kerület élére, majd 1936 karácsonján az esztergomi főkáptalan tb. kanonokja lett. A Magyar Egyházirodalmi Iskola tiszteletbeli tagjai közé választotta, hogy így annál közelebről legyen példaképünk az önieláldozó lelkipásztori munkában.

Január 23-án bekövetkezett halála buzgó lelkipásztort és nemesszívű papot ragadott ki az élők sorából.

TAKÁCS BÉLA 1918—1938

Csak egy évig volt kispap, s ebből az időből is mindössze két hónapot töltött a Központiban. „Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.“ Mintha csak azért vezette volna a jó Isten a szemináriumba, hogy ártatlan, fehér lelke földi hordozóját fehér karingbe öltözöttlen fektessék a szomorú koporsóba.

De hiába támadta meg a gyilkos kór oly röviddel azután, hogy az eperjesi egyházmegye kispapja lett; hiába vitték el közülünk már novemberben a kórházba: mégsem volt hiába közöttünk! Példát adott nekünk e rövid idő alatt is, hogyan kell mosolygó arccal elviselni fehér gyermekkori álmok szétfoslását, sudárba szökkenő fiatal remények, tüzes kispapi vágyak szomorú hervadását.

Mikor meghalt, úgy éreztük, hogy saját testünkből hasított le egy darabot a halál. S ez valóság is volt: hisz vérünkkel tápláltuk őt, hogy megmentsük az alattomos szepszis karjaiból.

Folyt a friss, meleg, bíborvér a kispapi szívekből az ő fehér tagjaiba, szívünk vére festette a reménység rózsáit halvány arcára. De minden hiába volt, „Placita enim erat Deo anima illius, propter hoc properavit educere eum de medio iniquitatum.“

Testvérünk! kit vérünkkel tápláltunk itt a földön, pecsételd meg szeretetben fogant vérszerződésünket buzgó könyörgéssel a mennyben!

*

„Meghalt — Décédé“ jellel visszajött a „Centralista“ 1. száma:

Czeizel György plébános, Terchová, Csehszlovákia;

Majer András ny. plébános, Vadičov, Csehszlovákia.

*

Tisztelettel kérjük az esperesi kerületeket, hogy az elhunyt centralisták gyászjelentését szerkesztőségünkbe is beküldeni sziveskedjenek. Nemcsak a *Centralista* számára, hanem azért is, hogy elhunyt testvérünket a magunk és a nagy centralista család imájába és szentmiséibe foglalhassuk.

A Központi Pappnövelde élő, volt növendékei¹

(Névsorkiegészítés)

- Anderlic** Vilmos dr (di 1901—03) pp. kam, pléb, Berak, Jugoszl.
- Andrejkovich** Mihály (ep 1887—91) pléb, Jersey City, 231. Pacific Avenue, New Jersey State, U. S. A.
- Banić** József (ze 1910—13) hitokt, Otočac, Jugoszl.
- Barbul** László (nv g 1916—18) tb. főesp, szentszéki főjegyző, Oradea, Románia
- Barna** György (nv g 1913—18) tb. esp, szentszéki tan, teol. tanár, Oradea, Románia
- ifj. Bodnár** Béla (hd 1925—29) hitokt, Kisvárdá
- Branu** Felicián dr (nv g 1885—87) ny. főesp, Lugoj, Románia
- Callahan** Henrik (har 1910—14) pléb, Simsbury, Conn. U. S. A.
- Cenkić** György dr (zá 1895—97) pléb, Konščina, Jugoszl.
- Cupcea** Péter (nv g 1894—98) tb. kano- nok, pki külhelynök, Simleul-Silvaniei, Románia
- Deġnan** József (har 1905—09) pléb, Terry- villee, Conn. U. S. A.
- Dolin** Péter (har-SJ 1908—12) S. J. Pon- fret, Conn. U. S. A.
- Dubravecz** István dr (esz-nsz 1918—22) sztszéki tan, vicerekt, Bratislava, Kapi- tulska 1, Csehszl.
- Duh** Ferenc dr. (zá 1907—11) pléb, Mar- tijanec, Jugoszl.
- Fodor** Antal (hd 1930—31) pléb, Nyír- csaholy
- Fuček** János (zá 1891—95) esp-pléb, Bisag, Jugoszl.
- Funczik** Emil dr (esz 1915—18) teol. egy. tanár, Bratislava, Csehszl.
- Füstös** Adám (zá 1907—10) admin, Šandrovac, Jugoszl.
- Georgescu** János dr (nv g 1908—11) kano- nok, Oradea, Románia
- Golda** József (győ-bl 1887—91) ny. pléb, Lackenbach, Oberlandgau
- Grigássy** Gyula dr (m 1905—09) ppi tit- kár, Braddock, 431. George St. U. S. A.
- Hadarits** Vendel (OC 1914—17) rendi tanárképz. int. tan, Bp, XI, Ibrahim-u. 14.
- Hadzsega** Bazil dr (m 1882—86) nagy- prépost, Užhorod, Káptalan-u. Csehszl.
- Hegedűs** János (ny-esz 1885—88) ny. pléb, Vác, Deákvár
- Hegyi** Jenő dr (esz 1900—03) esp-pléb, Dolný Náražd, Csehszl.
- Hodinka** Antal dr (m 1882—86) ny. egy. rektor, Bp. V. Szalay-utca 3. V. 1.
- Hubic** Ferenc (nv g 1907—08) tb. kano- nok, szentszéki tan, teol. tan, Oradea, Románia
- Hueras** (Flueras) Miklós dr (nv g 1911— 1914) főesp, szentszéki tan, főgimn. ig. Beius, Románia
- Hulenić** János dr (zá 1914—16) esp-pléb, Sisak, Jugoszl.
- Hutchinson** Dávid (har 1906—10) pléb, New Haven, Conn. 79. Davenport Av. U. S. A.
- Ivšić** József (zá-SJ 1895—99) S. J. Sara- jevo, Družba Isusova, Jugoszl.
- Jepure** János (nv g 1889—93) tb. esp, szentszéki tan, ny. főgimn. tan, Baia- Mare, Románia
- Kane** Károly har (1906—10) pléb, New Haven, Conn. 79. Davenport Av. U. S. A.
- Káuzli** Dezső (ve 1875—79) nagyprépost- kanonok, ppi helynök, Veszprém
- Keresztes** (Chutkó) Adám (hd 1930—31) pléb, Komlóska
- Kertész** (Kollarik) Kálmán (ve 1896— 1900) pléb, Őskü
- Kirvai** Chirvaiu Bazil dr (nv g 1905—09) tb. esp, szentszéki tan, teol. tan, Oradea, Románia
- Kovács** István (esz 1900—03) pléb, Viška, Csehszl.
- Kukalj** Károly (ze 1918—19) esp-pléb, Slunj, Jugoszl.
- Kukanić** János dr (ze 1887—90) prel- kanonok, Senj, Jugoszl.
- Ladomérszky** Béla dr (hd 1930—31) szerv. lelkész, Szeged, Arany J.-u.
- Lah** Maximilián dr (zá 1916—18) pléb, Davor, Jugoszl.

¹ Itt azok nevét is közöljük, — az újonnan megtudottakon kívül — kiknek neve a nyomda sajnálatos hibájából az előző számból kimaradt.

A rövidítéseket l. a „Centralista” I. évf. 1. sz. 32. o.

Újabb rövidítések:

bl = burgenlandi
nsz = nagyszombati

pi = pittsburgi
w = wieni

- Magyar Agoston** (nv g 1900—01) kanonok, Oradea, Románia
- Medjimorec Mihály dr** (zá 1885—88) kanonok, Zagreb, Kaptol, Jugoszl.
- Miculas György dr** (nv g 1895—99) protonot, kanonok, nagyprépost, pki helynök, a teol. Akadémia rektora, Oradea, Románia
- Modrić József dr** (ze 1884—85) egy. tan, Zagreb, Jugoszl.
- Molnár József** (hd 1930—31) pléb, Vencsellő
- Palkovics Gergely** (győ-bl 1918—20) admin, Markt St. Martin, Oberlandgau
- Papp Antal** (nv g 1913—14) tb. esp, hittanár, Oradea, Románia
- Papp Endre** (nv l 1912—15) ny. pléb, Oradea, Románia
- Papp György dr** (hd 1930—31) ppi fogalmazó, Nyiregyháza
- Pavlik Mihály** (esz-nsz 1912—16) sztszéki tan, pléb, Zavar, Csehszl.
- Pejčić Károly** (zá 1887—89) tengerészeti katonalelkész, Pola, Olaszország
- Pelle János** (nv g 1914—18) prefektus, Róma, Colleg. Pio-Romenum, Olaszország
- Peszeky Ferenc dr** (nv l 1894—98) ppi kamarás, esp-pléb, Zalau, Románia
- Petrovics Lőrinc** (esz-nsz 1912—14) pléb, Suchá Pri Trnave, Csehszl.
- Petschovitsch Pál** (győ-w 1920—23) pléb, Neudörfel a/d Leitha, Oberlandgau
- Pop Viktor** (nv g 1902—03) tb. főesp, lelkész, Seitín, Románia
- Prenner Béla dr** (esz 1913—18) sztszéki tan, esp-pléb, Nové Zámky, Csehszl.
- Pteancu Sándor dr** (nv g 1896—900) iskolaügyi vezérinspektor, Bucuresti, Románia
- Radičević Lőrinc dr** (zá 1888—90) apátkanonok, ap. protonot, Zagreb, Jugoszl.
- Rožman József dr** (zá 1917—18) hittanár, Sisak, Jugoszl.
- id. Rusznák Pál** (ep 1902) c. kanonok, vicerekt, Prešov, Csehszl.
- Sasínek József** (esz 1913—18) admin, Hasprunka, Csehszl.
- Simonyi (Simunyik) Ferenc** (b 1905—09) esp-pléb, tanfelügyelő, Tekovská Breznica, Csehszl.
- Somek János** (zá 1911—15) karkáplán, sztszéki ülnök, Zagreb, Kaptol, Jugoszl.
- Šporer László** (ze 1911—15) pléb, Delnice, Jugoszl.
- Sršan Mátyás** (zá 1907—10) káplán, Marija Bistrica, Jugoszl.
- Štefanec Ferenc** (ny-nsz 1913—16) esp-pléb, sztszéki tan, Modra, Csehszl.
- Strehár Dezső dr** (esz 1919—22) esp-pléb, Holič, Csehszl.
- Suba Ernő** (m 1896—900) pléb, Wilkesbarre, 695. N. Main St. Pa, U. S. A.
- Szabó Kornél** (nv g 1903—07) c. kanonok, tanítóképz. ig, Oradea, Románia
- Szabó Miklós** (nv g 1908—12) lelkész, Portita, Románia
- Szász (Petrovsky) István** (győ 1903—07) pléb, Szil
- Szokolai Alajos** (szo 1929—30) lelkész, Grenoble, 198. Cours Jean Jaures, Hotel Lesdigüeres, Franciaország
- Szóran János** (nv g-mm 1905—08) tb. esp, lelkész, Rosiori, Románia
- Szporny János** (esz-gyu 1888—92) ny. fgímn. ig, Alba Julia, Románia
- Tamás Pompilius** (nv g 1900—02) esp-pléb, Botiz, Románia
- Tausani József** (ze 1891—95) admin, Brlog, Jugoszl.
- Ternovanu János** (nv g 1894—96) tb. esp, lelkész, Unimat, Románia
- gTkalec Alajos** (zá 1897—01) pléb, Donja Zelina, Jugoszl.
- Tóth Gábor** (nv g 1909—13) kanonok, teol. tan, pénzügyi tisztv, Oradea, Románia
- Trbuha Péter dr** (zá 1903—07) sztszéki ülnök, pléb, Zagreb, Sv. Ivan, Jugoszl.
- Tyukos János** (esz 1889—93) ppi kam, esp-pléb, Biskupice pri Dunaji, Csehszl.
- Vasochik M.** Theodosius dr (m-pi 1896—1900) pléb, Pittsburg, 405. Atwood St. Oakland, Pa, U. S. A.
- Vučetić János** (zá 1887—88) pléb, Sv. Gjuro Ludbreški, Jugoszl.
- Zagoda Ferenc dr** (zá 1892—94) ap. proton, ny. egy. tan, Zagreb, Palmotićeva, 3. Jugoszl.

„CENTRALISTA” — Megjelenik tanévenként kétszer: decemberben és júniusban. — Szerkeszti és kiadja: A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi Iskolája. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 7. — Csekk-számla száma: 25,219.

Az esztergomi főegyházmegyei hatóság: 3268—1937. sz. engedélyével.

*

Jelen számunk az egyetemi építkezések és az ezzel kapcsolatos június eleji évvárás miatt május közepén jelent meg.

Szt. Imre herceg életnagyságú
bronz szoborműve Győrött.

KRASZNAI LAJOS

szobrászművész, oltárépítő.

Művészi oltárok, szobrok, stációk,
domborművek, művészi restaurálások.

EGYHÁZMŰVÉSZETI MŰTEREM.

Budapest, VI., Lehel-utca 14.

TELEFON: 49-86-38.

Referenciák: a szegedi Fogadalmi
templom Szt. Gellért-márványoltára és
szoborművei a budapesti Központi Pap-
növeldeben, szobrok stb.

REVERENDÁT, CIMÁDÁT
OLCSÓN JÓT KÉSZIT

NÁDOR JÓZSEF

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ.

Arany- és ezüstéremmel kitüntetve.

Budapest, VIII., József-qrt. 13. I. 16.

Központi Papnevelő Intézet szállítója.

Keleti-pályaudvarhoz közel.
Vidékre is szállít.

LEDÓ BÉLA

egyházi műtövös

Budapest, IV., Szervita-tér 8.

(AZ UDVARBAN)

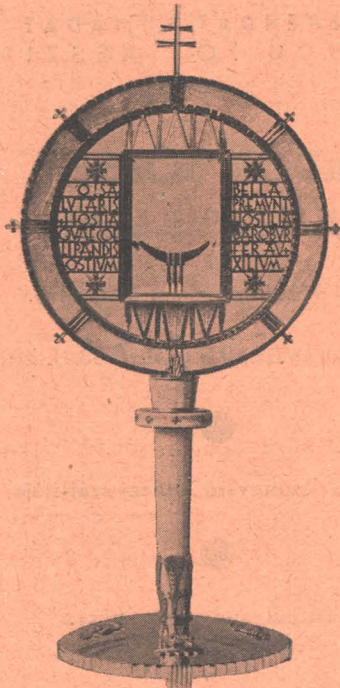
Készít és raktáron tart szentségtartót, ciboriumot, kelyhet, pacifikálét, ereklyetartót stb. szabadkézi, művészi, cizelőr munkával; továbbá pásztorbotot, füstölőt, öröklámpát, gyertyatartót, csillárt (villanyra is) stb. minden egyházi stílusban. — Tűz- és galvánaranyozást, galvánezüstözést, javítást, átalakítást és felújítást szakszerűen végzem. Készséggel szolgálok minta-darabokkal, rajzokkal és költségvetéssel.

Nagy aranyéremmel kitüntetve 1928-ban.

Postatakarékpénztári csekk számla: 41,594.

TELEFON: 380-057.

MISERUHÁK, KELYHEK, SZOBROK,
ZÁSZLÓK, CINGULUSOK STB.

legelőnyösebb beszerzési forrása

OBBERBAUER A. UTÓDA

Magyarország legrégebb templomberendező és
zászlókészítő vállalata.

Budapest, IV., Váci-utca 41.

ALAPÍTÁSI ÉV: 1863.

TELEFON: 18-33-44.

Eucharisztikus könyvek:

- Bangha Béla S. J.: **Eucharisztia.** Az Oltáriszentség tanának hittani és erkölcsi tartalma. Ára füzve P 6'50, kötve P 8'50.
- Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.** Szentbeszédék, elmélgedések, eucharisztikus triduumhoz elsőrendű anyag. Ára füzve P 2'80, kötve P 4'—.
- Rab Pál S. J.: **Eucharisztikus példák.** Történetek az Oltáriszentségről. Ára füzve P 1'80, kötve P 2'90.
- Meschler—Csávossy S. J.: **Készület a nagy lakomára.** Imakönyvalakú könyvecske, mely gyönyörű áldozás előtti és utáni imákat tartalmaz. Ára füzve P 2'—, kötve P 3'—.
- Müller S. J.: **Jertek, imádjuk . . .** Novéna az Oltáriszentség tiszteletére. Ára füzve P 1'20, kötve P 2'70.
- Hajdók János S. J.: **Királyi élet, királyi vér.** Az ifjúság lelkét kapcsolja az Eucharisztiahoz. Ifjúsági vezetőknek, érettebb ifjúságnak való. Ára füzve P 2'50, kötve P 4'—.
- Plus S. J.—Kákonyi S. J.: **Égbölszálott . . .** Eucharisztikus könyv. Elsőrendű beszédanyag. Ára füzve P 1'50, kötve P 2'90.
- Müller Lajos S. J.: **A kereszt diádala.** A kiváló író elmélgedési könyvsorozatának második kötete. Húsvét vasárnapjától pünkösd nyolcadának befejeztéig ad mindennapra elmélgedéseket. Ára füzve P 4'—, kötve P 5'50.
- Fattinger—Solymoss: **Tanít az élet.** A híres osztrák hitoktató nagyszerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáiból készült. Ára kartonkötésben P 6'80, kötve P 8'80.
- Magdics Ignác dr: **Krisztus világhossága. II.** A kiváló író beszédssorozatának második része. Pünkösdtől ádventig tartalmaz minden vasár- és ünnepnapra elmélgedéseket. Ára füzve P 5'50, kötve P 7'50.

**Kapható: Korda R. T. könyvkereskedésében.
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3.**

ZSELLÉR IMRE

üvegfestő és mozaikrakó

MŰTERME

Budapest, Thököly-út 163.

1903 ÓTA MŰTERMÉBEN

227 templomnak az üvegfestészeti ablakai és számos mozaik-oltárkép és kupola készültek.

ALAPITVA: 1903.

TELEFON: 196-164.

≡ PRO ECCLESIA ET PONTIFICE KERESZT TULAJDONOSA ≡

BITTNER LAJOS

ARANYKOSZORÚS ÖTVÖS MESTER

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 8.

Telefon: 183-357.

Egyházi ötvösmunkák.

Szentségtartók — kelyhek — ciboriumok. Keresztek — gyertyatartók stb.
Aranyozások. Ezüstözések.

Alapítva: 1879.

Örökmécsolaj. Gyertya. Tömjén.

Zászlók. Lobogók.

Miseruhák. Miseruhaanyagok.

Albák — rochetumok.

Templomberendezések.

Oltárok. Oltárrenoválások.

BITTNER ÉS TÁRSA

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 8.

A Központi Papnöveldével szemben.

Wacha János

KALAPOS MESTER

AZ EGYHÁZI KÖRÖK KEDVELT

BEVÁSÁRLÓ HELYE.

Ernyő, kesztyű, nadrágtartó
nagy választékban.

Templomi ruhák, zászlók
SZABÓ GYULA

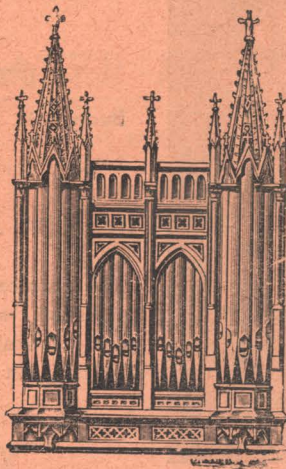
Egyházi ruha műintézete.
FLEMMICH A. FIAI

selyemgyár képviselete.
Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 10.
Telefon: 180-863.

Miseruhák, zászlók, templomi ruha-
anyagok stb. legelőnyösebb beszerzési
forrása.

Angster József és Fia

Orgona- és Harmóniumgyár RT.
P É C S.

ORGONÁK

elsőrangú ki-
vitelben, bár-
mely rend-
szerben. — Új
homlokzatsí-
pok, átépíté-
sek, javítások,
hangolások,
évi karbantar-
tások a leg-
jobb kivitel-
ben, a legju-
tányosabb
árak mellett.

Az egri, kalo-
csai, kassai,
győri és pécsi
székesegyhá-
zak és a sze-

gedi Fogadalmi székesegyház világhírű nagy
orgonájának készítője.

Villamos fűjtatóberendezések.
Kitűnő hangú harmóniumok.

KORDA R. T. NYOMDÁJA

BUDAPEST, VIII., CSEPREGHY-UTCA 2. SZ.

TELEFON: 1-361-13. — CSEKKSZÁM: 32.332.

Könyvek, folyóiratok, plakátok, kereskedelmi
nyomtatványok, szép és olcsó kivitelben.
Meghívók, névjegyek, cégkártyák és minden
egyéb nyomtatványok ízléses kivitelben.

PIVÁRCSI FÜLÖP

aranyéremmel kitüntetve.
BUDAPEST, IV., VERES PÁLNÉ-UTCA 30.

Az összes
papi ruhák
készítője.

P A P I
SZABÓ.

A Központi
Papnövelde
szállítója.

Jó hír!

pehelykönnyű
vizhatlan,
tisztá gyapju
lóden raglán... **39 p**

Ez a pehelykönnyű lódenanyag
magyar gyártmány, ilyet eddig
csak külföldön készítettek.

NagyKovácsy
ÜZLETHÁZ

KOSSUTH L. U. 9

„A szentév eucharisztikus irodalmának kétségkívül legdrágább gyöngye ez a könyv” — írta: **dr. Mentés Mihály** az *Eucharisztikus Értesítőben*

Faber Frigyes Vilmos:

EZ NAGY SZENTSÉG VALÓBANI! c. kiadványunkról.

II. kiadás! Az I. kiadás két hét alatt elfogyott!

Terjesszük, ajánljuk e könyvet, főleg az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával!

Bolti ára (316 lap) 4.50 P, nálunk rendelve 3.60 P.

Kapható még: M. E. I.: Az ezerkilencszázéves szentmise.

Bolti ára 2.— P, nálunk rendelve 1.60 P.

MEGRENDÉLÉSI CIM:

A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi Iskolája.

Budapest, IV., Prohászka O.-utca 7.

